

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไยนอกฤดูกาล ในตำบลเขาพระ
อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

**Cost–Return Analysis on Off-Season Longan Production in Khaopra
Subdistrict, Rattaphum District, Songkhla Province**

อรุณี กายฤทธิ
Arune Kayarit

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Agribusiness Management
Prince of Songkla University**

2553

ชื่อสารนิพนธ์ การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไยนอกฤดูฤดูกาลในตำบลเขาพระ
อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน นางสาวอรุณี กายฤทธิ์
สาขาวิชา การจัดการธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล) (รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล)

.....กรรมการ
(ดร.สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริญญา เฉ็ดโถม)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุชัยญา ทองรักษ์)
ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร

ชื่อสารนิพนธ์	การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไยนอกฤดูฤดูกาล ในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวอรุณี กายฤทธิ์
สาขาวิชา	การจัดการธุรกิจเกษตร
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไยนอกฤดูฤดูกาล ในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษา (1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยนอกฤดูฤดูกาล (2) การจัดการการผลิตและการจำหน่ายลำไยนอกฤดูฤดูกาล (3) ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไยนอกฤดูฤดูกาล (4) ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและการตลาดในการผลิตลำไยนอกฤดูฤดูกาล ในเขตตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากเอกสารวิชาการที่ได้รวบรวมไว้แล้ว และข้อมูลปฐมภูมิ โดยเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง ในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา จำนวนทั้งหมด 12 ราย โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ผลิตลำไยนอกฤดูฤดูกาล ด้วยแบบสอบถามเชิงโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทน

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุเฉลี่ย 53.3 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา นับถือศาสนาพุทธและอิสลามในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน ดำเนินธุรกิจเป็นลักษณะกิจการในครัวเรือน ส่วนใหญ่ยึดการทำสวนลำไยเป็นอาชีพหลักและอาชีพรองใกล้เคียงกัน มีรายได้จากการผลิตลำไยนอกฤดูฤดูกาล 508,333 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองในการลงทุน มีประสบการณ์ในการทำสวนลำไยเฉลี่ย 7.5 ปี เกษตรกรมีพื้นที่การผลิตลำไยเฉลี่ย 14.75 ไร่ต่อครัวเรือน โดยมีจำนวนต้นเฉลี่ย 17.49 ต้นต่อไร่ ระยะปลูกที่เกษตรกรนิยม 10 x 10 เมตร พันธุ์ลำไยที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่ใช้พันธุ์อีดอ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีควบคู่กันไป และทุกรายบังคับการออกผลของลำไยโดยการใส่สารโพแทสเซียมคลอไรด์ สวนลำไยให้ผลผลิตเฉลี่ย 926.59 กิโลกรัมต่อไร่

ต้นทุนทั้งหมดในการผลิตลำไยนอกฤดูฤดูกาลในฤดูกาลที่ผ่านมาเฉลี่ย 14.16 บาทต่อกิโลกรัม เป็นต้นทุนผันแปร 12.42 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยและค่าโพแทสเซียมคลอไรด์ ต้นทุนคงที่ 1.73 บาทต่อกิโลกรัม ประกอบด้วยค่าเสื่อมอุปกรณ์ต่างๆ ค่าเสื่อมสวนและค่าภาษีที่ดิน ให้ผลตอบแทนเป็นรายได้สุทธิ 37.58 บาทต่อกิโลกรัม และกำไรสุทธิ 35.84 บาทต่อกิโลกรัม โดยมีราคาต้นทุน 14.16 บาทต่อกิโลกรัม ผลผลิตคุ้มทุน มีค่าเท่ากับ 262.34 กิโลกรัมต่อไร่

ปัญหาสำคัญที่พบในการผลิตลำไยนอกฤดูภาค คือ ปัญหาทางการผลิตได้แก่ ปัญหาสัตว์
รบกวนผลผลิตโดยเฉพาะค้างคาว ปัญหาแมลงศัตรูพืช เช่น ผีเสื้อมวนหวาน หนอนกินใบปัญหา
ด้านต้นทุนการผลิต ได้แก่ ปัญหาราคาปุ๋ยและสารเคมีราคาแพง

Minor Thesis Title : Cost–Return Analysis on Off-Season Longan Production in
Khaopra Subdistrict, Rattaphum District, Songkhla Province

Author : Miss Arunee Kayarit

Major Program : Agribusiness Management

Academic Year : 2009

Abstract

The research on cost-return analysis on off-season longan production in Khaopra Subdistrict, Rattaphum District, Songkhla Province aims to study (1) the social and economic features of farmers planting off-season longans (2) the production management and distribution of off-season longans (3) cost-return on off-season longan production and (4) problems and threats on the production and marketing of off-season longans in Khaopra Subdistrict, Rattaphum District, Songkhla Province. The data was comprised of 2 parts. The secondary data was collected from compiled academic documents. The primary data was collected from the specific area in Khaopra Subdistrict, Rattaphum District, Songkhla Province via the interview of 12 farmers planting off-season longans. The structured questionnaire was applied. The data was analyzed by the descriptive analysis as well as cost-return analysis.

The results reveal as details. The farmers are mostly male with the average age 53.3 years old. The farmers are primary and secondary level educated. They are Buddhists and Muslims in the same ratio. The average household members are 5 people. The farmers do the plantations as family business. Most of the farmers do longan plantations as their main and supplementary career in the same ratio. The income deriving from off-season longan plantations is 508,333 baht each year. The farmers mostly invest on their own capitals. They have experienced in longan plantations for 7.5 year in average. The average plantation area is 14.75 rais each household in average. The average numbers of longan trees are 17.49 trees per rai. The popular planting space is 10*10 meters. The famous variety is “E-dor”. Most of the farmers apply chemical and organic fertilizers in the same time. All farmers control the fructification of longan by Potassium chlorate. The average yields of longan are 926.59 kilograms per rai.

Total production cost of off-season longans during the past season is 14.16 baht per kilogram in average. The variable cost is 12.42 baht per kilogram. The costs are mostly fertilizers

and Potassium chlorate. The fixed cost is 1.73 baht per kilogram, which comprises of depreciations on equipments and longan garden, and land tax. The net return and profit are 37.58 and 35.84 baht per kilogram respectively. The break even price is 14.16 baht per kilogram and the break even yields are 262.34 kilograms per rai.

The important problem encountered in off-season longan production is the production problem, which is the disturbance by bats, insects and pests i.e. fruit piercing moth (*Othreis fullonia* Clerck) and leaf eating caterpillars. The expensive fertilizers and chemicals are also the production cost problems.

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไยนอกฤดูในตลาดเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เป็นเพราะความดูแลเอาใจใส่และให้คำปรึกษาในกระบวนการวิจัยอย่างสม่ำเสมอของ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยตั้งแต่การเริ่มเขียนโครงร่างสารนิพนธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจนกระทั่งขั้นตอนในการเขียนสารนิพนธ์อย่างถูกต้อง ผู้เขียนมีความซาบซึ้งใจในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ทั้งนี้ทางผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณ ดร. สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีญา เฉิดโฉม กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกเหนือจากคณาจารย์ทั้ง 3 ท่านแล้ว การวิจัยครั้งนี้จะประสบผลสำเร็จลุล่วงไม่ได้หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์ และเสียสละเวลาในการให้ข้อมูล รวมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆ จากเกษตรกรทุกท่าน ผู้เขียนขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ และเพื่อนๆ MAB 10 ทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ ให้ประสบผลสำเร็จ

หากสารนิพนธ์ฉบับนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาต่อไป ผู้เขียนขอยกความดีให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น แต่หากมีข้อบกพร่องใดๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่งเพียงผู้เดียว

อรุณี กายฤทธิ์

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร	5
2.1 สถานการณ์การผลิตลำไยของไทย	5
2.2 วิธีการผลิตลำไย	6
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและผลตอบแทน	12
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	25
3.1 ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	25
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	28
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย	31
4.1 สภาพทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ผลิตลำไยนอกฤดูภาค	31
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดของลำไยนอกฤดูภาค	38
4.3 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตลำไยในฤดูกาลที่ผ่านมา	52
4.5 สภาพปัญหาและอุปสรรคตลอดจนข้อเสนอแนะในการผลิตลำไยนอก ฤดูกาล	55
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	61
5.1 สรุปผลการวิจัย	61
5.2 ข้อเสนอแนะ	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวกที่ 1 รายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกลำไย	72
ภาคผนวกที่ 2 แบบสอบถาม	73
ภาคผนวกที่ 3 รายละเอียดค่าใช้จ่ายของการปลูกลำไยช่วงปีที่ 0-4	94
ภาคผนวกที่ 4 รายละเอียดค่าใช้จ่ายของการปลูกลำไยช่วงฤดูกาลที่ผ่านมา	96
ภาคผนวกที่ 5 รายละเอียดมูลค่าและค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ของการปลูกลำไย	99
ภาคผนวกที่ 6 ผลผลิตลำไยในฤดูกาลที่ผ่านมา	101
ประวัติผู้เขียน	102

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1	เนื้อที่ขึ้นต้น เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ รวมทั้งประเทศ รายภาค ปี 2552	หน้า 6
ตารางที่ 3.1	จำนวนเกษตรกรผู้เพาะปลูกลำไย ในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัด สงขลา	27
ตารางที่ 4.1	ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย	32
ตารางที่ 4.2	ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย	35
ตารางที่ 4.3	รายละเอียดค่าใช้จ่ายของการปลูกลำไยปีที่ 0 – 4	39
ตารางที่ 4.4	ลักษณะทั่วไปของการผลิต	40
ตารางที่ 4.5	ลักษณะด้านการจัดการผลิต	42
ตารางที่ 4.6	การจัดการการผลิตลำไยนอกฤดูกาล โดยใช้โพแทสเซียมคลอไรด์	44
ตารางที่ 4.7	ลักษณะด้านการจัดการดูแลสวนลำไย	45
ตารางที่ 4.8	ราคาลำไยผลสดช่วงเดือนธันวาคม 2552 - กุมภาพันธ์ 2553	50
ตารางที่ 4.9	ราคาลำไยผลสดช่วงเดือนธันวาคม 2552 – กุมภาพันธ์ 2553	51
ตารางที่ 4.10	โครงสร้างของต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลำไย	53
ตารางที่ 4.11	ราคาคู่มือทุนและผลผลิตคู่มือทุนจากการปลูกลำไย	55
ตารางที่ 4.12	ปัญหาด้านการผลิต	56
ตารางที่ 4.13	ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต	59
ตารางที่ 4.14	ปัญหาด้านราคาและการตลาด	60

สารบัญภาพ

เรื่อง	หน้า
ภาพที่ 3.1 แผนที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	26

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ลำไย เป็นไม้ผลชนิดหนึ่งที่มีชื่อเสียงติดอันดับโลก มีรสหวานอร่อยและยังทำรายได้ในรูปการส่งออกเข้าประเทศไทยในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ลำไยมีสารอาหารมากมายไม่ว่าจะเป็นน้ำตาลกลูโคส ซูโครสและ ฟรุคโตส และวิตามินชนิดต่างๆ เช่น วิตามินซี วิตามินบี 1 และบี 2 สูง โดยเนื้อลำไยมีรสหวานและมีสรรพคุณแก้ผอมแห้งแรงน้อย นอนไม่หลับ จี๊ดม ใจสั้น บำรุงร่างกาย บำรุงประสาท ช่วยซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ ช่วยบำรุงกำลังของสตรี ภายหลังจากการคลอดบุตร ส่วนลำไยอบแห้งนั้นจะมีสรรพคุณในการบำรุงหัวใจ ระบบประสาท ช่วยย่อยอาหาร ช่วยบำรุงกำลัง และบำรุงโลหิต (ประยูทธ สุขสมจิตร, 2548)

ประเทศผู้ผลิตลำไยที่สำคัญได้แก่ ไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนามและไต้หวัน โดยเฉพาะจีนถือได้ว่าเป็นประเทศคู่ค้าและคู่แข่งในเรื่องลำไยที่สำคัญที่สุดของไทย ในช่วงปี 2544 - 2550 ประเทศไทยสามารถผลิตลำไยได้เฉลี่ย 478,962 ตันต่อปี ในขณะที่ปี 2552 สามารถผลิตผลลำไยได้ 547,075 ตัน ทั้งนี้ผลผลิตลำไยส่วนมากมาจาก 8 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง จังหวัดตาก จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน ซึ่งมีปริมาณ 442,412 ตัน หรือคิดเป็นปริมาณ 80% ของผลผลิตทั้งหมด แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงราย พันธุ์ลำไยที่ใช้ปลูกมากที่สุดคือ พันธุ์อีค้อ ร้อยละ 90 ของพันธุ์ลำไยที่ปลูกทั้งหมด (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, 2553) ผลผลิตลำไยมีทั้งผลผลิตในฤดูและนอกฤดู มีการผลิตลำไยนอกฤดูเพื่อลดความเสี่ยงในด้านราคา ที่ตกต่ำในช่วงฤดูกล ปัจจุบันพื้นที่ผลิตลำไยของไทยรวมกันทั้งประเทศมีทั้งสิ้น 1,035,556 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2551) ด้านการตลาดประเทศไทยส่งออกลำไยและผลิตภัณฑ์ปริมาณ 298,467 ตันมูลค่า 5,043 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 55 และ 46 ตามลำดับ จากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยส่งออกเป็นลำไยสดแช่เย็น ลำไยแช่แข็งลำไยแห้งและลำไยกระป๋อง ตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ อินโดนีเซียจีน ฮองกง ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ ออสเตรเลีย ลาวและ สิงคโปร์ (กรมการค้าต่างประเทศ, 2552)

จากการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิต ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน แรงงาน ทุน การจัดการและองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการผลิตพืชผลทางการเกษตรให้ตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งสิ่งเหล่านี้เมื่อมีระบบการบริหารจัดการที่ดีและถูกวิธี ก็จะสามารถเพิ่มผลผลิตไม่ว่าจะเป็นในลักษณะปริมาณ และคุณภาพ อย่างไรก็ตามเกษตรกรชาวสวนลำไยมักจะประสบปัญหาราคาลำไยตกต่ำช่วงในฤดูกล

ปัญหาหินเชื้อในการผลิตลำไย ปัญหาการผลิตและเทคโนโลยีการผลิต จากปัญหาดังกล่าว เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนมาโดยตลอด ทำให้มีการคิดค้นวิธีการที่สามารถบังคับให้ต้นลำไย ออกผลนอกฤดูกลางได้ เพื่อลดปัญหาด้านการตลาด โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ถือได้ว่าเป็นพื้นที่แรกในภาคใต้ที่มีการปลูกลำไยและยังสามารถบังคับให้ต้นลำไยออกผลนอกฤดูกลาง

ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่ราบระหว่างหุบเขาบรรทัดมีน้ำตกบริพัตร ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำเพื่อทำการเกษตร สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์สูงส่วนมากจะเป็นดินสีดอกรวม ซึ่งมีธาตุอาหารพืชอยู่มาก ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ทำสวนผลไม้ เช่น มังคุด ลำไย ลองกอง เงาะ เป็นต้น และทำสวน ปาล์ม รองลงมา เกษตรกรรายแรกๆ ที่เข้ามาปลูกลำไยในพื้นที่ ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ได้โค่นสวนยางแล้วหันมาปลูกลำไยบนพื้นที่ประมาณ 80 ไร่ และได้คิดค้นการออกผลผลิตของลำไยในนอกฤดูกลางได้ โดยใช้องค์ความรู้ ตั้งแต่การเตรียมดินและเทคนิคการตัดแต่งกิ่ง การใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ในการชักนำการออกดอกลำไย การดูแลรักษาและจัดการแปลงปลูก เพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพดี ตลอดจนการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว จนสามารถผลิตลำไยนอกฤดูที่มีคุณภาพสูง (สมยศ พาศรี, สัมภาษณ์วันที่ 17 มิถุนายน 2552) ปัจจุบันมีเกษตรกรในพื้นที่ ได้หันมาทำสวนลำไยในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งในพื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา มีเกษตรกรที่ทำสวนลำไยจำนวน 13 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรรายใหญ่ซึ่งมีพื้นที่ปลูกลำไยจำนวน 80 ไร่ จำนวน 1 ราย และเกษตรกรรายย่อยซึ่งมีพื้นที่ปลูกลำไยไม่เกิน 40 ไร่ จำนวน 12 ราย

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรรายย่อย ในเขตตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา และต้นทุนที่ใช้ในการผลิตลำไยนอกฤดูกลาง ตลอดจนผลตอบแทนจากการผลิตลำไยนอกฤดูกลางของเกษตรกรว่าคุ้มค่าหรือไม่ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการผลิตลำไยของเกษตรกรผู้ผลิตลำไยนอกฤดูกลาง ในเขตตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา เพื่อช่วยเป็นแนวทางการตัดสินใจของเกษตรกรในการผลิตลำไยเพื่อการค้า โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาประกอบการตัดสินใจของผู้ผลิตรายใหม่ หรือผู้ผลิตรายเก่าที่ต้องการขยายการผลิต ตลอดจนเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐ ในการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการผลิตลำไยที่ให้มีคุณภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยนอกฤดูกลาง ในตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา
- 2) เพื่อศึกษาการจัดการผลิตและการจำหน่ายลำไยนอกฤดูกลาง ในเขตตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

3) เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไยนอกฤดูภาค ของเกษตรกรในตำบล เขาพระ อำเภอรัศมิ จังหวัดสงขลา

4) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและการตลาดในการผลิตลำไยนอก ฤดูภาค ในเขตตำบลเขาพระอำเภอรัศมิ จังหวัดสงขลา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลำไยนอกฤดูภาค ในพื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัศมิ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ที่ทำการศึกษา ประชากร และ ระยะเวลาการเก็บข้อมูลไว้ดังนี้

1) พื้นที่ศึกษา คือ ตำบลเขาพระ อำเภอรัศมิ จังหวัดสงขลา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มี การผลิตลำไยนอกฤดูภาคมากที่สุดในภาคใต้และของพื้นที่ในจังหวัดสงขลา ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีจำนวน 6 หมู่บ้านที่มีการผลิตลำไยนอกฤดูภาค จากจำนวนหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน ซึ่ง ได้แก่ หมู่ 2 หมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 6 หมู่ 10 และ หมู่ 11

2) ประชากร คือ เกษตรกรผู้ปลูกลำไยนอกฤดูภาค ในพื้นที่ตำบลเขาพระ ผู้วิจัยจึงได้ ทำการศึกษาทุกหน่วยของประชากร (Census) ซึ่งมีเกษตรกรผู้ปลูกลำไยนอกฤดูภาคทั้งสิ้น 12 ราย (ไม่นับรวมรายที่มีพื้นที่เพาะปลูก 80 ไร่ ที่ปฏิเสธการให้ข้อมูล)

3) ต้นทุนการผลิตที่ศึกษาได้ให้ความสำคัญทั้งต้นทุนที่เป็นเงินสด และ ต้นทุนที่ไม่ เป็นเงินสด

4) การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกลำไยนอกฤดูภาค ใช้ข้อมูลต้นทุนและ ผลตอบแทนการเพาะปลูกในฤดูภาคที่ผ่านมา คือปีการเพาะปลูก 2552/2553

5) ผลตอบแทนการเพาะปลูกลำไยนอกฤดูภาค ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งรายได้สุทธิ และกำไร สุทธิ

6) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน มกราคม 2553 – กุมภาพันธ์ 2553

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลำไยในตำบลเขาพระ อำเภอรัศมิ จังหวัดสงขลาในครั้งนี้ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมีดังนี้

เกษตรกรโดยทั่วไป ได้รับทราบข้อมูลด้านต้นทุนและผลตอบแทนของภาคผลิต ลำไยนอกฤดูภาค ที่ปลูกในเขตตำบลเขาพระ อำเภอรัศมิ จังหวัดสงขลา ว่าได้รับผลตอบแทน คู่มีค่ากับการลงทุนหรือไม่ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจของเกษตรกรในการลงทุน เพาะปลูกลำไยในพื้นที่ที่วิจัยหรือพื้นที่ข้างเคียง และทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขในการ

จัดการการผลิตลำไยนอกฤดูกาล ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนการผลิต ระบบการจัดการในสวน ตลอดจนระบบตลาดของลำไยในพื้นที่ ที่ทำการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางให้เกษตรกรได้พัฒนาระบบการผลิตและการตลาดให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นกว่าเดิม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา และบริษัทเอกชน ได้ใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการพิจารณาเพื่อส่งเสริมการผลิตลำไยเชิงพาณิชย์แก่เกษตรกรอย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตลำไยนอกฤดูคุณภาพ ในเขตตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลตลอดจนรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบความคิดในการศึกษา ซึ่งได้จำแนกการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) สถานการณ์การผลิตลำไยของไทย
- 2) วิธีการผลิตลำไย
- 3) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและผลตอบแทน
- 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 สถานการณ์การผลิตลำไยของไทย

ลำไยจัดเป็นพืชที่อยู่ในตระกูลเดียวกับเงาะ และลิ้นจี่ มีชื่อสามัญเรียกว่า Longan มีชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์อยู่หลายชื่อ เช่น *Euphoria longana* Lam หรือ *Euphoria longana* Strend ลำไยมีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศจีนตอนใต้ เนื่องจากมีการปลูกกันมานานหลายพันปี โดยเฉพาะในมณฑลฟูเจี้ยน กวางตุ้ง กวางสี ไต้หวัน และเสฉวน โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่มณฑลฟูเจี้ยน ลำไยจากประเทศจีนได้แพร่กระจายเข้าไปสู่อินเดีย ศรีลังกา พม่า ฟิลิปปินส์ ประเทศในแถบยุโรป มลรัฐฮาวาย มลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา คิวบา หมู่เกาะอินเดียตะวันตกและเกาะมาดากัสการ์

ในประเทศไทยนั้นมีการพบลำไยตามป่าในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงรายเป็นลำไยพันธุ์พื้นเมืองซึ่งมีผลเล็กขึ้นอยู่ทั่วไป จนกระทั่งปี พ.ศ. 2439 มีชาวจีนผู้หนึ่ง นำกิ่งตอนลำไย 5 กิ่งจากประเทศจีนมาถวายเจ้าดารารัศมี พระชายาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้ารัชกาลที่ 5 เจ้าดารารัศมีได้แบ่งลำไยเอาไปปลูกที่กรุงเทพมหานคร 2 กิ่ง ส่วนอีก 3 กิ่ง ได้มอบให้เจ้าน้อยต้น ณ เชียงใหม่ ผู้เป็นน้องชายนามปลูกที่บ้านน้ำไทรงาม ตำบลสบแม่ข่า อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อมาได้แพร่กระจายพันธุ์ไปยังจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน เนื่องจากในอดีตการขยายพันธุ์ลำไยทำได้โดยการเพาะเมล็ด จึงทำให้เกิดการกลายพันธุ์ และได้ลำไยพันธุ์ดีเกิดขึ้น ปัจจุบันแหล่งผลิตลำไยในประเทศไทยที่สำคัญในปัจจุบัน คือ จังหวัดที่อยู่ในเขตภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย ลำปาง แพร่ น่าน และพะเยา นอกจากนี้ยังมีการปลูกในภาคตะวันออก เช่น อำเภอสอยดาว และอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ภาคกลาง เช่น จังหวัดสมุทรสาครสมุทรสงคราม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จังหวัดเลย หนองคาย และนครพนม ภาคใต้เช่น จังหวัดพัทลุง สงขลา และนครศรีธรรมราช เป็นต้น (พาวิณ มะโนชัยและคณะ, 2545)

ในช่วงปี 2544 - 2550 ประเทศไทยสามารถผลิตลำไยได้เฉลี่ย 478,962 ตันต่อปี ในขณะที่ปี 2552 สามารถผลิตผลลำไยได้ 623,027 ตัน ทั้งนี้ผลผลิตลำไยส่วนมากมาจาก 8 จังหวัด ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง จังหวัดตาก จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน ซึ่งมีปริมาณ 442,412 ตัน หรือคิดเป็นปริมาณ 80% ของผลผลิตทั้งหมด แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงราย โดยในปี 2552 ทางสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ทำการสำรวจพบว่าประเทศไทยมีเนื้อที่ให้ผลผลิตลำไยจำนวน 968,717 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่รวมทั้งประเทศ 643 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีรายละเอียดของเนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่รวมทั้งประเทศของลำไยในปีการผลิต 2552 ดังนี้ (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่รวมทั้งประเทศ รายภาค ปี 2552

จังหวัด	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
รวมทั้งประเทศ	1,044,359	968,717	623,027	643
ภาคเหนือ	922,804	876,385	510,506	583
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	53,738	50,197	20,397	406
ภาคกลาง	67,817	42,135	92,124	2,186

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ปี 2552 ไทยส่งออกลำไยและผลิตภัณฑ์ปริมาณ 298,467 ตัน มูลค่า 5,043 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 55 และ 46 ตามลำดับจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยส่งออกเป็นลำไยสดแช่เย็น ลำไยแช่แข็ง ลำไยแห้ง และลำไยกระป๋อง ตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ อินโดนีเซีย จีน ฮองกง ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ ออสเตรเลีย ลาว และ สิงคโปร์ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553)

2.2 วิธีการผลิตลำไย

วิธีการผลิตลำไยประกอบด้วยพันธุ์ลำไยที่ปลูกในประเทศไทย วิธีการปลูกลำไย การดูแลรักษาและการใช้สาร โฟแทสซีเอ็มคลอเรต ในการผลิตลำไยในบางพื้นที่มีการใช้สาร โฟแทสซีเอ็มคลอเรตในการบังคับลำไยให้ออกนอกฤดู (พาวิ น มะโนชัย และคณะ, 2545)

2.2.1 พันธุ์ลำไยที่ปลูกในประเทศไทย

พันธุ์ลำไยที่ปลูกในประเทศไทย สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ลำไยเครือ และลำไยต้นดังนี้

1) **ลำไยเครือหรือลำไยเถา (Semi-Vine Longan)** มีนิสัยการเจริญเติบโตกิ่งเลื้อยคล้ายกับต้นเฟื่องฟ้า ผลกลม ยาว 2.5 เซนติเมตร กว้าง 2.8 เซนติเมตร หนา 2.5 เซนติเมตร รูปร่างปลายผลป้านกลมผิวเปลือก ผลเรียบสีน้ำตาลปนเขียว สีเนื้อขาวขุ่นปนเหลือง เนื้อนุ่ม ปกติจะพบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เช่น จังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่ใช้เป็นไม้ประดับ

2) **ลำไยต้น (Longan Tree)** สามารถแบ่งย่อยได้เป็น 3 ชนิด คือ

2.1) **ลำไยดั้งเดิม (Indigenous Longan)** พบในป่า ต้นมีขนาดใหญ่ ผลมีขนาดเล็ก เนื้อผลบาง อาจมีประโยชน์ด้านการปรับปรุงสายพันธุ์

2.2) **ลำไยพื้นเมือง (Native Longan)** บางพื้นที่ของประเทศไทยเรียกว่า ลำไยกระดุก มักพบตามป่าของจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และลำพูน ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นจังหวัดหนองคาย และอุบลราชธานี เป็นต้น มีอายุยืนมาก กิ่ง และลำต้นมีเปลือกไม้มาก ลำต้นชะลูดตั้งตรงสูงประมาณ 20-30 เมตร สามารถเจริญเติบโตเป็นไม้ใหญ่ได้ เปลือกลำต้นขรุขระมากใบมีขนาดเล็กกว่าลำไยทะเล ออกดอกประมาณปลายเดือนธันวาคมถึงต้นมกราคม และเก็บผลได้ประมาณกลางเดือนกรกฎาคมถึงต้นเดือนสิงหาคมให้ผลดก ผลมีขนาดเล็กยาว 1.7 เซนติเมตรกว้าง 1.8 เซนติเมตร หนา 1.6 เซนติเมตร รูปร่างของผลค่อนข้างกลม ผิวสีน้ำตาล เปลือกหนาปลายผลป้านกลม เนื้อบางสีขาวใส ปัจจุบันไม่นิยมปลูกเนื่องจากผลมีขนาดเล็ก

2.3) **ลำไยที่ปลูกเป็นการค้า**

2.3.1) **พันธุ์อีดอ** เป็นลำไยพันธุ์เบา มีการออกดอกและติดผลก่อนพันธุ์อื่นๆ เป็นพันธุ์ที่นิยมปลูกมากที่สุดเพราะสามารถเก็บเกี่ยวก่อนทำให้จำหน่ายได้ในราคาสูง ตลาดต่างประเทศนิยมจำหน่ายได้ทั้งผลสด และแปรรูปเป็นลำไยกระป๋อง และลำไยอบแห้ง สำหรับพันธุ์อีดอสามารถแบ่งพันธุ์ตามลักษณะของก้านช่อผล คือ พันธุ์อีดอก้านอ่อน มีลักษณะเปลือกของผลค่อนข้างบาง ก้านช่อผลอ่อนขนาดผลสม่ำเสมอ ผิวผลมีสีเหลือง และพันธุ์อีดอก้านแข็ง มีลักษณะเปลือกผลค่อนข้างหนา ก้านช่อผลแข็ง ขนาดผลในช่อมักมีขนาดไม่สม่ำเสมอ ปัจจุบัน พันธุ์อีดอก้านแข็ง เป็นพันธุ์ที่นิยมปลูกมากที่สุด

2.3.2) **พันธุ์สีชมพู** เป็นลำไยพันธุ์กลางมีรสชาติดีเยี่ยมนิยมรับประทานภายในประเทศ มีลักษณะลำต้นทรงพุ่มสูงโปร่ง กิ่งเปราะหักง่าย ใบอ่อนสีเขียวอมเหลือง ใบแก่สีเขียวชด การเจริญเติบโตได้ดี ไม่ทนแล้ง การออกดอกและติดผลง่ายปานกลาง การติดผลดกมาก ช่อผลยาวเป็นพันธุ์ที่ตอบสนองสารโปรแตสเซียมคลอไรด์ได้ดี

2.3.3) **พันธุ์แห้ว** เป็นลำไยพันธุ์หนัก ลำต้นไม่ค่อยแข็งแรง กิ่งเปราะหักง่าย เปลือกลำต้นสีน้ำตาลปนแดงเขียว เป็นพันธุ์ที่เจริญเติบโตดีมาก ทนแล้งได้ดี การติดผลค่อนข้างยากให้ผลปีเว้นปี ช่อดอกสั้น ขนาดผลในช่อไม่สม่ำเสมอ

2.3.4) **พันธุ์เขี้ยวเขียว** เป็นลำไยพันธุ์หนักที่เก็บผลผลิตได้ช้ากว่าพันธุ์อื่นเจริญเติบโตดี ทนแล้ง มักออกดอกปีเว้นปี ผลมีลักษณะกลมแป้น ผิวเปลือกเรียบ สีน้ำตาลปนเขียว

นอกจากนี้ยังมีพันธุ์อื่นๆ ที่นิยมปลูกอีกหลายพันธุ์ได้แก่ พันธุ์ใบดำ พันธุ์แดงกลม พันธุ์เหลือง พันธุ์พวงทอง พันธุ์เพชรสาคร เป็นต้น

2.2.2 วิธีการปลูกลำไย

วิธีการปลูกประกอบด้วยขั้นตอนการเตรียมการและการปลูกลำไยและการเตรียมพื้นที่ปลูกลำไย ดังนี้

1) การเตรียมการและการปลูกลำไย

การปลูกลำไยควรพิจารณาถึงปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการเจริญเติบโต และการออกดอกติดผลของลำไย ดังต่อไปนี้ สภาพของดิน ลำไยสามารถเจริญเติบโตได้ในดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปนเหนียว หรือดินเหนียว แต่ต้องมีการระบายน้ำได้ดีสภาพอากาศ ลำไยเป็นไม้ผลที่ต้องการความชื้นสูงในปีที่ 1 - 4 หลังจากปลูกและในระหว่างการออกดอกติดผล นอกจากนี้จะต้องการอากาศหนาวก่อนการออกดอก ปริมาณความชื้นในดินมีความจำเป็นต่อลำไยในช่วงตั้งแต่การติดผล โดยทั่วไปแล้วลำไยต้องการความชื้นในดินสูงขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงมิถุนายน ซึ่งในช่วงนี้ถ้าลำไยขาดความชื้นในดินดอกที่ออกมักจะแห้ง หรือต้นที่ออกดอกแล้วดอกจะร่วงปริมาณน้ำฝน ลำไยจะออกดอกติดผลได้ดี ในปีหนึ่งๆ ควรจะมีปริมาณน้ำฝนที่ตกอยู่ระหว่าง 1,200 - 2,000 มิลลิเมตร และควรมีการกระจายของฝนประมาณ 100 - 150 วันต่อปี

2) การเตรียมพื้นที่ปลูกลำไย

การสร้างสวนลำไยของประเทศไทยส่วนมากมักมีการปลูกใน 2 ลักษณะพื้นที่ คือ

2.1) การสร้างสวนลำไยในสภาพที่ลุ่ม

การจัดการพื้นที่ปลูกลำไยที่เป็นที่ลุ่มคือ การยกคันร่องปลูกลำไย เป็นการสร้างสวนลำไยที่ต้องการลงทุนค่อนข้างสูง โดยทำการขุดร่องนำดินจากการขุดมาเสริมบนสันร่อง เพื่อให้ระดับดินปลูกสูงขึ้น ป้องกันไม่ให้น้ำท่วมขัง โดยเฉพาะในฤดูฝนซึ่งโดยทั่วไปสันร่องควรมีความกว้าง 6 - 8 เมตร และร่องน้ำกว้าง 1 - 2 เมตร

2.2) การสร้างสวนลำไยในสภาพที่ดอน

การเตรียมพื้นที่ปลูกลำไยในสภาพที่ดอนจะทำให้สะดวกกว่าในสภาพที่ลุ่ม ปัญหาส่วนมากที่มักพบในการปลูกลำไยที่ดอนคือ การขาดน้ำ ดังนั้นการปลูกลำไยในที่ดอนต้องมีการสร้างแหล่งน้ำสำหรับใช้ภายในสวน

2.3) การปลูกลำไยโดยทั่วไป

การปลูกลำไยสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี แต่โดยธรรมชาติลำไยเจริญเติบโตได้ดีในช่วงปลายฤดูฝนต่อฤดูหนาว ซึ่งเป็นช่วงที่ความชื้นในดินและในอากาศมีความพอเหมาะ อุณหภูมิที่เปลี่ยนจากร้อนค่อยๆ เย็นลงทำให้ลำไยแตกใบอ่อนได้ดี และการระบาดของแมลง

ต่างๆจะลดลงซึ่งลำไยสามารถขยายพันธุ์ปลูกได้หลายวิธี เช่น วิธีการเพาะเมล็ด และใช้ส่วนต่างๆของกิ่งมาขยายพันธุ์ได้แก่ การทาบกิ่ง การต่อกิ่ง การติดตา เป็นต้น แต่สำหรับวิธีการเพาะเมล็ดในปัจจุบันไม่นิยมทำกับลำไยในการขยายพันธุ์ไปปลูก แต่นิยมทำเพื่อใช้เป็นต้นตอในการทาบกิ่ง การต่อกิ่ง และการติดตา หรือเสริมรากให้ลำไยที่ขยายพันธุ์ปลูกโดยการตอนกิ่ง สำหรับการขยายพันธุ์ลำไยที่เหมาะสม และทำได้ง่ายได้ผลค่อนข้างแน่นอน คือ การทาบกิ่งสำหรับระยะการปลูกของลำไยขึ้นอยู่กับชนิดของพันธุ์ที่ปลูก เนื่องจากแต่ละพันธุ์มีการเจริญเติบโตและขนาดของทรงพุ่มที่แตกต่างกัน โดยทั่วไประยะปลูกที่เหมาะสมของการปลูกลำไยจะอยู่ระหว่าง 8 x 8 เมตร หรือ 10 x 10 เมตร หรือ 12 x 12 เมตร ซึ่งจะปลูกลำไยได้ประมาณ 25 – 28 ต้นต่อไร่ แต่หากมีการปลูกระยะชิดระหว่าง 4 x 4 เมตร หรือ 5 x 5 เมตร หรือ 6 x 6 เมตร จะทำให้ได้จำนวนต้นต่อพื้นที่สูงขึ้นประมาณ 30-32 ต้นต่อไร่

2.2.3 การดูแลรักษา

การดูแลรักษาต้นลำไยประกอบด้วย การให้น้ำ การค้ำกิ่ง การใส่ปุ๋ยและการตัดแต่งกิ่งลำไย ดังนี้

1) การให้น้ำ ลำไยเป็นไม้ผลที่ต้องการน้ำมากแต่ไม่ต้องการน้ำขังแฉะ ดังนั้นการให้น้ำแต่ละครั้งควรพิจารณาถึงจำนวนน้ำที่ให้ตามอายุ ขนาดของทรงพุ่ม และสภาพของดินในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม ต้นลำไยที่มีขนาดเล็ก ไม่ควรให้น้ำทุกวัน ควรให้เป็นระยะๆ อาจจะเป็น 15 วันต่อครั้งหรือ 30 วันต่อครั้ง และแต่ละครั้งที่ให้ควรมีปริมาณมากและเพียงพอสำหรับต้นลำไยที่โตและให้ผลผลิตแล้ว โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งลำไยมีความต้องการน้ำมากเป็นพิเศษ เพราะเป็นช่วงที่ลำไยให้ผลแล้ว ถ้าขาดน้ำในช่วงนี้มากอาจทำให้ผลลำไยร่วงได้ส่วนในฤดูอื่น ๆ นั้น การให้น้ำต้องดูสภาพของดิน

2) การค้ำกิ่ง การค้ำกิ่งลำไยจะกระทำเมื่อลำไยให้ผลผลิตแล้ว โดยเฉพาะในช่วงที่ลำไยให้ผลผลิตในแต่ละปี เพื่อช่วยรับน้ำหนักของผลลำไย การค้ำกิ่งที่ทำกันอยู่มีหลายแบบ เช่น การทำเป็นคอกสี่เหลี่ยม คอกสามเหลี่ยม และการใช้ไม้ค้ำเป็นกิ่งๆ แต่การค้ำเป็นคอกสี่เหลี่ยมได้ผลกว่าแบบอื่น และเปลืองไม้ค้ำน้อย ทำโดยการปักเสาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 6-8 นิ้ว จำนวน 4 เสาทำมุมฉากกัน ให้เสาห่างจากโคนต้น โดยถือหลักให้เสาอยู่เกือบปลายพุ่มต้น ที่หัวเสาด้านบนบากไว้เพื่อรองรับคาน แล้วไว้ไม้หน้า 3 นิ้ว ตะแคงตอกติดกับปลายเสาด้านบนบากไว้ให้แน่น

3) การใส่ปุ๋ย การใส่ปุ๋ยแก่ต้นลำไยแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงต้นเล็กก่อนให้ผลผลิตและช่วงให้ผลผลิตแล้ว การให้ปุ๋ยแต่ละช่วงมีเป้าหมายแตกต่างกัน ทำให้ต้องใช้สูตรปุ๋ย อัตราปุ๋ย และเวลาที่ให้ปุ๋ยแตกต่างกัน การใส่ปุ๋ยช่วงต้นเล็กก่อนให้ผลผลิต การใส่ปุ๋ยในช่วงนี้มีเป้าหมายเร่งการเจริญเติบโตของต้นลำไยให้เร็วที่สุดเพื่อสามารถให้ผลผลิตได้อย่างเต็มที่ภายใน

ระยะเวลา 3 ปี ถ้ามีน้ำพร้อม การให้น้ำที่เหมาะสมอาจสามารถทำให้ต้นลำไยแตกใบอ่อนได้ถึงปีละ 5-6 รุ่น คือ สามารถแตกใบอ่อนใหม่ทุกๆ ระยะเวลาประมาณ 2 เดือน ฉะนั้นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการให้น้ำจึงควรอยู่ที่ระยะเวลาประมาณ 2 เดือนหรือทุกระยะที่เห็นใบเดิมแก่พอที่จะแตกใบใหม่ ยกเว้นในช่วงที่อากาศหนาวเย็นที่สุดคือ ธันวาคม และมกราคมไม่ควรให้น้ำในช่วงนี้ เนื่องจากต้นไม้จะไม่ตอบสนองต่อน้ำในขณะที่ลำไยต้นเล็กก่อนให้ผลผลิต ต้นลำไยมีความต้องการธาตุไนโตรเจนมากกว่าฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมมาก การให้น้ำในช่วงนี้จึงเน้นที่ธาตุไนโตรเจน คือ ให้น้ำยูเรียล้วนสลับครั้งกับน้ำยูเรียเสริมด้วยปุ๋ยสูตร 15-15-15 นอกจากปุ๋ยเคมีแล้วยังต้องให้น้ำอินทรีย์ได้แก่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกต่างๆ อีกปีละ 2 ครั้ง เพื่อปรับปรุงสภาพดินในทรงพุ่มให้ร่วนซุยลดพิษที่เกิดจากความชื้นที่เกิดจากน้ำในโตรเจนและให้ธาตุอาหารต่างๆ ที่พืชต้องการน้อย สำหรับปริมาณปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ที่ให้ต้นลำไยก่อนให้ผลผลิต การให้น้ำในช่วงที่ต้นลำไยให้ผลผลิตแล้ว การให้น้ำในช่วงที่ให้ผลผลิตแล้วแบ่งให้น้ำเป็น 4 ครั้งต่อปี โดยเป้าหมายของการให้น้ำแต่ละครั้งต่างกัน ดังนี้

ครั้งแรก ให้น้ำหลังจากเก็บเกี่ยวและตัดแต่งกิ่งแล้ว มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นการแตกใบใหม่ และสะสมอาหารในใบโดยใช้ปุ๋ยสูตร 20 - 10 - 10 ในอัตราประมาณ 25 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปีและให้น้ำหมักหรือปุ๋ยคอก 750 - 1,000 กิโลกรัม ต่อไร่ต่อปี

ครั้งที่สอง ให้น้ำเมื่อช่อดอกลำไยยาว 2 นิ้ว เพื่อเร่งและส่งเสริมการขยายตัวของช่อดอก ใช้ปุ๋ยสูตร 16-11-14 หรือ 15-15-15 ในอัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่

ครั้งที่สาม ให้น้ำเมื่อลำไยติดผลอ่อนแล้ว และมีขนาดเท่ากับหัวไม้ขีด เพื่อเร่งการเติบโตของผล ให้น้ำใช้ปุ๋ยสูตร 16-11-14 หรือ 15-15-15 ในอัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่

ครั้งที่สี่ เมื่อเมล็ดเริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เพื่อเร่งการขยายตัวของผลลำไยในระยะสุดท้ายให้น้ำใช้ปุ๋ยสูตร 14 - 14 - 21 ในอัตราประมาณ 50 กิโลกรัมต่อไร่

สูตรปุ๋ยที่กล่าวข้างต้นเป็นอัตราสำหรับลำไยอายุ 4 ปี เมื่อลำไยอายุมากขึ้นให้เพิ่มปุ๋ยอีกปีละ 20 เปอร์เซ็นต์ การให้น้ำแก่ลำไยไม่ควรให้น้ำเพียงอย่างเดียวติดต่อกันทุกปี เพราะถ้าใช้นานๆ จะทำให้มีผลเสียกับดิน คือ ดินมีสภาพเป็นกรดและเสื่อมสภาพลงอย่างรวดเร็ว ควรใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกใส่ร่วมกับปุ๋ยเคมีปีละครั้ง เพราะปุ๋ยคอกมีคุณสมบัติในการบำรุงดินให้ร่วนซุย ระบายน้ำและอากาศได้ดี และยังช่วยย้ําให้การใช้น้ำปุ๋ยเคมีเป็นประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

4) การตัดแต่งกิ่งลำไย

การตัดแต่งกิ่งลำไยแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ

4.1) การตัดแต่งกิ่งในระยะแรก (หลังการปลูกแต่ยังไม่ให้ผลผลิต) เป็นการตัดแต่งเพื่อสร้างทรงพุ่มให้สวยงามได้สัดส่วนสมดุลกัน เพื่อรองรับน้ำหนักของผลผลิต และเพื่อรักษาระดับความสูงของทรงพุ่มด้วย

4.2) การตัดแต่งกิ่งระยะหลัง (ให้ผลผลิตแล้ว) ต้องกระทำทุกปีหลังจากการเก็บเกี่ยวผลแล้ว โดยเลือกตัดเฉพาะกิ่งที่มีลักษณะไม่ดี หรือกิ่งที่ไม่ต้องการออก ตัดให้ชิดกิ่งใหญ่โดยอย่าปล่อยให้เหลือต่อไว้ แต่กิ่งที่เก็บผลไปแล้วให้ตัดลึกเข้ามาจากรอยเดิมที่ตัดเอาส่วนของผลไป โดยตัดเข้าไปประมาณ 1 - 2 ตา การตัดควรใช้กรรไกรที่คมตัดอย่าให้แผลซ้ำ และเมื่อตัดแล้วควรทาด้วยยากันราหรือปูนแดงเพื่อกันไม่ให้เชื้อราเข้าไปทำลายกิ่งทาบาดแผลรอยตัด

2.2.4 การใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ในการบังคับลำไยให้ออกนอกฤดู

เนื่องจากการผลิตลำไยในฤดูกาลปกติเกษตรกรมักจะประสบปัญหาด้านแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิตดังนั้น ตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา ได้มีการนำสารโพแทสเซียมคลอไรด์มาใช้ในการบังคับลำไยให้ออกนอกฤดูเพื่อแก้ไขปัญหาลาดแคลนแรงงาน และปัญหาผลผลิตที่ออกสู่ตลาดในฤดูกาลมากทำให้ราคาตกต่ำ สำหรับขั้นตอนการใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์มีดังนี้

1) เลือกต้นลำไยที่สมบูรณ์อยู่ในระยะใบแก่ หากลำไยต้นใดมีทรงพุ่มทึบเกินไปควรตัดแต่งกิ่งออกบ้างเพื่อให้แสงแดดส่องผ่านเข้าไปในทรงพุ่ม หลังจากตัดแต่งกิ่งควรให้สารทันทีหรืออย่างช้าไม่เกิน 1 สัปดาห์ เพราะจะทำให้ต้นลำไยแตกใบอ่อน อายุของใบลำไยต้องอยู่ในระยะใบแก่ (อายุ 30-45 วัน) หรือโตเต็มที่ที่มีสีเขียวจะเป็นระยะที่ได้ผลดีถ้าเป็นระยะใบอ่อนจะทำให้ดอกออกน้อย หรือถ้าพันทางใบจะทำให้ใบอ่อนไหม้และร่วง

2) ทำความสะอาดบริเวณทรงพุ่ม กำจัดวัชพืช และกวาดเศษใบลำไยออกนอกบริเวณทรงพุ่ม ถ้าหากดินมีความชื้นมากควรทิ้งไว้ 1 - 2 วัน ก่อนให้สาร และควรงดการให้น้ำปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ในช่วงก่อนการใช้สาร ถ้าต้องการจะให้ควรใส่ในช่วงที่ต้นลำไยมีการแทงช่อดอกแล้ว

3) ตรวจสอบความบริสุทธิ์ของสาร ก่อนการใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ควรนำสารไปตรวจสอบเช็คหาความบริสุทธิ์ว่ามีกี่เปอร์เซ็นต์ เพื่อนำมาประกอบการกำหนดอัตราสารโพแทสเซียมคลอไรด์อย่างเหมาะสม

4) การใช้สาร วิธีการให้สารทางดินนิยมทำได้ 2 แบบ คือ แบบหว่าน และผสมน้ำราด การผสมน้ำราดต้องคนให้สารละลายน้ำให้หมดก่อน แล้วจึงราด ส่วนการให้สารแบบหว่านควรทำให้สารละเอียดและผสมน้ำราดควรให้รอบๆ ทรงพุ่มเป็นบริเวณกว้างประมาณ 50 -100 เซนติเมตร เพื่อให้สารกระจายทั่วทรงพุ่ม และป้องกันรากเสียหาย

5) การให้น้ำ รดน้ำตามเพื่อให้สารโพแทสเซียมละลายให้มากที่สุด หลังจากนั้นรักษาความชื้นโดยให้น้ำทุก 3 -5 วัน เพื่อให้รากลำไยดูดสารเข้าสู่ต้นให้มากที่สุด ประมาณ 3-5 สัปดาห์ จะเริ่มแทงช่อดอก

(6) ระยะเวลาการให้ผลผลิต หลังจากใส่สาร โปแตสเซียมคลอไรด์ระยะเวลาให้สารถึงเก็บเกี่ยวโดยทั่วไปใช้ระยะเวลา 6 - 8 เดือน โดยทั่วไปการผลิตลำไยเกษตรกรจะบังคับให้ผลผลิตออกในช่วงปลายปีถึงต้นปี ดังนั้นเกษตรกรมักเริ่มใช้สาร โปแตสเซียมคลอไรด์ในช่วงเดือนมิถุนายนเพื่อที่จะสามารถเก็บผลผลิตได้ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

2.3.1 ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต (Cost of Production) สามารถจำแนกได้เป็นประเภทต่าง ๆ อย่างมากมาย ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การพิจารณา ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการจำแนกต้นทุนการผลิตออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ต้นทุนคงที่และผันแปร กับ ต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด (สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, 2537)

1) ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

1.1) ต้นทุนคงที่ (Fix Cost) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการผลิต ที่เกิดจากการมีปัจจัยคงที่ในการผลิต และต้นทุนคงที่นี้จะเกิดขึ้นเสมอไม่ว่าปัจจัยดังกล่าวจะถูกใช้ไปหรือไม่ก็ตาม ค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าคงที่ เช่น ค่าเสื่อมราคา ค่าภาษีที่ดิน ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ที่ผูกติดกับปัจจัยคงที่ ในกระบวนการผลิต เป็นต้น การรวมค่าใช้จ่ายในแต่ละรายการเข้าด้วยกัน ก็จะได้ค่าของต้นทุนคงที่ทั้งหมด (Total Fixed Cost: TFC)

1.2) ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการใช้ปัจจัยผันแปร ซึ่งค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนผันแปรนี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต เช่น ค่าต้นทุนลำไย ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่าไฟฟ้า เป็นต้น การรวมค่าใช้จ่ายในแต่ละรายการเข้าด้วยกันก็จะได้ค่าของต้นทุนผันแปรทั้งหมด (Total Variable Cost: TVC)

1.3) ต้นทุนรวม (Total Cost: TC) หมายถึง ต้นทุนและค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต ซึ่งได้จากการรวมต้นทุนคงที่ทั้งหมดและต้นทุนผันแปรทั้งหมด

$$TC = TFC + TVC$$

1.4) ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (Average Fixed Cost: AFC) หมายถึง ต้นทุนคงที่ต่อ 1 หน่วยของผลผลิต ซึ่งจะเท่ากับต้นทุนคงที่รวมหารด้วยจำนวนผลผลิตทั้งหมด

1.5) ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย (Average Variable Cost: AVC) หมายถึง ต้นทุนผันแปรต่อ 1 หน่วยผลผลิต ซึ่งจะเท่ากับต้นทุนผันแปรรวมหารด้วยจำนวนผลผลิตทั้งหมด

1.6) ต้นทุนเฉลี่ย (Average Cost: AC) หมายถึง ต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อ 1 หน่วยของผลผลิต ซึ่งจะเท่ากับผลบวกของต้นทุนคงที่รวมกับต้นทุนผันแปรรวมหารด้วยจำนวนผลผลิตรวม

2) ต้นทุนที่เป็นเงินสดกับต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด

2.1) ต้นทุนที่เป็นเงินสด (Cash Cost) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นและ ผู้ผลิตได้จ่ายไปจริงจากการซื้อหรือจัดหาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตและ ต้นทุนที่เป็นเงินสดนี้จะเกิดขึ้นทั้งในส่วนที่เป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่

- ต้นทุนที่เป็นเงินสดในส่วนของต้นทุนคงที่ เช่น ค่าภาษีที่ดินที่ผู้ผลิตต้อง จ่ายให้กับรัฐ ค่าเช่าที่ดิน ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ที่ผูกติดกับปัจจัยคงที่ ค่าบำรุงรักษาเครื่องจักร เป็นต้น

- ต้นทุนที่เป็นเงินสดในส่วนของต้นทุนผันแปร เช่น ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย สารเคมีต่างๆ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าแรงงานที่จ้างมาช่วยบางช่วงของการผลิต ค่าซ่อมเครื่องจักร เครื่องมือ ที่เกิดจากการผลิต เป็นต้น

2.2) ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด (Non Cash Cost) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ เกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ในกระบวนการผลิต แต่เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่ายไปจริง

- ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดในส่วนของต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ในการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ค่าเสียโอกาสในการใช้แรงงานครอบครัว ค่าเสีย โอกาสในการใช้เงินทุนหมุนเวียน เป็นต้น

- ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด ในส่วนของต้นทุนคงที่ เช่น ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ค่าเสื่อมสวนในกรณีไม้ยืนต้น ผู้วิจัยใช้วิธีคำนวณค่าเสื่อมสวนในกรณี ไม้ยืนต้นโดยนำต้นทุนการผลิตในช่วงปีที่ 0 – 4 ซึ่งเป็นช่วงก่อนให้ผลผลิตหารด้วยจำนวนปีที่ ให้ผลผลิตและค่าภาษีที่ดิน เป็นต้น

2.3.2 ผลตอบแทนจากการผลิต

ผลตอบแทนจากการผลิตทางการเกษตรในที่นี้ ประกอบด้วย รายได้รวม รายได้สุทธิ และกำไรสุทธิ

1) **รายได้รวม** (Total Revenue: TR) คือ จำนวนเงินที่เกษตรกรได้รับจากการขาย ผลผลิตที่ผลิตได้จากฟาร์ม ซึ่งเท่ากับราคาผลผลิต (P) คูณจำนวนผลผลิต (Q) หรือ

$$TR = PXQ$$

2) **รายได้สุทธิ** (Net Return: NR) คือ ส่วนแตกต่างระหว่างรายได้รวม (TR) กับต้นทุน ผันแปรรวม (TVC) หรือ

$$NR = TR - TVC$$

3) **กำไรสุทธิ** (Net Profit: NP) คือ ส่วนแตกต่างระหว่างรายได้รวมกับต้นทุนรวม ซึ่ง ผลกำไรจะเป็นผลตอบแทนจริง ๆ ของการผลิตและจะใช้เป็นตัววัดผลตอบแทนจากการผลิต

$$NP = TR - TC$$

2.3.3 การวิเคราะห์ระดับวิกฤต

การวิเคราะห์ระดับวิกฤต (Break – Even Analysis) เป็นการนำต้นทุนการผลิตทั้งหมด ผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่และราคาผลผลิตมาวิเคราะห์ราคาคุ้มทุน (Break – Even Price) และผลผลิตคุ้มทุน (Break – Even Yield)

1) **ราคาคุ้มทุน (Break – Even Price)** แสดงถึงระดับราคาเป็นบาทต่อกิโลกรัม ณ ระดับผลผลิตต่อไร่ที่กำหนดให้ ที่ทำให้มูลค่าผลผลิตหรือรายได้เท่ากับต้นทุนทั้งหมดในการผลิตพอดี สูตรในการหาราคาคุ้มทุน คือ

$$\text{ราคาคุ้มทุน} = \text{ต้นทุนทั้งหมด} / \text{ผลผลิตต่อไร่}$$

2) **ผลผลิตคุ้มทุน (Break – Even Yield)** แสดงถึงระดับผลผลิตต่อไร่ ณ ระดับราคาผลผลิตที่กำหนดให้ ที่ทำให้มูลค่าผลผลิตหรือรายได้เท่ากับต้นทุนทั้งหมดในการผลิตพอดี สูตรในการหาผลผลิตคุ้มทุนคือ

$$\text{ผลผลิตคุ้มทุน} = \text{ต้นทุนทั้งหมด} / \text{ราคาของผลผลิต}$$

2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกลำไย และไม้ผลชนิดอื่นๆ และการศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตลำไย มีดังนี้

ธนอม ดารารัตน์ (2532) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทนทางการเงินของอุตสาหกรรมลำไยอบแห้ง ในจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์และวิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทนทางการเงินของอุตสาหกรรมลำไยอบแห้งในจังหวัดลำพูน และเชียงใหม่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจโดยใช้ข้อมูลการผลิตลำไยอบแห้งของโรงงานสุวรรณพาณิชย์ ตำบลวังผาง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ช่วงฤดูการผลิต 8 สัปดาห์ ในเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2540 โดยเป็นการผลิตแบบเตาอบเกษตร หรือเตาอบพีชไร่นำเข้าจากประเทศไต้หวัน และทำการอบแบบอบรวมทั้งเปลือก ขนาดความจุ 2,000 กิโลกรัมต่อครั้ง ส่วนข้อมูลด้านราคาลำไยสดและราคาซื้อขายลำไยอบแห้งทั้งเปลือก ใช้ราคาจากกลุ่มพ่อค้าในอำเภอดอยเต่า อำเภอฮอด อำเภอจอมทอง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และ กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอป่าซาง อำเภอเมือง

จังหวัดลำพูน รวม 8 อำเภอ ซึ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกลำไยจำนวนมากและมีคุณภาพ ราคาซื้อขายเป็นราคาตามกลไกตลาด

ผลการศึกษารีวิววิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทนทางการเงินที่อัตราส่วนร้อยละ 15 พบว่าอัตราส่วนผลตอบแทนการลงทุน (B/C Ratio) เท่ากับ 1.034 อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) เท่ากับร้อยละ 46 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 10,292,501 บาท ระยะเวลาคืนทุนอยู่ในปีที่ 4 ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงว่า การลงทุนในอุตสาหกรรมอบแห้งลำไยทั้งเปลือกในจังหวัดลำพูน เชียงใหม่ แบบเตาอบเกษตรขนาดเล็กมีความเหมาะสมกับการลงทุน และเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ผลกระทบต่อการลงทุนในอุตสาหกรรมลำไยอบแห้งแบบเตาเกษตรพบว่า เมื่อรายได้ (ยอดขาย) ลดลงร้อยละ 5 และต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 โครงการนี้จะไม่เหมาะสมกับการลงทุน แสดงให้เห็นว่า โครงการจะมีความทนต่อปัจจัยที่มีผลกระทบที่อัตราเปลี่ยนแปลงของยอดขายและต้นทุนไม่เกินร้อยละ 5

มนสิชา ไชยมณี (2548) ได้ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลำไยอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกลำไยสดของเกษตรกร อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการศึกษาจากเกษตรกรผู้ปลูกลำไยอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกรแบ่งตามพื้นที่การเพาะปลูกเป็น 3 กลุ่ม คือ พื้นที่เพาะปลูก 1-5 ไร่ 6-10 ไร่ และ 10 ไร่ขึ้นไป ที่มีระยะเวลาการปลูกลำไยไม่ต่ำกว่า 10 ปี เนื่องจากลำไยสดจะให้ผลตอบแทนเต็มที่ในปีที่ 5 และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีระยะเวลาคืนทุน และวิธีอัตราผลตอบแทนอย่างง่าย

ผลจากการศึกษาพบว่า การปลูกลำไยของเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูก 1-5 ไร่มีจำนวนเงินลงทุนก่อนเกิดรายได้ ในปีเริ่มต้นและปีที่ 1-5 รวม 456,308.90 บาท ปีที่ 6-10 มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในช่วงที่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนรวม 76,807.80 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 12 ปี 5 เดือน และมีอัตราผลตอบแทนของโครงการเท่ากับ 5% และกรณีมีการใช้สารโปรแตสซีเอ็มคลอเรตในการผลิตลำไยในพื้นที่ขนาดเท่ากันจำนวนเงินลงทุนก่อนเกิดรายได้ในปีเริ่มต้นและปีที่ 1-5 รวมเท่ากับกรณีไม่ใช้สาร โปรแตสซีเอ็มคลอเรต ปีที่ 6-10 มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในช่วงที่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนรวม 162,756.70 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 11 ปี 26 วัน และมีอัตราผลตอบแทนของโครงการเท่ากับ 3%

กรณีพื้นที่เพาะปลูก 6-10 ไร่ มีจำนวนเงินลงทุนก่อนเกิดรายได้ในปีเริ่มต้นและปีที่ 1-5 รวม 1,210,117.55 บาท ปีที่ 6-10 มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในช่วงที่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนรวม 146,090.10 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 12 ปี 3 เดือน และมีอัตราผลตอบแทนของโครงการเท่ากับ 4.5% และกรณีมีการใช้สาร โปรแตสซีเอ็มคลอเรตในการผลิตลำไยในพื้นที่ขนาดเท่ากันมีจำนวนเงินลงทุน

เกิดรายได้ในปีที่เริ่มต้นและปีที่ 1-5 รวมเท่ากับกรณีไม่ใช้สาร โปรแตสเซียมคลอไรด์ปีที่ 6-10 มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในช่วงที่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนรวม 206,890.10 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 11 ปี 10 เดือน 23 วัน และมีอัตราผลตอบแทนของโครงการเท่ากับ 4%

กรณีพื้นที่เพาะปลูก 10 ไร่ขึ้นไปมีจำนวนเงินลงทุนก่อนเกิดรายได้ในปีที่เริ่มต้นและปีที่ 1-5 รวม 2,476,381.80 บาท ปีที่ 6-10 มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในช่วงที่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนรวม 647,498.63 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 13 ปี 2 เดือน 28 วัน และมีอัตราผลตอบแทนโครงการเท่ากับ 5.5% และกรณีมีการใช้สาร โปรแตสเซียมคลอไรด์ในการผลิตลำไยในพื้นที่ขนาดเท่ากันขึ้นไปมีจำนวนเงินลงทุนเกิดรายได้ปีที่เริ่มต้น และปีที่ 1-5 รวมเท่ากับกรณีไม่ใช้สาร โปรแตสเซียมคลอไรด์ ปีที่ 6-10 มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในช่วงที่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนรวม 761,418.63 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 12 ปี 22 วัน และมีอัตราผลตอบแทนโครงการเท่ากับ 5.5%

ในการปลูกลำไย ซึ่งผู้ลงทุนต้องคำนึงถึงในเรื่องของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต เช่น อัตราดอกเบี้ย ราคาของปัจจัยผลิตที่อาจมีการปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งมีผลต่อการลงทุน

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

ลินินาฏ วงศ์เทียนชัย (2543) ได้ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลิ้นจี่ในพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนที่เกษตรกรจะได้รับจากการลงทุนปลูกลิ้นจี่ และ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะจากการปลูกลิ้นจี่ในพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยทำการศึกษาในพื้นที่เพาะปลูก โดยทำการศึกษาในพื้นที่เพาะปลูก 2 ขนาดคือ ขนาดพื้นที่ 1-6 ไร่และขนาดพื้นที่ 7-12 ไร่ ที่มีระยะเวลาการปลูกไม่น้อยกว่า 7 ปี ใช้วิธีการศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกที่ขนาดความเชื่อมั่น 95% จากตารางของ HENDAL ในขนาดพื้นที่ 1-6 ไร่ จำนวน 264 รายจาก 817 ราย ขนาดพื้นที่ 7-12 ไร่ จำนวน 66 รายจาก 80 ราย เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนลิ้นจี่ในพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีทั้งเกษตรกรชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขา ซึ่งข้อมูลของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างในส่วนของคุณภาพ อาชีพ แรงงาน เครื่องมืออุปกรณ์ ดังนั้นในการศึกษานอกจากจะแยกตามพื้นที่แล้วยังแยกเป็นกลุ่มเกษตรกรชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขา จากนั้นนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนโดย วิเคราะห์ระยะเวลาคืนทุน วิธีมูลค่าปัจจุบันและวิธีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง

ผลการศึกษาพบว่า การปลูกลิ้นจี่ของเกษตรกรชาวไทยพื้นราบในขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1-6 ไร่ มีระยะเวลาในการคืนทุนไม่แตกต่างกันมากกับพื้นที่เพาะปลูกขนาด 7-12 ไร่ คือ มีระยะเวลาคืนทุนประมาณ 5 ปี และสำหรับมูลค่าปัจจุบันสุทธิในกรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดร้อยละ 3 ร้อยละ 9 และร้อยละ 12 ของพื้นที่ขนาด 1-6 ไร่ เท่ากับ 23,418.96 บาท

14,437.44 บาทและ 11,166.22 บาทตามลำดับ พื้นที่ขนาด 7-12 ไร่ เท่ากับ 23,452.33 บาท 14,340.92 บาท และ 11,021.90 บาท ตามลำดับ แสดงว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนในพื้นที่ทั้ง 2 ขนาด มีค่ามากกว่าต้นทุนของเงินลงทุนที่จ่ายไป และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงที่ได้รับของพื้นที่เพาะปลูกขนาด 1-6 ไร่ มีค่าเท่ากับ 32.32% ซึ่งใกล้เคียงกับพื้นที่เพาะปลูกขนาด 7-12 ไร่ ที่มีค่าเท่ากับ 31.31%

สำหรับเกษตรกรชาวไทยภูเขา ในพื้นที่เพาะปลูกทั้ง 2 ขนาดจะใช้เวลาคืนทุนเร็วกว่าเกษตรกรชาวไทยพื้นราบคือ มีระยะเวลาคืนทุนประมาณ 4 ปี และสำหรับมูลค่าปัจจุบันสุทธิในกรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำมีกำหนดร้อยละ 3 ร้อยละ 9 และร้อยละ 12 ของพื้นที่ขนาด 1-6 ไร่ เท่ากับ 8,675.87 บาท 6,191.59 บาทและ 5,269.43 บาท ตามลำดับ พื้นที่ขนาด 7-12 ไร่ เท่ากับ 9,572.67 บาท 6,881.46 บาท และ 5,879.22 บาท ตามลำดับ แสดงว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนในพื้นที่ทั้ง 2 ขนาด มีค่ามากกว่าต้นทุนของเงินลงทุนที่จ่ายไป รวมถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงที่มากกว่าเกษตรกรชาวไทยพื้นราบอย่างมากคือพื้นที่ขนาด 1-6 ไร่ มีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ 133.84% และพื้นที่ขนาด 7-12 ไร่ มีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ 173% เนื่องจากเกษตรกรชาวไทยภูเขาไม่มีต้นทุนเรื่องของค่าอุปกรณ์เครื่องมือ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการบำรุงและดูแลรักษา โดยจะให้ต้นทุนจีดีพีโตตามธรรมชาติ แต่ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพต่ำและราคาขายต่ำเช่นกัน

แต่ในปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกสินค้าประสบปัญหาในเรื่องของความรู้ทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะเกษตรกรชาวไทยภูเขา ปัญหาทางด้านเงินทุน ปัญหาราคาสินค้าตกต่ำ และจากการที่อุณหภูมิของโลกเพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตลดลง แนวทางการแก้ไขคือรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมโดยการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและแนวทางในการแก้ปัญหาให้กับเกษตรกร ควรให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกร ควรสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตสินค้าในรูปแบบต่าง ๆ และให้การสนับสนุนด้านเงินทุน โดยจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้กับเกษตรกร เป็นต้น

ฉัตรชนก ว่องไว (2544) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตส้มเขียวหวานพันธุ์โชกุนในพื้นที่จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการผลิตส้มโชกุน โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการปลูกส้มโชกุนมากที่สุด คือ อำเภอเบตง อำเภอเมือง และอำเภอยะหา การศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนและข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ปลูกส้มโชกุนในจังหวัดยะลา จำนวน 24 ราย โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และการสัมภาษณ์ใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire)

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนพบว่า ในปี 2543/44 ฟาร์มขนาดเล็กมีต้นทุนการผลิตจำนวน 39,358.23 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิรวม 40,296.77 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิต่อกิโลกรัม 22.51 บาท ฟาร์มขนาดกลางมีต้นทุน 37,338.67 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิรวม 41,408.27 บาท กำไรสุทธิต่อกิโลกรัม 25.04 บาท ฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุน 39,081.93 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิรวม 66,778.12 บาท กำไรสุทธิต่อกิโลกรัม 33.64 บาท ฟาร์มขนาดใหญ่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ และราคาขายสูงที่สุดคือ 1,985 กิโลกรัมต่อไร่ และ 53.33 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนระดับผลผลิตคุ้มทุนต่อไร่ของฟาร์มขนาดเล็ก 884.45 กิโลกรัมต่อไร่ ขนาดกลาง 784.26 กิโลกรัมต่อไร่ และขนาดใหญ่ 732.83 กิโลกรัมต่อไร่ ระดับราคาคู่มือของฟาร์มขนาดเล็กอยู่ที่ 21.99 บาทต่อกิโลกรัม ขนาดกลางอยู่ที่ 22.57 บาทต่อกิโลกรัม และขนาดใหญ่อยู่ที่ 19.69 บาทต่อกิโลกรัม

จิตติยา เทชะประเสริฐ (2545) ได้ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรที่ปลูกกลางสาด ในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรที่ปลูกกลางสาด และปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะในการปลูกกลางสาด ในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการแจกแบบสอบถามจำนวน 327 ครั้วเรือน จากจำนวนทั้งหมด 2,181 ครั้วเรือน โดยใช้ค่าระดับความเชื่อมั่นตามตารางสำเร็จรูปของ R.V. Krejcie และ R.W.Morgan ที่ 95% ให้กับเกษตรกรในเขตอำเภอลับแลเฉพาะตำบลที่มีการปลูกกลางสาดจำนวน 3 ตำบล คือ ตำบลฝายหลวง ตำบลแม่พูล และตำบลนานกกก รวบรวมข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและร้อยละ และทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนโดยใช้วิธีระยะเวลาคืนทุน วิธีมูลค่าปัจจุบัน และวิธีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง นอกจากนี้ยังรวบรวมข้อมูลจากหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

การปลูกกลางสาดของเกษตรกรตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีระยะเวลาคืนทุนประมาณ 10 ปี และสำหรับมูลค่าปัจจุบันสุทธิในกรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนด ร้อยละ 2.55 ร้อยละ 8 และร้อยละ 14.50 เท่ากับ 117,742.69 บาท 57,652.93 บาท และ 24,235.28 บาท ตามลำดับ แสดงว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนมีค่ามากกว่าต้นทุนของเงินลงทุนที่จ่ายไป และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงที่ได้รับมีค่าเท่ากับร้อยละ 31.03

การปลูกกลางสาดของเกษตรกรตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีระยะเวลาคืนทุนประมาณ 10 ปี และสำหรับมูลค่าปัจจุบันสุทธิในกรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนด ร้อยละ 2.55 ร้อยละ 8 และร้อยละ 14.50 เท่ากับ 83,182.09 บาท 39,330.05 บาท และ 15,093.08 บาท ตามลำดับ แสดงว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนมีค่ามากกว่าต้นทุนของเงินลงทุนที่จ่ายไป และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงที่ได้รับมีค่าเท่ากับร้อยละ 26.22

การปลูกกลางสาดของเกษตรกรตำบลน่านก อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีระยะเวลาคืนทุนประมาณ 10 ปี และสำหรับมูลค่าปัจจุบันสุทธิในกรณีที่อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดร้อยละ 2.55 ร้อยละ 8 และร้อยละ 14.50 เท่ากับ 93,645.50 บาท 44,711.37 บาท และ 11,063.77 บาท ตามลำดับ แสดงว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนมีค่ามากกว่าต้นทุนของเงินลงทุนที่จ่ายไป และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงที่ได้รับมีค่าเท่ากับร้อยละ 27.57

ในปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกกลางสาดประสบปัญหาในเรื่องของราคากลางสาดที่ตกต่ำ ปัญหาผลผลิตไม่แน่นอน ปัญหาขาดแคลนน้ำ ปัญหาการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ปัญหาผลผลิตเก็บไว้ได้ไม่นาน และเกษตรกรไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลอย่างเพียงพอ แนวทางแก้ไขของรัฐบาล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ และแนวทางแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร โดยให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรกันมากขึ้น ควรสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตกลางสาดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ไวน์กลางสาด และหากเกษตรกรต้องการแหล่งเงินทุนก็จัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้กับเกษตรกร เป็นต้น

ร่มรัฐ กันธารักษ์ (2546) ได้ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกองุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกองุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ และประเมินถึงความเป็นไปได้ในการลงทุน การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาจากเกษตรกรผู้ปลูกองุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีพื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 4 ไร่ขึ้นไป ที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตและจำหน่ายได้ในปี 2545 จำนวนทั้งสิ้น 7 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เกษตรกร โดยแบ่งการศึกษาข้อมูลออกเป็น 7 กลุ่ม คือ การปลูกองุ่นแบบมีเมล็ด ขนาดพื้นที่ 4 ไร่ แบบเช่าที่ดิน ขนาดพื้นที่ 4 ไร่ แบบไม่เช่าที่ดิน ขนาดพื้นที่ 12 ไร่ แบบไม่เช่าที่ดิน ขนาดพื้นที่ 17 ไร่ แบบเช่าที่ดิน ขนาดพื้นที่ 45 ไร่ แบบเช่าที่ดิน การปลูกองุ่นแบบไร้เมล็ด ขนาดพื้นที่ 10 ไร่ แบบไม่เช่าที่ดิน และขนาดพื้นที่ 36 ไร่ แบบเช่าที่ดินบางส่วน

ผลการศึกษาพบว่าการปลูกองุ่นแบบมีเมล็ดขนาดพื้นที่ 4 ไร่ แบบเช่าที่ดิน ขนาดพื้นที่ 4 ไร่ แบบไม่เช่าที่ดิน ขนาดพื้นที่ 12 ไร่ แบบไม่เช่าที่ดิน ขนาดพื้นที่ 17 ไร่ แบบเช่าที่ดินและขนาดพื้นที่ 45 ไร่ แบบเช่าที่ดิน ตลอดอายุโครงการ 15 ปี ประกอบไปด้วยรายจ่ายในการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งสิ้นเท่ากับ 3,254,760.30 บาท 2,977,037.70 บาท 13,090,571.30 บาท 24,156,024.30 บาท และ 56,589,060.75 บาทตามลำดับ ได้รับรายได้ทั้งสิ้นเท่ากับ 14,842,800 บาท 16,152,800 บาท 34,992,000 บาท 59,302,800 บาท และ 137,214,000 บาท ตามลำดับ จากการประมาณการงบกระแสเงินสด มีการะแสเงินสดออกสุทธิเท่ากับ 3,666,300.30 บาท 2,977,037.70 บาท 13,090,571.30 บาท 24,156,024.30 บาท และ 56,598,060.75 บาท ตามลำดับ กระแสเงินสดเข้าสุทธิเท่ากับ 14,842,800 บาท 16,152,800

บาท 34,992,000 บาท 59,302,800 บาท และ 137,214,000 บาท ตามลำดับ และกระแสเงินสดคงเหลือเมื่อสิ้นสุดโครงการเท่ากับ 11,176,499.70 บาท 13,175,762.30 บาท 21,901,428.70 บาท 35,146,775.70 บาท และ 80,624,939.25 บาท ตามลำดับ เมื่อประเมินความเป็นไปได้ในการลงทุนพบว่าระยะเวลาคืนทุน 1 ปี 2 เดือน 1 ปี 8 เดือน 2 ปี 10 เดือน 3 ปี 1 เดือน และ 3 ปี 7 เดือน ตามลำดับ มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 4,972,428.18 บาท 5,402,920.25 บาท 8,791,098.92 บาท 13,867,961.87 บาท และ 27,528,935.32 บาท ตามลำดับ ซึ่งสวนอู่แบบมีเมล็ดทุกขนาดมีผลตอบแทนที่ดี และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ ร้อยละ 113.5990 ร้อยละ 96.0758 ร้อยละ 34.6220 ร้อยละ 49.1220 และ ร้อยละ 31.2110 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่กำหนดคือ ร้อยละ 10.5

ผลการศึกษาพบว่าการลงทุนปลูกอู่แบบไร่เมล็ดขนาดพื้นที่ 10 ไร่ แบบไม่เช่าที่ดิน และขนาดพื้นที่ 36 ไร่ แบบเช่าที่ดินบางส่วน ประกอบไปด้วยรายจ่ายในการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งสิ้นเท่ากับ 15,449,588 บาท และ 37,552,426.30 บาท ตามลำดับ ได้รับรายได้ทั้งสิ้นเท่ากับ 64,200,000 บาท และ 138,672,000 บาท ตามลำดับ จากการประมาณการงบกระแสเงินสด มีกระแสเงินสดออกสุทธิเท่ากับ 15,499,588 บาท และ 37,552,426.30 บาท ตามลำดับ กระแสเงินสดเข้าสุทธิเท่ากับ 64,200,000 บาท และ 138,672,000 บาท ตามลำดับ และกระแสเงินสดคงเหลือเมื่อสิ้นสุดโครงการเท่ากับ 48,750,412 บาท 101,119,573.70 บาท ตามลำดับ เมื่อประเมินความเป็นไปได้ในการลงทุนพบว่าระยะเวลาคืนทุน 2 ปี 6 เดือน และ 3 ปี 5 เดือน ตามลำดับ มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ 20,083,538.91 บาท และ 37,301,310.19 บาท ตามลำดับ ซึ่งสวนอู่แบบไร่เมล็ดทุกขนาดมีผลตอบแทนที่ดี และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงเท่ากับ ร้อยละ 57.241 และ ร้อยละ 36.930 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่กำหนดคือ ร้อยละ 10.5

อย่างไรก็ตามในการตัดสินใจลงทุน ควรพิจารณาถึงปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการลงทุน ด้านความรู้ เทคนิควิธีการในการปลูกอู่แบบ แรงงานที่มีความชำนาญ ผลกระทบเกี่ยวกับชุมชนใกล้เคียง และการได้ส่งเสริมจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

สุรีย์ เดชะศิลารักษ์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนการเพาะปลูกส้มโอท่าข่อยในจังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนที่เกษตรกรจะได้รับจากการลงทุนเพาะปลูกส้มโอท่าข่อยในการศึกษา ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการออกแบบสอบถาม และสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เพาะปลูกส้มโอท่าข่อยในอำเภอเมืองพิจิตร จำนวน 86 ราย อำเภอตะพานหิน จำนวน 36 ราย และอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จำนวน 73 ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 195 ราย พื้นที่ปลูกรวม 1,736 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่ในการวิเคราะห์เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่

มีพื้นที่ปลูก 1-5 ไร่ จำนวน 92 ราย พื้นที่ปลูก 293 ไร่ กลุ่มที่มีพื้นที่ปลูก 6-10 ไร่ จำนวน 58 ราย พื้นที่ปลูก 486 ไร่ และกลุ่มที่มีพื้นที่ปลูกมากกว่า 10 ไร่ จำนวน 45 ราย พื้นที่ปลูก 957 ไร่ และพิจารณาลักษณะการลงทุนระบบจัดการสวนซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนแตกต่างกัน คือ กรณีที่เกษตรกรใช้สายยางในการให้น้ำส้มโอทำช่อย และกรณีที่เกษตรกรลงทุนติดตั้งระบบมินิสปริงเกอร์ในการให้น้ำส้มโอทำช่อย เมื่อทำการรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยเฉลี่ยต่อไร่ และทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนโดยใช้วิธีระยะเวลาคืนทุน วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ และวิธีอัตราผลตอบแทนคิดลดโดยกำหนดอายุโครงการ 15 ปี

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรพื้นที่ปลูกขนาด 1-5 ไร่ กรณีใช้สายยาง มีระยะเวลาคืนทุน 6 ปี 6 เดือน มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ ซึ่งกำหนดอัตราคิดลดร้อยละ 2.00 และร้อยละ 7.50 เท่ากับ 99,303 บาท และ 51,616 บาท ตามลำดับ มีอัตราผลตอบแทนคิดลดเท่ากับร้อยละ 27.18 กรณีที่เกษตรกรลงทุนติดตั้งระบบสปริงเกอร์ จะมีระยะเวลาคืนทุน 6 ปี 8 เดือน มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิซึ่งกำหนดอัตราคิดลดร้อยละ 2.00 และร้อยละ 7.50 เท่ากับ 93,718 บาท และ 47,444 บาท ตามลำดับ มีอัตราผลตอบแทนคิดลดเท่ากับร้อยละ 24.35

เกษตรกรพื้นที่ปลูกขนาด 6-10 ไร่ กรณีใช้สายยาง มีระยะคืนทุน 6 ปี 3 เดือน มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิซึ่งกำหนดอัตราคิดลดร้อยละ 2.00 และร้อยละ 7.50 เท่ากับ 106,567 บาท และ 56,750 บาท ตามลำดับ มีอัตราผลตอบแทนคิดลดเท่ากับร้อยละ 30.55 กรณีที่เกษตรกรลงทุนติดตั้งระบบสปริงเกอร์ มีระยะเวลาคืนทุน 6 ปี 6 เดือน มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิซึ่งกำหนดอัตราคิดลดร้อยละ 2.00 และร้อยละ 7.50 เท่ากับ 102,551 บาท และ 53,476 บาท ตามลำดับ มีอัตราผลตอบแทนคิดลดเท่ากับร้อยละ 27.44

เกษตรกรพื้นที่ปลูกมากกว่า 10 ไร่ กรณีใช้สายยาง มีระยะเวลาคืนทุน 6 ปี 4 เดือน มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิซึ่งกำหนดอัตราคิดลดร้อยละ 2.00 และร้อยละ 7.50 เท่ากับ 105,041 บาท และ 56,594 บาท มีอัตราผลตอบแทนคิดลดเท่ากับร้อยละ 33.70 กรณีที่เกษตรกรลงทุนติดตั้งสปริงเกอร์ มีระยะเวลาคืนทุน 6 ปี 5 เดือน มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิซึ่งกำหนดอัตราคิดลดร้อยละ 2.00 และร้อยละ 7.50 เท่ากับ 101,465 บาท และ 53,679 บาท มีอัตราผลตอบแทนคิดลดเท่ากับร้อยละ 30.03

อย่างไรก็ตามในการตัดสินใจที่ลงทุนปลูกส้มโอทำช่อย ควรพิจารณาปัจจัยด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น แนวโน้มของราคาค่าใช้จ่ายในการลงทุน แนวโน้มราคาผลผลิต สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมในการปลูก ตลอดจนความพร้อมด้านแรงงานที่มีคุณภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อผลตอบแทนของการลงทุน

สุนิสา กุลศิริโรจนพงศ์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตข้าวโพดหวานในอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล ปีเพาะปลูก 2547/48 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและแบบแผนการผลิตของเกษตรกร ประมาณการสมการการผลิตข้าวโพดหวาน ประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยการผลิต วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิต และ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะจากการผลิตข้าวโพดหวานของเกษตรกรในอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) และสัมภาษณ์เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดหวาน ในอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล จำนวน 50 ราย ในปีการเพาะปลูก 2547/48 ข้อมูลที่ใช้ศึกษาประกอบด้วยข้อมูลทุกขุมและข้อมูลปฐมภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 37.52 ปี ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา เกษตรกรใช้แรงงานครอบครัวทั้งหมดในการปลูกข้าวโพดหวาน อาชีพหลักคือการทำสวนยางพารา อาชีพรอง คือ การปลูกข้าวโพดหวานซึ่งจะปลูกหลังฤดูทำนา ที่ดินถือครองเป็นของตนเองทั้งหมด เนื้อที่ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 1.69 ไร่ มีประสบการณ์ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7.24 ปี ใช้เงินลงทุนของตนเองทั้งหมด โดยใช้เงินลงทุนเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 5,309 บาท เกษตรกรจะเตรียมดินและเพาะปลูก ประมาณ 3.12 วัน ใช้วิธีเพาะกล้าในกระบะประมาณ 1.36 วัน ส่วนใหญ่จะปลูกซ่อมแต่ไม่ถอนต้นกล้า การปราบวัชพืชจะใช้วิธีถอนหญ้าและดายหญ้า การปราบศัตรูพืชใช้วิธีล่อเหยื่อและเด็ดออกจากฝัก ส่วนโรคพืชจะใช้ยาป้องกันโรคพืช ให้น้ำต้นข้าวโพดหวานประมาณ 10.18 วัน ปุ๋ยที่ใช้มี 2 ประเภท คือ ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี ใส่ปุ๋ยประมาณ 6.44 วันต่อฤดูการผลิต เก็บเกี่ยวประมาณ 8.68 วัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 26 กิโลกรัม ปริมาณเมล็ดพันธุ์ที่ใช้เฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 1.08 กิโลกรัม

ผลการประมาณการสมการการผลิตโดยใช้วิธี OLS (Ordinary Square) ในหลายรูปแบบและใช้ตัวแปรอิสระปัจจัยการผลิตหลายตัวในการวิเคราะห์ พบว่า สมการการผลิตที่เหมาะสมที่สุดสำหรับข้อมูลในการศึกษา คือ $Y = 2662.078 - 1.910X_1 + 0.002X_1^2 + 62.269X_2 - 0.300X_2^2 + 1334.218\ln X_3 + 138.276\ln X_4$

โดยที่ Y คือ ผลผลิตข้าวโพดหวาน X_1 คือ ปุ๋ยรวม X_2 คือ ทุน X_3 คือ เมล็ดพันธุ์ และ X_4 คือ แรงงาน ปัจจัยการผลิตทุกชนิดยกเว้นแรงงานมีความสัมพันธ์กับผลผลิตข้าวโพดหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปุ๋ย (X_1, X_2) ที่ระดับ 0.01 สำหรับทุน (X_2, X_2^2) ที่ระดับ 0.05 และ 0.01 สำหรับ natural log ของเมล็ดพันธุ์ ($\ln X_3$) ที่ระดับ 0.01 ส่วน natural log ของแรงงาน ($\ln X_4$) มีค่า p-value 0.232 โดยมีค่า R^2 เท่ากับ 0.827 และการทดสอบค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตทั้ง 4 ปัจจัย พบว่า การใช้ปัจจัยการผลิตไม่อยู่ในระดับที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดทางเทคนิคและทางเศรษฐกิจ ซึ่งเกษตรกรควรลดการใช้ปุ๋ยลง เพิ่มการใช้ทุนเมล็ดพันธุ์และแรงงาน

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตข้าวโพดหวาน พบว่าเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตต่อไร่ เท่ากับ 7,395.47 บาท ต้นทุนที่เป็นตัวเงินต่อไร่ เท่ากับ 4,883.07 บาท ต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงินต่อไร่ เท่ากับ 2,512.40 บาท ขายกิโลกรัมละ 20 บาท มีรายได้ต่อไร่ เท่ากับ 9,885.20 บาท แสดงว่าเกษตรกรมีกำไรทางเศรษฐกิจต่อไร่ เท่ากับ 2,489.73 บาท ได้กำไรทางบัญชีต่อไร่ เท่ากับ 5,002.13 บาท และมีกำไรเฉลี่ยต่อหน่วย เท่ากับ 5.04 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้ เนื่องจาก เกษตรกรใช้แรงงานในครัวเรือนของตนเองเป็นส่วนใหญ่ทำให้ต้นทุนแรงงานส่วนใหญ่เป็นต้นทุนที่เป็นเงินสด (Implicit cost)

สาวลักษณ์ หมั่นแจ้ง (2549) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตพันธุ์ยางตาเขียวในจังหวัดตรัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ผลิตพันธุ์ยางตาเขียว การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตพันธุ์ยางตาเขียว และปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการผลิตพันธุ์ยางตาเขียว โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้ผลิตยางตาเขียว ในอำเภอประเหลียน จังหวัดตรัง ทั้งหมด 28 ราย

ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนการผลิตพันธุ์ยางตาเขียวทั้งหมดเฉลี่ย 41,581.08 บาทต่อไร่ เป็นต้นทุนคงที่ 2,748.16 บาทต่อไร่ หรือร้อยละ 6.61 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนผันแปร 38,832.92 บาทต่อไร่ หรือร้อยละ 93.39 ของต้นทุนทั้งหมด ผลผลิตรวมเฉลี่ย 13,700 ต้นต่อไร่ ราคาขายเฉลี่ย 4.98 บาทต่อต้น รายได้รวมทั้งหมด 68,226.00 บาทต่อไร่ รายได้สุทธิ 29,939.08 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิ 26,644.92 บาทต่อไร่ หรือ 1.94 บาทต่อต้น ระดับผลผลิตคุ้มทุน 8,349.61 ต้นต่อไร่ และระดับราคาคู่มทุน 3.04 บาทต่อต้น

ปัญหาที่พบในการผลิตพันธุ์ยางตาเขียวของเกษตรกร ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ต้นกล้ายางประสบกับโรคใบร่วง และขาดแคลนกิ่งตายาง ส่วนด้านการตลาด คือตลาดไม่แน่นอน ราคาผลผลิตตกต่ำ ดังนั้นเกษตรกรผู้ผลิตพันธุ์ยางตาเขียวจึงต้องการให้รัฐบาลเข้ามาสนับสนุน ด้านการตลาดและการจำหน่ายผลผลิตไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือเพิ่มขึ้น

โชว์ดำ มามูติพงศ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตกล้วยหินในจังหวัดยะลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้ผลิตกล้วยหิน จังหวัดยะลา ปีการผลิต 2547-2548 ประมาณการฟังก์ชันการผลิต

และประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยการผลิตทั้งด้านเทคนิคและทางด้านเศรษฐกิจ ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตกล้วยหิน และปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการผลิต และการตลาดกล้วยหิน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้างสัมภาษณ์เกษตรกรที่ปลูกกล้วยหินเป็นพืชเชิงเดี่ยว และมีพื้นที่ปลูกตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป ในอำเภอบ้านนังस्ता อำเภอเบตง และอำเภอธารโตซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 64 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์สมการถดถอย

การวิเคราะห์สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 46.17 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด มีประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหินเฉลี่ย 8.10 ปี มีพื้นที่ผลิตกล้วยหินเฉลี่ย 1.85 ไร่

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยทางเทคนิคนั้น ปัจจัยที่ใช้ในการผลิต คือ หน่อกล้วยหิน ปุ๋ยคอก สารเคมี แรงงาน ซึ่งสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงผลผลิตจากการใช้ปัจจัยทั้ง 4 ชนิด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยทางเศรษฐกิจ พบว่าเกษตรกรยังมีระดับการใช้ปัจจัยการผลิตทั้ง 3 ชนิด ได้แก่ หน่อกล้วยหิน ปุ๋ยคอก และสารเคมี น้อยกว่าระดับที่เหมาะสมจึงควรเพิ่มการใช้ปัจจัยทั้ง 3 ชนิดเข้าไปในกระบวนการผลิต ส่วนปัจจัยการผลิตด้านแรงงาน เกษตรกรยังมีระดับการใช้ปัจจัยการผลิตมากกว่าระดับที่เหมาะสม ดังนั้นจึงควรลดการใช้ปัจจัยแรงงานในกระบวนการผลิตลง

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับ โดยผลผลิตเฉลี่ยที่ได้เท่ากับ 2,324.65 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปีการผลิต มีราคาซื้อขายเฉลี่ยเท่ากับ 8.17 บาทต่อกิโลกรัม รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงินเท่ากับ 3,248.80 บาทต่อไร่ต่อปีการผลิต เกษตรกรมีรายได้ทั้งหมด เท่ากับ 22,241.19 บาทต่อไร่ต่อปีการผลิต โดยต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ 18,754.87 บาทต่อไร่ ต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่เท่ากับ 16,039.59 และ 2,715.28 บาทต่อไร่ต่อรอบปีการผลิต จึงทำให้ผลตอบแทนสุทธิของเกษตรกรมีค่าเท่ากับ 6,201.60 บาทต่อไร่ต่อปีการผลิต โดยมีกำไรสุทธิเท่ากับ 3,486.32 บาทต่อไร่ต่อปีไปการผลิต

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิต และการตลาดกล้วยหิน พบว่าเกษตรกรมีปัญหามาก 3 ด้านด้วยกัน คือ (1) การเปลี่ยนการซื้อขายจากการนับหวีเป็นการชั่งน้ำหนัก ซึ่งเกษตรกรเชื่อว่าการซื้อขายด้วยการนับหวีจะมีความสะดวกและง่ายกว่าการชั่งน้ำหนัก (2) เกษตรกรขาดการรวมกลุ่ม เพื่อให้ความรู้และความช่วยเหลือด้านการผลิต และตลาดกล้วยหิน และ (3) ปัญหาภาครัฐให้การสนับสนุนน้อย เนื่องจากกล้วยหินเป็นพืชท้องถิ่น ซึ่งเกษตรกรยังไม่มีศักยภาพการผลิตเพียงพอเพื่อจำหน่ายในปริมาณมาก ๆ เช่นเดียวกับไม้ผลเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น ลองกอง ทุเรียน และเงาะ ส่งผลให้การผลิตกล้วยหินขาดการดูแล และสนับสนุนจากภาครัฐ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไยนอกฤดูกาลในพื้นที่ ตำบล
เขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยไว้ดังนี้

3.1 ข้อมูล และ วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ 2 ประเภทคือ ข้อมูลทุติยภูมิ
(Secondary Data) และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

1) ข้อมูลทุติยภูมิ

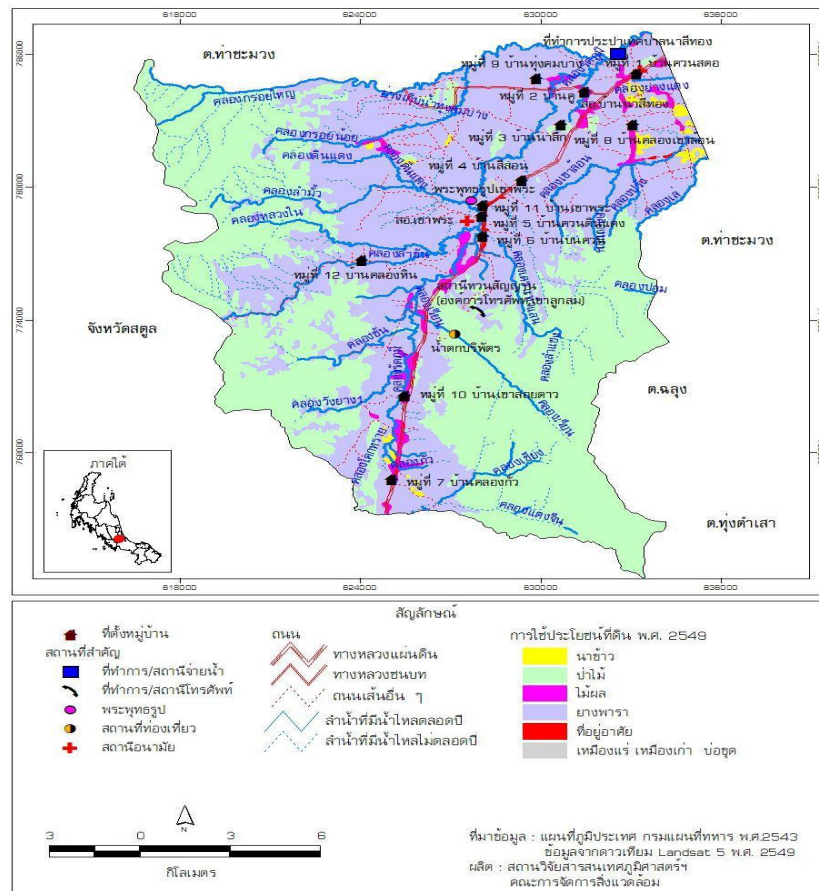
ข้อมูลทุติยภูมิเป็นการศึกษาข้อมูลที่มีผู้ทำการศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมไว้แล้วใน
ประเด็นที่เกี่ยวกับ (ในบทที่ 2) ซึ่งจัดเก็บรูปแบบรายงานวิจัย รายงานสารนิพนธ์ รายงาน
วิทยานิพนธ์ วารสารทางวิชาการต่างๆ โดยได้ค้นคว้าและรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่
ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ห้องสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวี
สุนทร สำนักงานเกษตรอำเภอรัตนภูมิ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รวมทั้ง
การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตต่างๆ ซึ่งการศึกษา ข้อมูลทุติยภูมิที่ได้เก็บรวบรวมนี้จะได้ใช้เป็น
กรอบและแนวคิดในแนวทางการศึกษาต่อไป

2) ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในระดับภาคสนาม (Field Survey)
โดยการสัมภาษณ์จากเกษตรกรผู้ผลิตลำไย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ระบุไว้
ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การศึกษาไว้ดังนี้

2.1) พื้นที่ศึกษา

การเลือกพื้นที่แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ในตำบล
เขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีเกษตรกรปลูกลำไยมากที่สุดใน
ภาคใต้ โดยในตำบลเขาพระประกอบไปด้วย 11 หมู่บ้าน แต่มีหมู่บ้านที่อยู่ในขอบเขตที่
ทำการศึกษาทั้งหมด 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 2 บ้านคู หมู่ที่ 4 บ้านสี่สอน หมู่ที่ 6 บ้านบนควน
หมู่ที่ 10 บ้านเขาพระ และ หมู่ที่ 11 บ้านควนดินแดง (ภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 แผนที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ที่มา: สถาบันวิจัยสารสนเทศภูมิศาสตร์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2552

2.2) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรในที่นี้ หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกลำไย ในตำบลเขาพระ ซึ่งจากการสำรวจประชากรในพื้นที่ศึกษา พบว่ามีเกษตรกรผู้ปลูกลำไยทั้งสิ้น 13 ราย (ภาคผนวกที่ 1) เนื่องจากพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษานี้มีประชากรขนาดเล็ก คือ มีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทุกหน่วยของประชากร (Census) อย่างไรก็ตามในการศึกษาจริง ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้เพียง 12 ราย เนื่องจากเกษตรกรจำนวน 1 ราย ปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลดังนั้นจำนวนเกษตรกรที่ได้ศึกษานี้ จึงมีจำนวนทั้งสิ้น 12 ราย (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 จำนวนเกษตรกรผู้เพาะปลูกลำไย ในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ลำดับที่	รายชื่อเกษตรกร	พื้นที่ปลูก	หมู่ที่
1	นายสมยศ พาศรี	26	2
2	นายปรีชา นุ่มศรีปาน	10	11
3	นายเรน บินอาสัน	15	6
4	นายจ่านง บิลลาเต๊ะ	4	6
5	นางอรุณี สุธารัตน์	40	4
6	นางอุทัย ชุมภูโกด	10	6
7	นางจัน เจริญพันธุ์	13	6
8	นายก่อเดช เข้มเกื้อ	8	5
9	นายสุขสมหมาย สุวงศ์วัฒนากุล	35	10
10	นายเชย สรเพชร	3	11
11	นายสัญญาชัย สมบูรณ์	7	6
12	คต. สุชาติ กาทสินธุ์	6	11
13	ปฏิเสธการให้ข้อมูล		

ที่มา : จากการสำรวจพื้นที่

2.3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์รายบุคคล (Personal Interview) โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ชนิดของคำถามที่ใช้มีทั้งคำถามชนิดปลายปิด (Close – Ended) ซึ่งได้กำหนดคำถามไว้ให้เลือกตอบ และคำถามชนิดปลายเปิด (Open - Ended) ให้ผู้ตอบมีอิสระในการให้คำตอบ โดยมีแนวคำถามแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้ (ภาคผนวกที่ 2)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ปลูกลำไย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายลำไย

ส่วนที่ 3 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกลำไยในฤดูกาลที่ผ่านมา

ส่วนที่ 4 สภาพปัญหาและอุปสรรคตลอดจนข้อเสนอแนะในการปลูกลำไย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อให้เนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์แล้วผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่จัดพิมพ์เสร็จแล้ว ไปทดลองสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง

หรือบุคคลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ราย เพื่อตรวจสอบความยากง่าย เนื้อหาครอบคลุม และความสามารถนำไปใช้จริง โดยพิจารณาถึงความที่จะนำไปใช้รวบรวมข้อมูลจริงหรือไม่ โดยนำข้อบกพร่องเหล่านั้นมาปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วจึงนำแบบสอบถามนั้นไปดำเนินการสอบถามจริง

3.2 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรในแต่ละกลุ่ม และได้ตรวจทานความถูกต้องของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผู้วิจัยกำหนดวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ได้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การหาร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์

1.1) สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรในพื้นที่ที่ทำการวิจัย คือเกษตรกรที่ปลูกลำไยเพื่อการค้า ในเขตพื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัศมิ์ จังหวัดสงขลา เช่น เพศ อายุ จำนวนพื้นที่ที่ปลูกลำไย การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การประกอบอาชีพ รายได้ครัวเรือน แหล่งเงินทุน และภาวะหนี้สินเกษตรกร เป็นต้น

1.2) ลักษณะการเพาะปลูกลำไย เช่น ประสบการณ์การเพาะปลูกลำไย จำนวนพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูก แหล่งต้นพันธุ์เพาะปลูก ชนิดของพันธุ์ที่เพาะปลูก ลักษณะการดูแล จำนวนแรงงาน อัตราค่าจ้างแรงงาน อัตราการใส่ปุ๋ย และต้นทุนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ เป็นต้น

2) การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

2.1) ต้นทุนในการปลูกลำไยนอกฤดูการผลิต โดยวิเคราะห์ต้นทุน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการเพาะปลูกลำไยนอกฤดูการผลิต (สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, 2537)

(1) ต้นทุนคงที่รวม (Total Fixed Cost : TFC) คือ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการผลิตที่เกิดจากการใช้ปัจจัยคงที่ในการผลิต ซึ่งต้นทุนนี้จะต้องเสียไปเสมอไม่ว่าจะผลิตมากหรือจะผลิตน้อยหรือไม่ผลิตเลย สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะดังนี้

(1.1) ต้นทุนคงที่เป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นและผู้ผลิตได้จ่ายไปจริง เช่น ค่าภาษีที่ดินที่ผู้ผลิตต้องจ่ายให้กับรัฐ เป็นต้น

(1.2) ต้นทุนคงที่ไม่เป็นเงินสด เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ในกระบวนการผลิต แต่เป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตไม่ได้ใช้จ่ายไปจริง เช่น ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ค่าเสียโอกาสสำหรับเงินทุนของผู้ผลิตที่ใช้ไปในการซื้อเครื่องจักรเครื่องมือ โดยคิดจากมูลค่าทรัพย์สินดังกล่าวคูณอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก

การหาค่าเสื่อมราคาจะใช้วิธีการคำนวณแบบเส้นตรง (Straight Line) ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$D_s = \frac{OC - SV}{L}$$

โดยกำหนดให้	D_s	=	ค่าเสื่อมราคาต่อปีที่คิดโดยวิธีเส้นตรง (บาท)
	OC	=	มูลค่าทรัพย์สินเมื่อซื้อ (บาท)
	SV	=	มูลค่าซาก (บาท)
	N	=	อายุการใช้งานของทรัพย์สิน (ปี)

จำนวนปีโดยค่าเสื่อมของอาคารหรือโรงเรือนและ อุปกรณ์ท่อส่งน้ำ ผู้วิจัยได้คิดอายุการใช้งาน 10 ปี เครื่องสูบน้ำ อุปกรณ์อื่นๆ ผู้วิจัยได้คิดอายุการใช้งาน 5 ปี ตามลำดับ ส่วนสวนลำไยให้ผลผลิตตลอดอายุของสวนคือ 15 ปี

(2) ต้นทุนผันแปรรวม (Total Variable Cost : TVC) คือต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการผลิตที่ผันแปรตามปริมาณการผลิต หากมีการผลิตมากต้นทุนในส่วนนี้จะสูงและหากมีการผลิตน้อยต้นทุนในส่วนนี้จะต่ำ เช่น ค่าจ้างแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนในต้นทุนผันแปร เป็นต้น สามารถแบ่ง ต้นทุนผันแปรออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

(2.1) ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายผันแปรที่ผู้ผลิตใช้จ่ายออกไปเป็นเงินสดในการซื้อหรือเช่าปัจจัยการผลิต เช่น ค่าจ้างแรงงาน ค่าปุ๋ยคอก ค่าปุ๋ยเคมี ค่าอุปกรณ์ป้องกันค้างคาว ค่าโพแทสเซียมคลอไรด์ ค่าไฟ ค่าซ่อมเครื่องจักร เป็นต้น

(2.2) ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายผันแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตของตนเองหรือได้มาโดยไม่ได้ซื้อมาด้วยเงินสด จึงต้องประมาณค่าออกมาเป็นตัวเงินเวลาวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าแรงของครอบครัว และค่าเสียโอกาสในการใช้เงินทุนหมุนเวียน ซึ่งคำนวณจากดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ร้อยละ 0.75 ต่อปี

(3) ต้นทุนทั้งหมด (Total Cost: TC) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตได้จากผลรวมของต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ซึ่งคิดทั้งต้นทุนที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินหรือ

$$TC = TFC + TVC$$

2.2) ผลตอบแทนหรือรายได้จากการผลิต

(1) รายได้จากการผลิต (Total Revenue: TR) ได้จากการคำนวณของราคา ผลผลิตคูณด้วยปริมาณที่ผลิตได้

$$TR = P \times Q$$

(2) รายได้สุทธิ (Net Return: NR) คือรายได้จากการผลิตเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด

$$NR = TR - TVC$$

(3) กำไรสุทธิ (Net Profit: NP) คือรายได้จากการผลิตเหนือต้นทุนทั้งหมด

$$NP = TR - TC$$

3) การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Break - Even Analysis) เป็นการนำต้นทุนการผลิตทั้งหมด ผลผลิตต่อไร่และราคาผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่มาวิเคราะห์หาราคาคู่คุ้มทุน (Break - Even Price) และผลผลิตคุ้มทุน (Break - Even Yield) (สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล , 2537)

(1) ราคาคุ้มทุน (Break - Even Price) แสดงถึงระดับราคาเป็นบาทต่อ กิโลกรัม ณ ระดับผลผลิตต่อไร่ที่กำหนดให้ ที่ทำให้มูลค่าผลผลิตหรือรายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายในการผลิตทั้งหมดพอดี สูตรในการหา

$$\text{ราคาคุ้มทุน} = \frac{\text{ต้นทุนทั้งหมด}}{\text{ผลผลิตต่อไร่}}$$

(2) ผลผลิตคุ้มทุน (Break - Even Yield) แสดงถึงผลผลิตต่อไร่ ณ ระดับราคาผลผลิตที่กำหนดให้ ที่ทำให้มูลค่าผลผลิตหรือรายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายในการผลิตทั้งหมดพอดีสูตรในการหาคือ

$$\text{ผลผลิตคุ้มทุน} = \frac{\text{ต้นทุนทั้งหมด}}{\text{ราคาผลผลิตต่อกิโลกรัม}}$$

การวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในการวางแผนและปรับการผลิตในรอบต่อไปได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในรอบหนึ่งๆ

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

- ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษา ซึ่งแบ่งผลการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 4 ส่วนใหญ่ๆ ดังนี้
- 4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ปลูกลำไยนอกฤดูภาค
 - 4.2 การจัดการด้านการผลิตและการตลาดของลำไยนอกฤดูภาค
 - 4.3 ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไยนอกฤดูภาคในฤดูกาลที่ผ่านมา
 - 4.4 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการตลาดตลอดจนข้อเสนอแนะในการผลิตลำไยนอกฤดูภาค

4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ปลูกลำไยนอกฤดูภาค

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกลำไย จำนวน 12 ราย ทำให้เห็นถึงลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในเขตพื้นที่ ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ดังนี้

4.1.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย

การศึกษาถึงลักษณะทางสังคมของเกษตรกรที่ปลูกลำไย ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน โดยมีผลการศึกษาดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

1) เพศ

เกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่ได้ศึกษาทั้งหมดจำนวน 12 ราย เป็นเพศชายจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยทั้งหมด และเป็นเพศหญิงจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยทั้งหมด เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่เกษตรกรผู้ปลูกลำไยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เนื่องมาจากอาชีพทำสวนลำไยเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงงานและเวลา

2) อายุเกษตรกรและช่วงอายุของสมาชิกในครัวเรือน

สำหรับอายุของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.7 ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย และมีอายุระหว่าง 40 - 50 ปี จำนวน 4 ราย คิดเป็น 33.3 ของเกษตรกรทั้งหมด โดยมีอายุเฉลี่ยที่ 53.3 ปี และจากการศึกษาพบว่าช่วงอายุของสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานคือ ช่วงอายุระหว่าง 15 - 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.9 รองลงมาคือช่วงอายุมากกว่า 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.2 ช่วงอายุระหว่าง 8-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.9 และช่วงอายุของสมาชิกครัวเรือนอายุระหว่าง 0 - 7 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.0 ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเกษตรกรและสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน ซึ่งเป็นวัยทำงาน มีความรับผิดชอบ และสามารถใช้งานแรงงานได้

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย

ลักษณะทางสังคม	จำนวน (n= 12)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	9	75.0
- หญิง	3	25.0
อายุ (ปี)		
- 40 -50	4	33.3
- 51 -60	8	66.7
เฉลี่ย	53.3	
ช่วงอายุของสมาชิกในครัวเรือน (คนต่อครัวเรือน)		
- อายุระหว่าง 0 -7 ปี	0.17	3.0
- อายุระหว่าง 8-14 ปี	0.5	8.9
- อายุระหว่าง 15-65 ปี	4.17	73.9
- อายุมากกว่า 65 ปี	0.8	14.2
เฉลี่ย	5.64	
ศาสนา		
- พุทธ	7	58.3
- อิสลาม	5	41.7
ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	1	8.3
- ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6	4	33.3
- มัธยมศึกษาตอนต้น	4	33.3
- มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	2	16.7
-ปริญญาตรี	1	8.3
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน / ครัวเรือน)		
- 2-4	4	33.2
- 5-6	7	58.4
- 7-8	1	8.3
เฉลี่ย	5.0	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะทางสังคม	จำนวน (n= 12)	ร้อยละ
ช่วงอายุสมาชิกที่ช่วยทำสวนลำไย (คน / ครัวเรือน)		
- 8-14 ปี	0.17	4.3
- 15-65 ปี	3.0	75.5
- > 65 ปี	0.8	20.2
เฉลี่ย	3.97	

3) ศาสนา

เกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่นับถือศาสนาพุทธมี 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.3 และนับถือศาสนาอิสลามจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 เนื่องจากในพื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา มีทั้งชุมชนไทยนับถือพุทธศาสนาและชุมชนไทยนับถือศาสนาอิสลามมีจำนวนใกล้เคียงกันจากการสำรวจพบว่าในตำบลเขาพระ มีวัดจำนวน 3 แห่ง และ มัสยิดจำนวน 8 แห่ง

4) ระดับการศึกษา

กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยมีจำนวนเท่ากันของการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาจำนวนอย่างละ 4 ราย ร้อยละ 33.3 รองลงมาคือการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 และมีจำนวนเท่ากันของการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 และปริญญาตรี คือมีจำนวนอย่างละ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 จากการศึกษาระหว่างการศึกษาและอายุเกษตรกรพบว่าสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันคือเกษตรกรส่วนมากมีอายุมากกว่า 50 ปี จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าการเพาะปลูกลำไยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและจากผู้ที่มีการประสบการณ์

5) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรผู้ปลูกลำไยในพื้นที่ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 5 คน โดยส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 5-6 คน จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.4 รองลงมามีจำนวนสมาชิก ระหว่าง 2-4 คน จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.2 และ 7-8 คน มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3

6) ช่วงอายุสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยทำสวนลำไย

เกษตรกรผู้ปลูกลำไยในพื้นที่ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยทำสวนลำไยโดยเฉลี่ย 3.97 คนต่อครัวเรือน โดยจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยทำสวนลำไยส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 15-65 ปี จำนวน 3.0 คน คิดเป็นร้อยละ 75.5 รองลงมาช่วงอายุมากกว่า 65 ปี มีจำนวน 0.8 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 และช่วงอายุระหว่าง 8-14 ปี มีจำนวน 0.17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 ซึ่งช่วงอายุ 15-65 ปี เป็นช่วงอายุที่มีสัดส่วนสูงสุด ซึ่งช่วงอายุดังกล่าวเป็นกลุ่มอายุที่อยู่ในวัยทำงาน และเป็นแรงงานของครัวเรือน

4.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย

การศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยประกอบด้วย อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปีของครัวเรือน ลักษณะการดำเนินธุรกิจการทำสวนลำไย และ แหล่งเงินทุนในการประกอบกิจการ แหล่งเงินกู้ และแหล่งเงินกู้ในและนอกระบบ ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้ (ตารางที่ 4.2)

1) อาชีพ

การศึกษาการประกอบอาชีพของเกษตรกร ได้แก่ การประกอบอาชีพเดิมก่อนทำสวนลำไย อาชีพหลักและอาชีพรองของครัวเรือนซึ่งผลการศึกษามีดังนี้

1.1) อาชีพเดิมก่อนทำสวนลำไย

อาชีพดั้งเดิมก่อนที่จะมาทำสวนลำไย เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพเดิมมากที่สุดคือ อาชีพทำสวนยางและสวนผลไม้ จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.3 สาเหตุที่เกษตรกรประกอบอาชีพทำสวนยางและสวนผลไม้มาก เนื่องจากพื้นที่ในตำบลเขาพระมีความอุดมสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรดินและน้ำเหมาะแก่การเพาะปลูก และอาชีพประกอบการธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 จากการสัมภาษณ์พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังยึดประกอบอาชีพทำสวนยางอยู่เนื่องจากการเป็นอาชีพที่มีความมั่นคงมีความเสี่ยงน้อยกว่า และระบบจัดการไม่ยุ่งยากและราคาขายพาราายังสูง

1.2) อาชีพหลักของครัวเรือน

เกษตรกรที่ปลูกลำไยเป็นอาชีพหลักมีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยทั้งหมด นอกจากนี้ประกอบอาชีพทำสวน ทำไร่ ทำนา โดยส่วนใหญ่เป็นสวนยาง และสวนผลไม้เช่น เงาะ มังคุด ลองกอง จำปาดะ มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 อาชีพรับราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 และอาชีพค้าขายจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	จำนวน (n= 12)	ร้อยละ
อาชีพเดิมก่อนทำสวนลำไย		
- ทำสวน ทำไร่ ทำนา	10	83.3
- ธุรกิจส่วนตัว	2	16.7
อาชีพหลักของครัวเรือน		
- ทำสวนลำไย	5	41.7
- ทำสวน ทำไร่ ทำนา	4	33.3
- รับราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	16.7
- ค้าขาย	1	8.3
อาชีพรอง		
- มี	12	100.0
อาชีพรองของครัวเรือน		
- ทำสวนลำไย	7	58.3
- ทำสวน ทำไร่ ทำนา	4	33.4
- อื่นๆ (ขายของชำ)	1	8.3
ลักษณะการดำเนินธุรกิจการทำสวนลำไย		
- กิจกรรมของครัวเรือน	12	100.0
รายได้รวมเฉลี่ยต่อปีของครัวเรือน (บาท / ปี)		
- ≤ 300,000	1	8.3
- 300,001 - 600,000	5	41.5
- 600,001 - 900,000	3	24.9
- > 900,000	3	24.9
เฉลี่ย	1,027,333.0	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	จำนวน (n= 12)	ร้อยละ
รายได้รวมจากการทำสวนลำไยของครัวเรือน (บาท / ปี)		
- ≤ 200,000	3	24.9
- 200,001 - 300,000	4	33.4
- 300,001 - 400,000	2	16.7
- > 400,000	3	24.9
เฉลี่ย	508,333.0	
การกู้ยืมเงินเพื่อการปลูกลำไย		
- ไม่ได้กู้	7	58.3
- กู้	5	41.7
แหล่งเงินกู้*	(n= 5)	
-แหล่งเงินกู้ในระบบ	5	100.0
-แหล่งเงินกู้ในนอกระบบ	1	20.0
แหล่งเงินกู้ในระบบ	(n= 5)	
- ธกส	5	100.0
แหล่งเงินกู้ในนอกระบบ	(n= 1)	
- ญาติ	1	100.0

หมายเหตุ * หมายถึงผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1.3) อาชีพรองของครัวเรือน

เกษตรกรผู้ปลูกลำไยจำนวน 12 ราย มีอาชีพรองทุกราย คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำสวนลำไยเป็นอาชีพรองจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.4 รองลงมาทำสวน เช่น สวนยางพารา สวนผลไม้ มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 และอาชีพขายของชำ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 เกษตรกรยึดอาชีพทำสวนลำไยเป็นอาชีพรองเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากอาชีพทำสวนลำไยไม่จำเป็นต้องใช้เวลาในการทำงานทั้งวันและทุกๆ วันด้วย นอกจากนี้อาชีพทำสวนลำไยยังถือว่าเป็นอาชีพใหม่ที่เกษตรกรบางรายยังไม่แน่ใจถึงความยั่งยืนที่จะประกอบเป็นอาชีพหลัก

2) ลักษณะการดำเนินธุรกิจการทำสวนลำไย

ลักษณะการดำเนินธุรกิจพบว่าเป็นกิจการของครัวเรือนทุกราย เนื่องจากอาชีพทำสวนลำไยเป็นอาชีพที่ใหม่สำหรับในพื้นที่ เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ทำสวนลำไยต่างมีแนวคิดว่าลองทดลองดูว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในการทำสวนที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก และสามารถจ้างแรงงานในครัวเรือนให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ ดังนั้นการดำเนินธุรกิจการทำสวนลำไยยังทำกันเฉพาะในครัวเรือนเท่านั้น

3) รายได้เฉลี่ยต่อปีของครัวเรือน

การศึกษารายได้เฉลี่ยต่อปีของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ในพื้นที่ตำบลเขาพระ ประกอบด้วยรายได้รวม รายได้จากการทำสวนลำไย ซึ่งผลจากการศึกษามีดังนี้

3.1) รายได้รวม

รายได้รวมของเกษตรกร หมายถึง รายได้ที่เกิดขึ้นจากอาชีพหลักและอาชีพรองของครัวเรือน โดยพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกลำไยมีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 1,027,333 บาท/ปี โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีรายได้รวมอยู่ระหว่าง 300,001 - 600,000 บาท/ปี จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมาเกษตรกรที่มีรายได้รวม ระหว่าง 600,001 - 900,000 บาท/ปี และรายได้รวม มากกว่า 900,000 บาท/ปี มีจำนวนอย่างละ 3 รายเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 24.9 และเกษตรกรที่มีรายได้น้อยกว่า 300,000 บาท/ปี มีจำนวน 1 รายคิดเป็นร้อยละ 8.3 เมื่อพิจารณารายได้รวมของครัวเรือนอยู่ในระดับที่สูง เนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่ที่เป็นสวนยางพาราถือครองสูงมีรายได้จากหลายๆ ด้านตลอดทั้งปี เช่นรายได้จากการทำสวนยางพารา รายได้จากการทำสวนลำไย รายได้จากการทำสวนผลไม้และจากอาชีพรองอื่นๆ เป็นต้น

3.2) รายได้จากการทำสวนลำไย

รายได้รวมจากการทำสวนลำไยของกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย 508,333 บาท/ปี โดยพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกลำไยมีรายได้ 200,001 - 300,000 บาท/ปี มากที่สุด มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.4 รองลงมาเกษตรกรที่มีรายได้น้อยกว่า 200,000 บาท/ปี และรายได้รวมมากกว่า 500,000 บาท/ปี มีจำนวนอย่างละ 3 รายเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 24.9 และเกษตรกรที่มีรายได้ระหว่าง 300,001 - 400,000 บาท/ปี มีจำนวน 2 รายคิดเป็นร้อยละ 16.7 เมื่อพิจารณารายได้รวมจากการทำสวนลำไยของครัวเรือนอยู่ในระดับที่สูง เนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองสูง มีรายได้จากหลายๆ ด้านตลอดทั้งปี เช่น รายได้จากการทำสวนยางพารา รายได้จากการทำสวนลำไย รายได้จากการทำสวนผลไม้และจากอาชีพรองอื่นๆ เป็นต้น

4) แหล่งเงินทุนในการทำสวนลำไย

แหล่งเงินทุนในการทำสวนลำไยของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเงินของตนเอง จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมาเป็นแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืม จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ

41.7 จากการพิจารณาของผู้วิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความพร้อมในด้านเงินลงทุนในการทำสวนลำไยมาก่อน

5) ภาวะหนี้สินที่นำมาใช้ในการทำสวนลำไย

เกษตรกรส่วนน้อยที่มีหนี้สินที่นำมาใช้ในการประกอบกิจการการทำสวนลำไย ซึ่งมีอยู่จำนวน 5 ราย โดยจำนวนเกษตรกรทั้งหมดมีหนี้สินในระบบ คิดเป็นร้อยละ 100 และเกษตรกรที่มีหนี้สินนอกระบบมีจำนวนทั้งหมด 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 โดยมีแหล่งเงินที่กู้ยืมดังนี้

5.1) แหล่งเงินกู้

แหล่งเงินกู้ในระบบที่เกษตรกรใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการทำสวนลำไยพบว่าทั้งหมดกู้มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำนวน 5 ราย ของเกษตรกรที่มีแหล่งเงินกู้ในระบบ

5.2) แหล่งเงินกู้นอกระบบ

สำหรับแหล่งเงินกู้นอกระบบพบว่าเกษตรกรในพื้นที่ที่มีจำนวน 1 ราย ที่กู้ยืมเงินนอกระบบ โดยเป็นการกู้ยืมจากญาติพี่น้อง

4.2 การจัดการด้านการผลิตและการจำหน่ายลำไยนอกฤดู

การจัดการด้านการผลิตลำไยในฤดูที่ผ่านมาของเกษตรกรผู้วิจัยได้นำเสนอแยกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ต้นทุนการสร้างสวน ลักษณะทั่วไปของการผลิต ลักษณะด้านการจัดการผลิ การจัดการการผลิตลำไยนอกฤดู ลักษณะด้านการจัดการดูแลสวนลำไยและการตลาดของลำไยนอกฤดู ดังนี้

4.2.1 ต้นทุนการสร้างสวน

จากการศึกษาต้นทุนการสร้างสวนลำไยหรือต้นทุนในช่วงปีที่ 0 – 4 มีค่าเฉลี่ย 11,432.90 บาทต่อไร่ โดยได้คำนวณจากต้นทุนที่เป็นเงินสดเท่านั้น ซึ่งประกอบด้วยค่ากิ่งพันธุ์จำนวนเฉลี่ย 640.30 บาทต่อไร่ ค่าเครื่องจักรปรับพื้นที่จำนวนเฉลี่ย 279.30 บาทต่อไร่ ค่าวัสดุรองก้นหลุม 552.70 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานปลูก 483.82 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานดูแลรักษา 1,193.22 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยคอก 3,026.03 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเคมี 4,191.64 บาทต่อไร่ ค่ายาฆ่าแมลง 786.62 บาทต่อไร่ และ ค่าค่าไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง บาทต่อไร่ 279.30 (ดังตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 รายละเอียดค่าใช้จ่ายของการปลูกลำไยช่วงปีที่ 0 – 4

รายการ	บาท /ไร่
ค่ากิ่งพันธุ์	640.30
ค่าเครื่องจักรปรับพื้นที่	279.30
วัสดุรองก้นหลุม	552.70
แรงงานปลูก	483.82
แรงงานดูแลรักษา	1,193.22
ปุ๋ยคอก	3,026.03
ปุ๋ยเคมี	4,191.64
ยาฆ่าแมลง	786.62
ค่าไฟฟ้า / น้ำมันเชื้อเพลิง	279.30
รวม	11,432.90

4.2.2 ลักษณะทั่วไปของการผลิต

ลักษณะทั่วไปของการผลิตลำไยของเกษตรกรประกอบด้วย ประสบการณ์ในการทำสวนลำไย เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่เลือกทำสวนลำไย การได้รับความรู้และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการปลูกลำไย การได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล และ การร่วมกลุ่มเกษตรกรในท้องถิ่นที่ปลูกลำไย โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.4)

1) ประสบการณ์ในการทำสวนลำไย

ประสบการณ์ในการทำสวนลำไย ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยเท่ากับ 7.50 ปี โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกลำไยระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา มีประสบการณ์ในการปลูกลำไยระหว่าง 7-8 ปี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 ประสบการณ์ในการปลูกลำไยระหว่าง 9-10 ปี จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 และมีประสบการณ์ในการปลูกลำไยมากกว่า 10 ปี จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 ซึ่งจากการสำรวจพบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตลำไยที่น้อย ทั้งนี้เนื่องจากอาชีพทำสวนลำไยเป็นอาชีพที่ใหม่สำหรับในพื้นที่

2) สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่เลือกทำสวนลำไย

สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่เกษตรกรเลือกทำสวนลำไย คือ เห็นว่าจำหน่ายได้ราคาสูง จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.4 เกษตรกรที่มีเหตุผลดังกล่าวเนื่องจากความต้องการผลผลิตในพื้นที่ยังสูงมากประกอบกับการปลูกลำไยยังจำกัดในด้านพื้นที่ รองลงมาคือ ปลูกตามเพื่อน จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 โดยสอบถามวิธีการเพาะปลูกและการจัดการจากเพื่อนบ้านที่

ประสบความสำเร็จแล้วนำมาทดลองปลูก ที่เหลือให้เหตุผลเรื่องการมีตลาดรองรับผลผลิต และให้ผลตอบแทนเร็ว มีจำนวนอย่างละ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 โดยในกรณีที่มีตลาดรองรับเกษตรกรที่มีเหตุผลดังกล่าวจะส่งผลผลิตลำไยออกไปขายยังประเทศมาเลเซีย

ตารางที่ 4.4 ลักษณะทั่วไปของการผลิต

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (n=12)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำสวนลำไย (ปี)		
- 5 - 6	6	50.0
- 7 - 8	2	16.7
- 9 - 10	3	25.0
- > 10	1	8.3
เฉลี่ย	7.50	
เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่เลือกทำสวนลำไย		
- จำหน่ายได้ราคาสูง	8	66.4
- มีตลาดรองรับผลผลิต	1	8.3
- ปลูกตามเพื่อน	2	16.7
- ให้ผลตอบแทนเร็ว	1	8.3
การได้รับความรู้ ในการปลูกลำไย*		
- เพื่อนเกษตรกร	12	100.0
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ	1	8.3
- เอกสารต่างๆจากหน่วยงานรัฐบาล	6	49.8
- เอกสารจากหน่วยงานเอกชน	5	41.5
- หนังสือเกี่ยวกับการปลูกลำไย	5	41.5
การได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล		
- ไม่ได้	12	100.0

หมายเหตุ * หมายถึงผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3) แหล่งที่ได้รับความรู้ในการปลูกลำไย

เกษตรกรทุกรายได้รับความรู้วิธีการปลูกลำไยและการจัดการสวนลำไยมาจากการพูดคุยและการสอบถามจากเพื่อนเกษตรกรที่ปลูกลำไยมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาจาก

เอกสารต่างๆจากหน่วยงานรัฐบาล จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 เอกสารจากหน่วยงานเอกชน และหนังสือเกี่ยวกับการปลูกลำไย จำนวน 6 ราย อย่างละเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50

4) การได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ

เกษตรกรทั้งหมดไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐเลย จากการสอบถามนักวิชาการเกษตรอำเภอรัศมี พบว่า สาเหตุที่เกษตรกรไม่ได้รับความช่วยเหลือจากทางภาครัฐเนื่องจากพืชลำไยไม่ถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจหลักในพื้นที่ และเกษตรกรมีจำนวนน้อย และทางเจ้าหน้าที่เช่น นักวิชาการการเกษตรไม่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับต้นลำไยมากนัก

4.2.3 ลักษณะด้านการจัดการผลิต

ลักษณะการจัดการด้านการผลิตประกอบด้วย ฤดูกาลที่เกษตรกรผลิตลำไย ลักษณะการปลูกลำไย พื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด ระยะปลูกลำไย พันธุ์ลำไยและแหล่งที่มาของกิ่งพันธุ์ลำไยที่ใช้ปลูก (ตารางที่ 4.5)

1) ฤดูกาลที่ลำไยให้ผลผลิต

เกษตรกรทั้งหมดผลิตลำไยนอกฤดูกาลทั้งหมด เนื่องจากผลผลิตที่ออกจะมีราคาที่สูงในช่วงเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ ซึ่งตรงกับช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไยนอกฤดูกาล

2) ลักษณะการปลูกลำไย

การปลูกลำไยของเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่จะปลูกลำไยพร้อมกันทั้งสิ้นมีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.3 ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ปลูกลำไยของเกษตรกรส่วนใหญ่มีขนาดเล็กจำนวนไม่เกิน 10 ไร่ ทำให้ขั้นตอนการจัดการสวนเป็นขั้นตอนเดียวเป็นส่วนใหญ่ และมีเกษตรกรจำนวน 2 ราย ที่ปลูกลำไยไม่พร้อมกัน คิดเป็นร้อยละ 16.7 จากการสอบถามสาเหตุที่เกษตรกรปลูกลำไยไม่พร้อมกันเนื่องจากการขยายพื้นที่การผลิตในภายหลัง

3) พื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด

จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรที่เกษตรกรใช้ปลูกลำไยพบว่าร้อยละ 41.7 ไม่ถึง 10 ไร่ ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังอยู่ในช่วงทดลองปลูกลำไยว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ประกอบกับยังไม่มีประสบการณ์ในการปลูก ทำให้เกษตรกรยังไม่กล้าลงทุนในพื้นที่ขนาดใหญ่ รองลงมาเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกลำไยในพื้นที่จำนวนระหว่าง 10 - 20 ไร่ จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 และรองลงมาจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยระหว่าง 31 - 40 ไร่ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 ซึ่งเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกลำไยในช่วงพื้นที่ดังกล่าวถือว่าเป็นเกษตรกรรายใหญ่ในพื้นที่ มีประสบการณ์ในการทำสวนลำไยเลยมีการขยายเพิ่มพื้นที่ปลูกในภายหลัง และมีพื้นที่ปลูกลำไยในพื้นที่ระหว่าง 21 - 30 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.3 โดยที่เกษตรกรมีพื้นที่เฉลี่ยในการผลิตลำไยรายละ 14.58 ไร่

ตารางที่ 4.5 ลักษณะด้านการจัดการผลิต

ลักษณะด้านการจัดการการผลิต	จำนวน (n=12)	ร้อยละ
ฤดูกาลที่ลำไยให้ผลผลิต - นอกฤดูกาล	12	100.0
ลักษณะการปลูกลำไย - ปลูกร่วมกันทั้งสวน - ปลุกไม่พร้อมกันทั้งสวน	10 2	83.3 16.7
พื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด (ไร่) - ≤ 10 - 10 - 20 - 21 - 30 - 31 - 40	5 4 1 2	41.7 33.3 8.3 16.7
เฉลี่ย	14.58	
ระยะปลูกลำไย (เมตร) - 4 x 6 - 5 x 5 - 10 x 10 - 11 x 11 - 12 x 12	2 1 5 3 1	16.7 8.3 41.7 25.0 8.3
พันธุ์ลำไยที่ใช้ปลูก * - พันธุ์อีดอ - พันธุ์สีชมพู - พันธุ์กะโหลก - พันธุ์แก้ว	10 1 5 2	83.3 8.3 41.7 16.7
ที่มาและแหล่งกิ่งพันธุ์ - ขยายพันธุ์ด้วยตนเองจากสวนเพื่อนเกษตรกร - ได้กิ่งพันธุ์จากญาติ - ซื้อจากในพื้นที่ - ซื้อจากนอกพื้นที่	2 1 7 2	16.7 8.3 58.1 16.7

หมายเหตุ * หมายถึงผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4) ระยะเวลาปลูกลำไย

ระยะเวลาปลูกที่เกษตรกรนิยม คือ 10 x 10 เมตร มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 สาเหตุที่เกษตรกรนิยมเนื่องจากเลียนแบบจากสวนที่ปลูกเป็นรายแรกๆ ในพื้นที่ รองลงมาคือ ระยะ 11 x 11 เมตร จำนวน 3 รายคิดเป็นร้อยละ 25 ระยะ 4 x 6 เมตร มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 ระยะ 12 x 12 เมตร และระยะ 5 x 5 เมตร มีจำนวนอย่างละเท่ากันคือจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 จากการสัมภาษณ์เกษตรกรในภาครวมพบว่าระยะปลูก ขนาด 4 x 6 เมตร และขนาด 5 x 5 เมตร เป็นระยะที่เหมาะสมเนื่องจากการจัดการทรงพุ่มทำได้ง่ายกว่า

5) พันธุ์ลำไยที่ใช้ปลูก

เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกลำไยโดยใช้พันธุ์อีดอมากที่สุด คือจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.3 เนื่องจากเป็นลำไยพันธุ์เบา มีการออกดอกและติดผลเร็วกว่าพันธุ์อื่นๆ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ก่อนพันธุ์อื่น ทำให้จำหน่ายได้ในราคาสูง รองลงมาคือพันธุ์กะโหลก จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมาพันธุ์แก้ว จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 และพันธุ์สีชมพู จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 สาเหตุที่ปลูกพันธุ์สีชมพูน้อยเนื่องจากลักษณะลำต้นทรงพุ่มสูงโปร่ง กิ่งเปราะหักง่ายและไม่ทนแล้ง

6) ที่มาและแหล่งกิ่งพันธุ์

แหล่งกิ่งพันธุ์ลำไยที่เกษตรกรใช้สำหรับปลูกส่วนใหญ่เกษตรกรซื้อจากในพื้นที่ ซึ่งซื้อมาจากสวนโกบ๊ัก ซึ่งเป็นเกษตรกรรายใหญ่และเป็นรายแรกที่ทำการปลูกลำไยในพื้นที่ตำบลเขาพระ โดยมีราคากิ่งละ 50 บาท จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.1 รองลงมาขยายพันธุ์ด้วยตนเองจากสวนเพื่อนเกษตรกร โดยเกษตรกรเข้าไปทำการขยายพันธุ์โดยวิธีการทาบกิ่งในสวนเพื่อนเกษตรกรด้วยกันโดยคิดราคาค่ากิ่งพันธุ์กิ่งละ 30 บาท ซื้อกิ่งพันธุ์จากนอกพื้นที่ มีจำนวน 2 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ได้กิ่งพันธุ์จากญาติหรือเพื่อนๆ ให้โดยไม่คิดราคาใดๆ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3

4.2.4 การจัดการการผลิตลำไยนอกฤดูภาค

ลักษณะด้านการจัดการการผลิตลำไยนอกฤดูภาคพบว่าเกษตรกรใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ ในการผลิตลำไยนอกฤดูภาคทั้งสิ้น ซึ่งประกอบด้วยวิธีการใส่สารโพแทสเซียมคลอไรด์ และปริมาณโพแทสเซียมคลอไรด์ที่ใส่ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.6)

1) วิธีการใส่สารโพแทสเซียมคลอไรด์

เกษตรกรทั้งหมด ใช้โพแทสเซียมคลอไรด์โดยวิธีผสมราดบริเวณรอบๆ ทรงพุ่ม โดยมีวิธีการดังนี้ คือเลือกต้นที่มีความสมบูรณ์ หลังแตกใบได้ 25-40 วัน ทำความสะอาดบริเวณทรงพุ่ม กำจัดวัชพืชและวัชชุกคลุมดิน ก่อนราดสารอาหารให้ดูดซึมสารโพแทสเซียมคลอไรด์ จากนั้น

ใช้โพแทสเซียมคลอไรด์ที่มีความเข้มข้นไม่ต่ำกว่า 95% และให้สารโดยผสมน้ำราด บริเวณรอบทรงพุ่ม

ตารางที่ 4.6 การจัดการการผลิตลำไยนอกฤดูภาค โดยใช้โพแทสเซียมคลอไรด์

ลักษณะด้านการผลิตลำไยนอกฤดูภาค	จำนวน (n=12)	ร้อยละ
วิธีการใส่สาร โพแทสเซียมคลอไรด์ - ผสมราดบริเวณรอบๆ ทรงพุ่ม	12	100.0
ปริมาณโพแทสเซียมคลอไรด์ที่ใช้ (กิโลกรัมต่อต้น)		
- 1	8	66.7
- 1.5	3	25.0
- 2	1	8.3
เฉลี่ย	1.20	

2) ปริมาณโพแทสเซียมคลอไรด์ที่ใช้

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ในปริมาณ 1 กิโลกรัมต่อต้น ซึ่งมีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.7 สาเหตุที่เกษตรกรใช้โพแทสเซียมคลอไรด์ในปริมาณนี้เนื่องจากอายุต้นลำไยส่วนใหญ่ยังมีอายุไม่มาก ขนาดทรงพุ่มไม่ใหญ่มากนัก รองลงมาเกษตรกรใช้โพแทสเซียมคลอไรด์ในปริมาณ 1.5 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 25.0 และปริมาณ 2 กิโลกรัม จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 จากการสัมภาษณ์เกษตรกรถึงเกณฑ์ในการใช้ปริมาณโพแทสเซียมคลอไรด์ เกษตรกรจะใช้ในปริมาณที่เหมาะสมกับอายุต้นลำไย ถ้าอายุมากปริมาณที่ใส่ก็จะมากขึ้นตามไปด้วยหรือตามขนาดทรงพุ่มถ้าทรงพุ่มมีขนาดใหญ่ปริมาณโพแทสเซียมคลอไรด์ก็จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยเกษตรกรเริ่มใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ในช่วงต้นเดือนมิถุนายนหรือในช่วงเดือนที่เริ่มเข้าสู่ฤดูฝนและเกษตรกรสามารถเก็บผลผลิตลำไยเพื่อจำหน่ายได้ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงช่วงเดือนกุมภาพันธ์

4.2.5 ลักษณะด้านการจัดการดูแลสวนลำไย

ลักษณะด้านการจัดการดูแลสวนลำไยประกอบด้วย ประเภทของปุ๋ยที่ใช้ สูตรปุ๋ยเคมีที่เกษตรกรใช้ จำนวนครั้งและปริมาณที่ให้ปุ๋ยเคมี จำนวนครั้งและปริมาณที่ให้ปุ๋ยอินทรีย์ วิธีการให้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ การกำจัดแมลงศัตรูพืช จำนวนครั้งในการตัดแต่งกิ่งลำไย แหล่งน้ำ

ที่ใช้ในสวนลำไย ระบบการให้น้ำ ช่วงเวลาในการให้น้ำต้นลำไย โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ลักษณะด้านการจัดการดูแลสวนลำไย

ลักษณะด้านการจัดการการผลิต	จำนวน (n=12)	ร้อยละ
ประเภทของปุ๋ยที่ใช้ - ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี	12	100.0
สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้ - 15 - 15 -15 - 16 - 16 -16 - 25 - 7 - 7 - 13 - 13 -21	7 2 2 1	66.7 8.3 16.7 8.3
จำนวนครั้งที่ให้ปุ๋ยเคมี (ครั้ง/ปี) - 1 - 2 - 3 - 4	2 5 4 1	16.7 41.7 33.3 8.3
ค่าเฉลี่ย	2.33	
ปริมาณปุ๋ยเคมีที่ใส่ ค่าเฉลี่ย (กิโลกรัม / ต้น / ครั้ง)	3.87	
ลักษณะปุ๋ยอินทรีย์ที่ใช้ - ปุ๋ยคอก (มูลไก่)	12	100.0
จำนวนครั้งที่ให้ปุ๋ยอินทรีย์ (ครั้ง/ปี) - 1 - 2	10 2	83.0 17.0
ค่าเฉลี่ย	2.2	
ปริมาณปุ๋ยอินทรีย์ที่ใส่ (กิโลกรัม / ต้น / ครั้ง)	32.08	
วิธีการใส่ปุ๋ยเคมี - หว่านรอบทรงพุ่ม	12	100.0

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ลักษณะด้านการจัดการการผลิต	จำนวน (n=12)	ร้อยละ
วิธีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ - หว่านรอบทรงพุ่ม	12	100.0
การกำจัดแมลงศัตรูพืช - กำจัด	12	100.0
การใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดโรคและศัตรูพืช - ใช้	12	100.0
จำนวนครั้งการตัดแต่งกิ่งลำไย (ครั้ง)		
- 2	10	83.0
- 3	2	17.0
เฉลี่ย	2.16	
แหล่งน้ำที่ใช้ในสวนลำไย		
- ประปาภูเขา	9	75.0
- แหล่งน้ำจากธรรมชาติ	3	25.0
ระบบการให้น้ำในสวนลำไย		
- การให้น้ำทางท่อและสายยาง	3	25.0
- การให้น้ำทางสปริงเกอร์	9	75.0
ช่วงเวลาในการให้น้ำลำไย *		
- ตลอดปี	1	8.3
- ก่อนออกดอก	2	16.7
- หลังออกดอก	4	33.3
- หลังติดผล	4	33.3
- หน้าแล้ง	10	83.3
ผลผลิตลำไยในฤดูกาลที่ผ่านมา (กิโลกรัม / ไร่)		
- 500 - 700	2	16.7
- 701 - 900	1	8.3
- 901 - 1100	6	50.0
- > 1100	3	25.0
เฉลี่ย	926.59	

หมายเหตุ * หมายถึงผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1) ประเภทของปุ๋ยที่ใช้

เกษตรกรทั้งหมดใช้ ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี ควบคู่กันไปทั้งหมดทุกราย เนื่องจากการให้ปุ๋ยแก่ลำไยไม่ควรให้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียวติดต่อกันทุกปี เป็นเวลานาน จะทำให้ดินมีสภาพเป็นกรดและเสื่อมสภาพลงอย่างรวดเร็ว ควรใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกใส่ร่วมกับปุ๋ยเคมีปีละครั้ง เพราะปุ๋ยคอกมีคุณสมบัติในการบำรุงดินให้ร่วนซุย ระบายน้ำและอากาศได้ดี และยังช่วยให้การใช้ปุ๋ยเคมีเป็นประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

2) สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้

เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15 - 15 - 15 เป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาเกษตรกรใช้ปุ๋ยสูตร 25 - 7 - 7 จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 และสูตร 13 - 13 - 21 และสูตร 16 - 16 - 16 จำนวนอย่างละ 1 ราย เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 8.3

3) จำนวนครั้งและปริมาณที่ให้ปุ๋ยเคมี

เกษตรกรให้ปุ๋ยลำไยในรอบ 1 ปี พบว่าส่วนใหญ่ เกษตรกรจะให้ปุ๋ยเคมีจำนวน 4 ครั้งต่อปี มีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 โดยครั้งที่หนึ่ง จะใส่หลังจากเก็บเกี่ยวและตัดแต่งกิ่งแล้ว มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นการแตกใบใหม่และสะสมอาหารในใบ ครั้งที่สองใส่เมื่อช่อดอกลำไยยาว 2 นิ้ว เพื่อเร่งและส่งเสริมการขยายตัวของช่อดอก ครั้งที่สาม ใส่เมื่อลำไยติดผลอ่อนแล้ว และมีขนาดเท่ากับหัวไม้ขีด เพื่อเร่งการเติบโตของผล และครั้งที่สี่ เมื่อเมล็ดเริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เพื่อเร่งการขยายตัวของผลลำไย รองลงมาเกษตรกรให้ปุ๋ยจำนวน 3 ครั้ง มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 และจำนวน 2 ครั้ง มี 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 สำหรับปริมาณปุ๋ยเคมีที่ให้ในแต่ละครั้ง โดยเฉลี่ย 3.87 กิโลกรัมต่อต้น ต่อครั้งปัจจัยที่กำหนดปริมาณการใส่ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรคือ อายุของต้นลำไย ขนาดทรงพุ่ม และสถานะทางด้านการเงินทุนของเกษตรกรในแต่ละราย

4) จำนวนครั้งและปริมาณที่ให้ปุ๋ยอินทรีย์

จำนวนครั้งในการให้ปุ๋ยอินทรีย์พบว่าเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ให้ปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 1 ครั้งต่อปี มีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 83 และให้ปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 2 ครั้งต่อปี มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 17 โดยพบว่าเกษตรกรให้ปุ๋ยอินทรีย์ประเภทมูลไก่เป็นส่วนใหญ่ ปริมาณการให้ในแต่ละครั้งเฉลี่ย 32.08 กิโลกรัมต่อต้น

5) วิธีการให้ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์

เกษตรกรทุกรายให้ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์โดยวิธีหว่านรอบทรงพุ่ม ซึ่งพื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ เป็นพื้นที่ที่มีฝนตกบ่อยครั้ง จากวิธีใส่ปุ๋ยดังกล่าวมักจะเกิดปัญหาฝนตกชะล้างหน้าดินทำให้ปุ๋ยเกิดการชะล้างตามไปด้วย เป็นผลให้ต้นทุนผันแปรมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น

6) การกำจัดแมลงศัตรูพืช

เกษตรกรประสบปัญหาแมลงศัตรูพืชรบกวนผลผลิตลำไยทุกราย ดังนั้นเกษตรกรทั้งหมดใช้วิธีกำจัดกำจัดแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช

7) จำนวนครั้งในการตัดแต่งกิ่งลำไย

เกษตรกรโดยส่วนใหญ่จะทำการตัดแต่งกิ่งลำไย 2 ครั้งในรอบ 1 ปี มีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 83 โดยเกษตรกรจะตัดแต่งกิ่งในช่วงหลังจากการเก็บเกี่ยวผลแล้ว โดยเลือกตัดเฉพาะกิ่งที่มีลักษณะไม่ดี หรือกิ่งที่ไม่ต้องการออก และตัดแต่งอีกครั้งในช่วงก่อนออกดอก และการตัดแต่งกิ่งจำนวน 3 ครั้งในรอบ 1 ปี พบว่ามีเกษตรกรจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 17 ซึ่งเกษตรกรจะตัดแต่งกิ่งในช่วงหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต ช่วงก่อนออกดอก และช่วงผลลำไยออกเป็นช่อเพื่อควบคุมขนาดของผลลำไยให้มีขนาดใหญ่ ซึ่งในการตัดแต่งกิ่งในแต่ละครั้งเกษตรกรจะใช้กรรไกรที่คมตัดโดยไม่ให้แผลซ้ำ และเมื่อตัดแล้วจะทาด้วยยากันราหรือปูนแดง เพื่อกันไม่ให้เชื้อราเข้าไปทำลายกิ่งทาบาคแผลรอยตัด

8) แหล่งน้ำที่ใช้ในสวนลำไย

แหล่งน้ำที่เกษตรกรให้น้ำต้นลำไยส่วนใหญ่มาจากการต่อประปาภูเขา โดยได้มีการต่อท่อน้ำมาจากแอ่งน้ำในพื้นที่ของน้ำตกบริพัตรมายังสวนของเกษตรกร ซึ่งมีจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 และจากแหล่งน้ำจากธรรมชาติ เช่น คลอง บึง จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 ซึ่งจากการสัมภาษณ์เกษตรกรส่วนใหญ่พบว่าแหล่งน้ำและการให้น้ำต้นลำไยมีปัญหาไม่มากนัก เนื่องจากในพื้นที่จะมีฝนตกชุกตลอดทั้งปี

9) ระบบการให้น้ำ

ระบบการให้น้ำต้นลำไยของเกษตรกรในพื้นที่พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกร ให้น้ำทางระบบสปริงเกอร์ มีจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาคือ การให้น้ำทางท่อและสายยาง มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ถึงระบบการให้น้ำพบว่าสวนลำไยที่มีระบบการจัดการที่ดีและมีจำนวนพื้นที่ปลูกจำนวนมากจะให้น้ำในระบบสปริงเกอร์ เนื่องจากแหล่งน้ำมีจำกัด ช่วยประหยัดแรงงาน แต่ระบบนี้จะมีต้นทุนที่สูง

10) ช่วงเวลาในการให้น้ำต้นลำไย

ช่วงเวลาในการให้น้ำต้นลำไยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ให้น้ำในหน้าแล้ง จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมาให้น้ำในช่วงก่อนออกดอกและหลังติดผล จำนวน 4 รายเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ให้น้ำในช่วงก่อนออกดอก จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 และให้น้ำตลอดปี จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3

11) ผลผลิตลำไยในฤดูกาลที่ผ่านมา

ผลผลิตลำไยในฤดูกาลที่ผ่านมาพบว่าเกษตรกรสามารถผลิตได้เฉลี่ย 926.59 กิโลกรัม ต่อไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ มีผลผลิตลำไย 901 - 1100 กิโลกรัมต่อไร่ มีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 มากกว่า 1,100 กิโลกรัม มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 ผลิตลำไยได้ในช่วงระหว่าง 500 - 700 กิโลกรัม มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 และ ช่วง 701 - 900 กิโลกรัม มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3

4.2.6 การจัดการด้านการตลาด

การจัดการด้านการตลาดประกอบด้วย ลักษณะการจำหน่ายผลผลิตและผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิตลำไย วิธีการชำระเงินค่าผลผลิตลำไยโดยการขายปลีกและปลีก สถานที่จำหน่ายผลผลิต แหล่งการรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของราคาซื้อขายลำไย (ตารางที่ 4.8) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ลักษณะการจำหน่ายผลผลิตและ ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิตลำไย

เกษตรกรขายปลีกผลผลิตลำไยเพียงอย่างเดียวมีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกต่ำกว่า 10 ไร่ และเกษตรกรที่จำหน่ายผลผลิตลำไยทั้งขายส่ง และ ขายปลีกจำนวน 6 รายเช่นเดียวกันคิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกมากกว่า 10 ไร่ สำหรับการกำหนดราคาขายในตลาด เกษตรกรสามารถกำหนดราคาเองได้ เนื่องจากความต้องการลำไยในตลาดยังสูง โดยเฉพาะตลาดในท้องถิ่น ดังนั้นปัญหาด้านการตลาดของลำไยยังมีไม่มากนัก จากการสอบถามเกษตรกรในด้านปัญหาทางการตลาดพบว่า มีบ้างในช่วงฤดูกาลผลิตของผลไม้ชนิดอื่นออกพร้อมๆ กันเป็นจำนวนมาก เช่น ลองกอง เงาะ มังคุด จำปะดะ อาจทำให้ราคาลดลงบ้างเล็กน้อย

2) วิธีการชำระเงินค่าผลผลิตลำไย

วิธีการชำระเงินของผู้รับซื้อผลผลิตโดยการขายปลีกพบว่าเกษตรกรทั้งหมดได้รับเงินในการจำหน่ายผลผลิตเป็นเงินสดทันที ส่วนการขายส่งพบว่าเกษตรกรได้รับเงินในการจำหน่ายผลผลิตเป็นเงินสดทันที จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.3 และได้รับเงินมัดจำไว้จำนวนหนึ่ง และชำระส่วนที่เหลือเมื่อเก็บลำไยหมดแล้ว จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7

3) สถานที่จำหน่ายผลผลิตลำไย

ผลผลิตลำไยของเกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายที่ ร้านค้าเรียบถนนขนนตรการกำทร ทั้งสองข้างทางบริเวณหน้าบ้านและริมสวนลำไย มีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 โดยกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มลูกค้าในพื้นที่ที่ขับรถผ่านไปมาบนถนนขนนตรการกำทร รองลงมาเกษตรกรขายลำไยร้านค้าน้ำถนน และในสวนลำไยของเกษตรกรโดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะขาย

ทั้งปลีกและส่งจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 และขายในสวนลำไยของตนเองจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพ่อค้าและแม่ค้าในแต่ละรายด้วย

ตารางที่ 4.8 การจำหน่ายผลผลิต

ลักษณะด้านการตลาดและราคาของลำไย	จำนวน (n= 12)	ร้อยละ
ลักษณะการจำหน่ายผลผลิต		
- ขายปลีก	6	50.0
- ขายส่ง และ ขายปลีก	6	50.0
ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิตลำไย		
- ตัวท่านเอง	12	100.0
วิธีการชำระเงินค่าผลผลิตลำไยโดยการขายปลีก		
- จ่ายสด	12	100.0
วิธีการชำระเงินค่าผลผลิตลำไยโดยการขายส่ง	(n= 6)	
- จ่ายสด	5	83.3
- มัดจำไว้จำนวนหนึ่งและชำระส่วนที่เหลือเมื่อ เก็บลำไยหมดแล้ว	1	16.7
สถานที่จำหน่ายผลผลิต		
- ร้านค้าหน้าถนนของเกษตรกร	6	50.0
- ในสวนของเกษตรกร	2	16.7
- ร้านค้าหน้าถนน และในสวน ของเกษตรกร	4	33.3
แหล่งการรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของราคาซื้อขายลำไย *		
- หนังสือพิมพ์	1	8.3
- โทรทัศน์	2	16.7
- ข่าวสารพาณิชย์	2	16.7
- กลุ่มเกษตรกร	10	83.3
- เพื่อนบ้านใกล้เคียง	6	50.0

หมายเหตุ * หมายถึงผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4) แหล่ง การรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของราคาซื้อขายลำไย

เกษตรกรรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของราคาซื้อขายลำไยจากกลุ่มเกษตรกรด้วยกันเองในพื้นที่ มีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมาจากเพื่อนบ้านใกล้เคียงจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 จากโทรทัศน์และข่าวสารพาณิชยกรรมอย่างละเท่ากันคือจำนวน 2 รายคิดเป็นร้อยละ 16.7 และจากหนังสือพิมพ์จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3

5) ราคาจำหน่ายผลผลิต

ราคาผลผลิตลำไยที่เกษตรกรในพื้นที่จำหน่ายได้ แบ่งออกเป็น 2 แบบคือราคาขายปลีกและราคาขายส่ง ราคาขายปลีกได้แก่ ขนาดจัมโบ้จัดช่อราคากิโลกรัมละ 60 บาท ขนาดลูกขนาดกลางจัดช่อกิโลกรัมละ 50 บาท ลูกร่วงจัมโบ้ กิโลกรัมละ 50 บาท ลูกร่วงลูกเล็กกิโลกรัมละ 30 บาท ส่วนราคาขายส่งขนาดจัมโบ้ ราคากิโลกรัมละ 50 บาท ส่วนลูกเล็กราคากิโลกรัมละ 40 บาท ซึ่งเกษตรกรขายได้ในราคาเดียวกันทั้งหมดในพื้นที่ โดยราคาเฉลี่ยสูงสุดในพื้นที่ ราคากิโลกรัมละ 60 บาท และราคาเฉลี่ยต่ำสุดราคากิโลกรัมละ 30 บาท จากการสอบถามเกษตรกรโดยส่วนใหญ่สามารถขายลำไยได้ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 50 (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 ราคาลำไยผลสดช่วงเดือนธันวาคม 2552 - กุมภาพันธ์ 2553

เกรดลำไย	ราคาที่เกษตรกรขายปลีก (บาท / กก.)	ราคาที่เกษตรกรขายส่ง (บาท / กก.)
จัมโบ้จัดช่อ	60	50
ลูกขนาดกลางจัดช่อ	50	40
ลูกร่วงจัมโบ้	50	40
ลูกเล็กจัดช่อ	40	30
ลูกเล็กร่วง	30	20
ราคาเฉลี่ย	50	

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกลำไยในฤดูกาลที่ผ่านมา

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลำไย ในเขตพื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ที่นำเสนอในที่นี้ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ คือ ต้นทุนการปลูกลำไย ผลตอบแทนจากการปลูกลำไย และ การวิเคราะห์ดัชนีวิกฤตของการปลูกลำไย โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 ต้นทุนการปลูกลำไย

การวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกลำไยเป็นข้อมูลต้นทุนที่แสดงถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินการผลิตลำไยซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ (ตารางที่ 4.10) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ต้นทุนผันแปร

ต้นทุนการผลิตลำไยในปี 2552 โดยพบว่ามีต้นทุนผันแปรทั้งหมด 11,511.97 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 87.76 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดและต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด (ภาคผนวกที่ 4)

1.1) ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด

การผลิตลำไยในพื้นที่ตำบลเขาพระ มีต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด 8,801.72 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 67.10 โดยต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดมีสัดส่วนสูงสุดที่สุดคือ ค่าโพแทสเซียมคลอไรด์ จำนวน 2,015.44 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.36 รองมาคือ ค่าไม้ค้ำกิ่งลำไย จำนวน 1,532.50 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.68 ค่าปุ๋ยเคมี 1,368.58 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.43 ค่าอุปกรณ์ป้องกันค้างคาวและนกจำนวน 1,296.02 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.88 ค่าปุ๋ยคอก 975.42 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.44 ค่าแรงงานจ้าง 811.55 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.19 ค่าสารเคมี 360.03 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.74 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/ไฟฟ้า 293 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.23 และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ 149.18 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.14

1.2) ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด

การผลิตลำไยในเขตตำบลเขาพระ มีต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสดจำนวน 2,710.25 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.66 โดยต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสดที่มีสัดส่วนสูงสุด คือ ค่าแรงงานในครัวเรือน จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้แรงงานครัวเรือนมากกว่าแรงงานจ้างเนื่องจากพื้นที่ของสวนมีขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่ คิดได้ 2,644.24 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.16 ของต้นทุนทั้งหมด และค่าเสียโอกาสค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด 66.01 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.50

ตารางที่ 4.10 โครงสร้างของต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลำไยปีการผลิต 2552/2553

หน่วย : บาท / ไร่

รายการ	ต้นทุนที่เป็นเงินสด		ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด		ต้นทุนรวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปรทั้งหมด	8,801.72	67.10	2710.25	20.66	11,511.97	87.76
- ปุ๋ยคอก	975.42	7.44			975.42	7.44
- ปุ๋ยเคมี	1,368.58	10.43			1,368.58	10.43
- แรงงาน	811.55	6.19	2644.24	20.16	3,455.79	26.35
- น้ำมันเชื้อเพลิง / ไฟฟ้า	293	2.23			293	2.23
- สารเคมี / ฆ่าหญ้า	360.03	2.74			360.03	2.74
- โปแทสเซียมคลอไรด์	2,015.44	15.36			2,015.44	15.36
- ค่าไม้ค้ำกิ่งลำไย	1,532.50	11.68			1,532.50	11.68
- อุปกรณ์ป้องกันค้างคาและนก	1,296.02	9.88			1,296.02	9.88
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	149.18	1.14			149.18	1.14
- ค่าเสียโอกาสค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด ¹			66.01	0.50	66.01	0.50
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด	5	0.04	1,600.22	12.20	1,605.22	12.24
- ค่าภาษีที่ดิน	5	0.04			5	0.04
- ค่าเสื่อมสวน			762.19	5.81	762.19	5.81
- ค่าเสื่อมอุปกรณ์ต่างๆ			838.03	6.39	838.03	6.39
ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)					13,117.19	100
ต้นทุนเฉลี่ย (บาท / กิโลกรัม)					14.16	
รายได้ทั้งหมด (บาท/ไร่)					46,329.33	
รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)					34,817.36	
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)					33,212.14	
ผลผลิตต่อไร่ (กก / ไร่)					926.59	
รายได้สุทธิ (บาท / กก)					37.58	
กำไรสุทธิ (บาท / กก)					35.84	

หมายเหตุ ¹ คัดจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน ธนาคารกรุงเทพ 0.75 บาทต่อปี

ที่มา : ใช้ข้อมูลจากภาคผนวกที่ 4 ภาคผนวกที่ 5 และภาคผนวกที่ 6

2) ต้นทุนคงที่

การผลิตลำไยในพื้นที่ตำบลเขาพระ มีต้นทุนคงที่ทั้งหมด 1,605.22 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.24 โดยต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสดมีสัดส่วนสูงที่สุด คือ ค่าเสื่อมอุปกรณ์ต่างๆ ผู้วิจัยใช้วิธีคิดค่าเสื่อมแบบวิธีเส้นตรง โดยนำมูลค่าของสินทรัพย์ หารด้วยอายุการใช้งาน ได้จำนวน 838.03 บาทต่อ ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.39 รองลงมา ค่าเสื่อมสวนผู้วิจัยใช้วิธีคำนวณโดยนำต้นทุนการผลิตสวนลำไยในช่วงปีที่ 1- 4 หารด้วยอายุของการให้ผลผลิตของสวนลำไย 15 ปี ได้จำนวน 762.19 บาทต่อ ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.81 และค่าภาษีที่ดิน จำนวน 5 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.04

4.3.2 ผลตอบแทนจากการปลูกลำไย

จากผลการศึกษาพบว่าผลผลิตลำไยที่เกษตรกรสามารถผลิตได้เฉลี่ยที่ 926.59 กิโลกรัมต่อไร่และจำหน่ายผลผลิตได้ราคาเฉลี่ย 50 บาทต่อกิโลกรัม ผู้วิจัยได้คำนวณรายได้สุทธิและกำไรสุทธิได้ดังนี้

1) รายได้สุทธิ

รายได้สุทธิหรือกำไรทางบัญชี ของการปลูกลำไยประกอบด้วย รายได้ทั้งหมด 46,329.33 บาทต่อไร่ หักด้วยต้นทุนผันแปร ทั้งหมด 11,511.97 บาทต่อไร่ เท่ากับ 34,817.36 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นรายได้สุทธิเท่ากับ 37.58 บาทต่อกิโลกรัม

2) กำไรสุทธิ

กำไรสุทธิหรือกำไรทางเศรษฐศาสตร์ของการปลูกลำไยประกอบด้วยรายได้ทั้งหมด 46,329.33 บาทต่อไร่หักด้วยต้นทุนทั้งหมด 13,117.19 บาทต่อไร่ เท่ากับ 33,212.14 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นกำไรสุทธิเท่ากับ 35.84 บาทต่อกิโลกรัม

4.3.3 การวิเคราะห์ระดับวิกฤตของการปลูกลำไย

การวิเคราะห์ระดับวิกฤตของการปลูกลำไยประกอบด้วย ราคาต้นทุน และผลผลิตต้นทุน โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.11)

1) ราคาต้นทุน

ราคาต้นทุนเป็นการหาราคาระดับต่ำสุดที่เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตได้แล้วพอดีทุน ซึ่งราคาต้นทุนของการปลูกลำไย คำนวณจากต้นทุนทั้งหมด 13,117.19 บาทต่อไร่ หารด้วยผลผลิตเฉลี่ย 926.59 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งได้ราคาต้นทุนเท่ากับ 14.16 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อเปรียบเทียบกับราคาผลผลิตลำไยที่เกษตรกรจำหน่ายได้เฉลี่ย คือ 50 บาทต่อกิโลกรัมแสดงว่าเกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ราคาสูงกว่าราคาต้นทุนอยู่มาก จึงมีกำไรจากการผลิต

2) ผลผลิตคຸ້ມທຸນ

ผลผลิตคຸ້ມທຸນเป็นการหารระดับผลผลิตต่ำสุดที่เกษตรกรผลิตได้ ที่ทำให้รายได้ที่ ได้รับเท่ากับค่าใช้จ่ายในการผลิตทั้งหมดพอดีโดยคำนวณจากต้นทุนทั้งหมด 13,117.19 บาทต่อไร่ หารด้วยราคาผลผลิตเฉลี่ย 50 บาทต่อกิโลกรัมซึ่งได้ผลผลิตคຸ້ມທຸນเท่ากับ 262.34 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้คือ 926.59 กิโลกรัมต่อไร่ แสดงว่าการผลิตของ เกษตรกรให้ผลผลิตสูงกว่าระดับผลผลิตคຸ້ມທຸນ จึงมีกำไรจากการผลิต

ตารางที่ 4.11 ราคาคຸ້ມທຸນและผลผลิตคຸ້ມທຸນจากการปลูกลำไย

รายการ	จำนวน
ราคาคຸ້ມທຸນ (บาทต่อกิโลกรัม)	14.16
ผลผลิตคຸ້ມທຸນ (กิโลกรัมต่อไร่)	262.34

4.4 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการตลาดลำไยนอกฤดูกลาง

ปัญหาและอุปสรรคที่เกษตรกรประสบในระหว่างการปลูกลำไยประกอบด้วย 3 ส่วนที่ สำคัญคือ ปัญหาด้านการผลิต ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ปัญหาด้านราคาและการตลาด นอกจากนี้ยังนำเสนอข้อคิดเห็นของเกษตรกรต่ออาชีพทำสวนลำไย

4.4.1 ปัญหาด้านการผลิต

ในการทำสวนลำไยปัญหาในด้านการเพาะปลูกและการดูแล ประกอบด้วย ปัญหาทั่วไปทางการผลิตลำไย ปัญหาแมลงศัตรูพืช ปัญหาสัตว์รบกวนผลผลิต ปัญหาเกี่ยวกับโรค ลำไย ปัญหาเรื่องการใช้ปุ๋ย ปัญหาการใช้สารเคมี ปัญหาเรื่องน้ำ และ ปัญหาเรื่องคุณภาพของ ผลผลิตลำไย (ไม่สามารถผลิตลำไยตามมาตรฐานที่ต้องการ) โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4. 12)

1) ปัญหาทั่วไปทางการผลิตลำไย

จากการศึกษาปัญหาทั่วไปทางการผลิตลำไยของเกษตรกร พบว่าโดยส่วนใหญ่ เกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานเพื่อการผลิต จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 สาเหตุที่ เกษตรกรมีปัญหาด้านขาดแคลนแรงงานในการทำสวนลำไย เนื่องจากประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำงานในสวนยางพารา ซึ่งมีรายได้ที่สูงอยู่แล้วรองลงมาขาดความรู้ทาง เทคโนโลยี การผลิต จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 ปัญหาขาดแคลนเงินทุนเพื่อการผลิตและ ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตทางการเกษตร อย่างละเท่ากันคือ 2 รายคิดเป็นร้อยละ 16.7

ตารางที่ 4.12 ปัญหาด้านการผลิต

ปัญหาด้านการผลิต	จำนวน (n=12)	ร้อยละ
ปัญหาทั่วไปทางการผลิตลำไย *		
- ขาดแคลนเงินทุนเพื่อการผลิต	2	16.7
- ขาดความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิต	5	41.7
- ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตทางการเกษตร	2	16.7
- ขาดแคลนแรงงานเพื่อการผลิต	6	50
ปัญหาแมลงศัตรูพืช*		
- มวนลำไย	5	41.7
- ผีเสื้อมวนหวาน	11	91.7
- หนอนเจาะกินลำต้น	6	50
- หนอนกินใบ	11	91.7
ปัญหาสัตว์รบกวนผลผลิต *		
- ค้างคาว	12	100
- หนู	10	83.3
ปัญหาเกี่ยวกับโรคในลำไย		
- มี	4	33.3
- ไม่มี	8	66.7
ปัญหาเรื่องการใช้ปุ๋ย		
- มี	9	75.0
- ไม่มี	3	25.0
ปัญหาการใช้สารเคมี		
- มี	4	33.3
- ไม่มี	8	66.7
ปัญหาเรื่องน้ำ		
- มี	2	16.7
- ไม่มี	10	83.3

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ปัญหาด้านการผลิต	จำนวน (n=12)	ร้อยละ
ปัญหาเรื่องคุณภาพของผลผลิตลำไย (ไม่สามารถผลิตลำไยตามมาตรฐานที่ต้องการ)		
- มี	7	58.3
- ไม่มี	5	41.7

2) ปัญหาแมลงศัตรูพืช

จากการศึกษาถึงปัญหาแมลงศัตรูพืชของลำไย โดยส่วนใหญ่พบว่าเกษตรกรประสบปัญหาจากผีเสื้อมวนหวานรุกราน และ หนอนกินใบจำนวน 11 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 91.7 หนอนเจาะกินลำต้นจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 และมวนลำไย จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 สำหรับการแก้ปัญหาส่วนใหญ่เกษตรกรใช้สารเคมีทั้งสิ้น

3) ปัญหาสัตว์รบกวนผลผลิต

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกร ประสบปัญหาด้านสัตว์รบกวนพืชผลเป็นอันดับต้นๆ โดยเฉพาะ ค้างคาว มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 และ หนู มีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.3 จากการศึกษพบว่าต้นทุนที่เป็นอุปสรรคในการป้องกันค้างคาวสูงมากอันเนื่องมาจากพื้นที่ในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของค้างคาวจำนวนมากเนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นป่าเขา มีถ้ำหลายๆ แห่ง เช่น ถ้ำศรีเกษตร และเป็นแหล่งอาหารของเหล่าค้างคาว

4) ปัญหาเกี่ยวกับโรคลำไย

ปัญหาเกี่ยวกับโรคลำไยที่เกษตรกรประสบ ส่วนใหญ่มีปัญหาไม่มากนัก เนื่องจากเกษตรกรมีการจัดการสวนที่ดีอยู่ โดยมีจำนวนเกษตรกร 8 รายที่ไม่มีปัญหาหรือมีปัญหาน้อยในเรื่องโรคลำไย คิดเป็นร้อยละ 66.7 และเกษตรกรที่มีปัญหาในเรื่องโรคลำไยมีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 โรคลำไยที่พบเช่น โรคราน้ำฝนหรือโรคผลเน่า โรคพุ่มไม้กวาด เป็นต้น

5) ปัญหาเรื่องการใช้ปุ๋ย

จากการศึกษาถึงปัญหาเรื่องการใช้ปุ๋ย ของเกษตรกรในพื้นที่พบว่า มีเกษตรกรจำนวน 9 รายที่ประสบปัญหาเรื่องการใช้ปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 75 ซึ่งปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่บ่อยๆคือ ปัญหาขาดแคลนปุ๋ยอินทรีย์หรือมูลไก่ เนื่องจากเกษตรกรทุกรายใช้มูลไก่เหมือนกัน ทำให้บางช่วงมูลไก่ขาดตลาด และจากการปลูกลำไยซึ่งเป็นพืชเชิงเดี่ยวย่อมทำให้ดินเสื่อมสภาพ ตลอดจนเกษตรกรมักมีค่านิยมในการให้ปุ๋ยแบบหว่านรอบทรงพุ่ม เวลาฝนตกหรือน้ำท่วมมักจะเกิดการชะล้างเป็นต้น และมีเกษตรกรจำนวน 3 รายที่ไม่ประสบปัญหาเรื่องการใช้ปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 25

6) ปัญหาการใช้สารเคมี

จากการศึกษาถึงปัญหาการใช้สารเคมีพบว่าเกษตรกรจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.7 ไม่มีปัญหาเรื่องการใช้สารเคมี สาเหตุที่ไม่มีปัญหาในด้านการใช้สารเคมีเนื่องจากเกษตรกรโดยส่วนใหญ่จะจ้างคนงานฉีดพ่นสารเคมี โดยที่เกษตรกรไม่ได้ทำเอง และเกษตรกรจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 มีปัญหาในด้านการใช้สารเคมี เช่นขาดแคลนแรงงานคนงานฉีดพ่นสารเคมี เกษตรกรไม่มีความชำนาญในการฉีดพ่นทำให้สารเคมีไม่ทั่วถึงและเกิดความเสียหายต่อสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย

7) ปัญหาเรื่องน้ำ

จากการศึกษาถึงปัญหาเรื่องแหล่งน้ำที่ใช้ในการดูแลต้นลำไยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเรื่องน้ำ มี 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.3 และที่มีปัญหาเรื่องน้ำทั้งหมด 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 สำหรับปัญหาเรื่องน้ำที่พบคือพื้นที่สวนลำไยอยู่ห่างจากแหล่งน้ำเช่น ลำคลอง น้ำตก ทำให้การต่อประปาภูเขาต้องใช้ต้นทุนที่สูงมาก

8) ปัญหาเรื่องคุณภาพของผลผลิตลำไย

จากการศึกษาปัญหาเรื่องคุณภาพของผลผลิตลำไยของเกษตรกรในพื้นที่วิจัยโดยส่วนใหญ่พบว่ามีปัญหาเรื่องคุณภาพของผลผลิตลำไย จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.3 และเกษตรกรที่ไม่มีปัญหาเรื่องคุณภาพของผลผลิตลำไย คิดเป็นร้อยละ 41.7

4.4.2 ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต

การศึกษาปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ประกอบด้วยปัญหาราคาน้ำสูง ปัญหาเรื่องแรงงานจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไย และ ปัญหาขาดแคลนเงินทุน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.13)

1) ปัญหาราคาน้ำสูง

เกษตรกรที่ประสบปัญหาราคาน้ำสูงมี 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.7 เกษตรกรที่ทำให้เหตุผลว่าราคาน้ำสูงไม่ก่อให้เกิดปัญหา จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ไม่มีปัญหาเรื่องราคาน้ำสูงพบว่าเกษตรกรใช้น้ำอินทรีย์ใน อัตราส่วนที่มากกว่าปุ๋ยเคมีและจำนวนพื้นที่ปลูกมีขนาดไม่มากนัก

2) ปัญหาเรื่องแรงงานจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไย

เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ประสบปัญหาแรงงานจ้างเก็บจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.3 โดยปัญหาที่เกษตรกรประสบบ่อยที่สุดคือขาดแคลนแรงงาน และเกษตรกรที่ไม่ประสบ

ปัญหาเรื่องแรงงานจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไย มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายเล็กใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่

3) ปัญหาขาดแคลนเงินทุน

เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านเงินทุน เนื่องจากเกษตรกรที่หันมาทำสวนลำไยส่วนใหญ่มีทุนอยู่แล้ว จำนวนเกษตรกรที่ไม่ประสบปัญหาด้านเงินทุนมีทั้งสิ้นจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 และเกษตรกรที่ประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุน มีทั้งสิ้น 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 จากการสอบถามเกษตรกรที่ประสบปัญหาด้านเงินทุนส่วนใหญ่มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ในระบบ

ตารางที่ 4.13 ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต

ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต	จำนวน (n=12)	ร้อยละ
ปัญหาราคาปุ๋ยสูง		
- มี	8	66.7
- ไม่มี	4	33.3
ปัญหาเรื่องแรงงานจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไย		
- มี	7	58.3
- ไม่มี	5	41.7
ปัญหาขาดแคลนเงินทุน		
- มี	3	25.0
- ไม่มี	9	75.0

4.4.3 ปัญหาด้านราคาและการตลาด

การศึกษาปัญหาด้านราคาและการตลาดประกอบด้วยปัญหาในการคัดเกรดและแยกพันธุ์ลำไย ปัญหาในการขนส่งลำไยและ ปัญหาเรื่องราคาผลผลิต ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.14)

1) ปัญหาในการคัดเกรดและแยกพันธุ์ลำไย

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่คิดว่าตนเองมีปัญหาด้านการคัดเกรดและแยกพันธุ์ลำไย เนื่องจากยังไม่มีความรู้ในการคัดขนาดเกรดที่ได้มาตรฐาน มีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.3 โดย

เกษตรกรที่คิดว่ามีปัญหาในการคัดเกรดและแยกพันธุ์ลำไยไม่ได้มาตรฐานเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในการคัดเกรดและแยกพันธุ์ลำไย มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7

2) ปัญหาในการขนส่งลำไย

เกษตรกรทั้งหมดไม่มีปัญหาในด้านการขนส่งลำไย เนื่องจากระยะทางจากสวนกับจุดที่ขายไม่ห่างกันมากนัก บางรายขายผลผลิตได้ที่สวนเลย

3) ปัญหาเรื่องราคาผลผลิต

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่คิดว่าตนเองมีปัญหาเรื่องราคาผลผลิตลำไย มีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.3 และเกษตรกรที่คิดว่ามีปัญหาเรื่องราคาผลผลิตลำไย มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.7 จากการสอบถามปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นผลผลิตที่ไม่ได้มาตรฐานทำให้ขายได้ในราคาที่ต่ำกว่าในตลาด

ตารางที่ 4.14 ปัญหาด้านราคาและการตลาด

ปัญหาด้านราคาและการตลาด	จำนวน (n=12)	ร้อยละ
ปัญหาในการคัดเกรดและแยกพันธุ์ลำไย		
- มี	5	41.7
- ไม่มี	7	58.3
ปัญหาในการขนส่งลำไย		
- ไม่มี	12	100
ปัญหาเรื่องราคาผลผลิต		
- มี	2	12.7
- ไม่มี	10	83.3

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกลำไยในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา สามารถสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกลำไยในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยนอกฤดูภาค (2) การจัดการการผลิตลำไยนอกฤดูภาค (3) ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตลำไยนอกฤดูภาค (4) ปัญหาและอุปสรรคในการเพาะปลูกลำไยนอกฤดูภาค ในตำบลเขาพระอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ข้อมูลทุติยภูมิซึ่งรวบรวมข้อมูลที่มีผู้ทำการศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมไว้แล้วและข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในระดับภาคสนาม (Field Survey) ใช้วิธีเลือกพื้นที่แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยเลือกพื้นที่ที่มีการปลูกลำไยมากที่สุดในภาคใต้ ได้แก่ พื้นที่ของตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เกษตรกรทุกรายโดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) จำนวน 12 ราย ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) สภาพทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ปลูกลำไยนอกฤดูภาค

เกษตรกรพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 75 มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.7 โดยมีอายุเฉลี่ย 53.3 ปี ช่วงอายุของสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.9 นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 58.3 และศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 41.7 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 33.3 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 5 - 6 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 58.4 มีสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 5 คนต่อครัวเรือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการทำสวนลำไยต้องใช้คนที่อยู่ในช่วงของวัยกลางคน ซึ่งเป็นวัยทำงาน มีความรับผิดชอบและที่สำคัญคือ ต้องมีเงินทุน เนื่องจากการทำสวนลำไยจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนสูง ลักษณะของงานเหมาะสมกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากเป็นงานที่ต้องให้ความใส่ใจดูแลและต้องใช้แรงงานโดยไม่

จำเป็นต้องมีการศึกษาสูงนัก เนื่องจากการทำสวนลำไยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากผู้ที่มีประสบการณ์ เกษตรกรโดยส่วนใหญ่มีอาชีพดั้งเดิมคือ ทำนา ทำสวน ทำไร่ โดยเฉพาะสวนผลไม้ และยางพาราซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยคิดเป็นร้อยละ 83.3 สำหรับการปลูกลำไย เกษตรกรส่วนใหญ่ยึดเป็นอาชีพหลักและอาชีพรองใกล้เคียงกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 41.7 และ 58.3 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 1,027,333 บาทต่อปี ส่วนรายได้จากการทำสวนลำไยของครัวเรือนเท่ากับ 508,333 บาทต่อปี ลักษณะการดำเนินธุรกิจทั้งหมดเป็นกิจการในครัวเรือน เกษตรกรร้อยละ 58.3 ใช้เงินทุนของตนเองในการลงทุน จึงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สิน มีเพียงบางรายเท่านั้นที่กู้ยืมเงินมาลงทุนในลักษณะเงินหมุนเวียน โดยเกษตรกรรายที่กู้ยืมเงินมาใช้ในการลงทุนนั้น ส่วนใหญ่ได้มาจากแหล่งเงินกู้ในระบบ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ

2) การจัดการด้านการผลิตและการตลาดลำไยนอกฤดูการผลิต

การศึกษาการจัดการสวนลำไยของเกษตรกร สรุปเป็นประเด็นต่างๆได้ดังนี้

2.1) ลักษณะทั่วไปของการผลิต

เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกลำไยเฉลี่ย 7.5 ปี ซึ่งถือว่าประสบการณ์ในการปลูกยังน้อยมากสำหรับพืชยืนต้น ส่วนสาเหตุหลักที่ทำให้เกษตรกรให้ความสนใจในการทำสวนลำไย คือ จำหน่ายได้ราคาสูง คิดเป็นร้อยละ 66.4 เกษตรกรที่มีเหตุผลดังกล่าวได้ให้ความคิดเห็นว่าความต้องการผลผลิตลำไยในพื้นที่ยังสูงประกอบกับการปลูกลำไยยังจำกัดในด้านพื้นที่ปลูกในภาคใต้ ความรู้ในการปลูกลำไยส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดจากเกษตรกรด้วยกันเอง คิดเป็นร้อยละ 45.04 โดยได้เข้าไปสอบถามและเรียนรู้ตั้งแต่ระบบการปลูก การดูแล การจัดการสวนและ การเก็บเกี่ยวเป็นต้น เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 66.7 ส่วนที่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลส่วนมากจะเป็นในด้านเงินกู้

2.2) ลักษณะด้านการจัดการผลิต

เกษตรกรผลิตลำไยนอกฤดูทุกรายเนื่องจากสามารถจำหน่ายได้ราคาสูง ลักษณะการปลูกลำไยของเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่จะปลูกลำไยพร้อมกันทั้งสวน คิดเป็นร้อยละ 83.3 จำนวนพื้นที่ทางการเกษตรที่เกษตรกรใช้ปลูกลำไยพบว่าส่วนใหญ่ มีไม่ถึง 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.7 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังอยู่ในช่วงปลูกลำไยรุ่นแรกว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ประกอบกับยังไม่มีประสบการณ์ในการปลูกทำให้เกษตรกรยังไม่กล้าลงทุนในพื้นที่ขนาดใหญ่มากนัก ระยะห่างที่เกษตรกรนิยมปลูกลำไยในพื้นที่ คือ 10 x 10 เมตร คิดเป็นร้อยละ 41.7 พันธุ์ลำไยที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่ใช้พันธุ์อีดอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.3 สาเหตุที่เกษตรกรปลูกลำไยโดยใช้พันธุ์อีดอมากที่สุดเนื่องจากเป็นลำไยพันธุ์เบา มีการออกดอกและติดผลเร็ว

กว่าพันธุ์อื่นๆ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ก่อนทำให้จำหน่ายได้ในราคาสูง ที่มาและแหล่งกิ่งพันธุ์ลำไยที่เกษตรกรใช้สำหรับปลูก พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรจะเข้าไปทำการขยายพันธุ์โดยวิธีการทาบกิ่งในสวนเพื่อนเกษตรกรด้วยกัน คิดเป็นค่าร้อยละ 44

2.3) การจัดการการผลิตลำไยนอกฤดูกาล โดยใช้โพแทสเซียมคลอไรด์

ลักษณะด้านการจัดการการผลิตลำไยนอกฤดูกาลพบว่าเกษตรกรที่ใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ผลิตลำไยนอกฤดูกาลทั้งหมด ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้โพแทสเซียมคลอไรด์ในปริมาณ 1 กิโลกรัมต่อต้น คิดเป็นร้อยละ 66.7 ของ เกษตรกรทั้งหมด เพื่อควบคุมบังคับการออกผลของลำไย ซึ่งจากการศึกษาถึงวิธีการผลิตลำไยนอกฤดูกาลเห็นได้ชัดเจนว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ในปริมาณที่มากเกินไป ซึ่งก่อให้เกิดปริมาณต้นทุนผันแปรเพิ่มขึ้น โดยมีวิธีการดังนี้ คือเลือกต้นที่มีความสมบูรณ์ หลังแตกใบได้ 25-40 วัน ทำความสะอาดบริเวณทรงพุ่ม กำจัดวัชพืชและวัสดุคลุมดิน ก่อนราดโพแทสเซียมคลอไรด์โดยมีอัตราส่วนที่ใช้โพแทสเซียมคลอไรด์ คือ ผสมน้ำในอัตราส่วน 500 ลิตร ต่อสารโพแทสเซียมคลอไรด์ จำนวน 1 กิโลกรัม ราดบริเวณรอบๆ ทรงปลายพุ่ม

2.4) ลักษณะด้านการจัดการดูแลสวนลำไย

เกษตรกรทั้งหมดใช้ ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี ควบคู่กันไปทั้งหมดทุกรายโดยพบว่าเกษตรกร ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15 - 15 -15 คิดเป็นร้อยละ 66.7 และมูลไก่ เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่เกษตรกร นิยมใช้ ใช้มากที่สุด สำหรับจำนวนครั้งที่เกษตรกรให้ปุ๋ยแก่ต้นลำไยในรอบ 1 ปีพบว่าส่วนใหญ่ เกษตรกรจะให้ปุ๋ยเคมี จำนวน 4 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 50 โดยครั้งที่หนึ่ง จะใส่หลังจากเก็บเกี่ยวและตัดแต่งกิ่งแล้ว มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นการแตกใบใหม่และสะสมอาหารในใบ ครั้งที่สองใส่เมื่อช่อดอกลำไยยาว 2 นิ้ว เพื่อเร่งและส่งเสริมการขยายตัวของช่อดอก ครั้งที่สาม ใส่เมื่อลำไยติดผลอ่อนแล้ว และมีขนาดเท่ากับหัวไม้ขีด เพื่อเร่งการเติบโตของผล และครั้งที่สี่ เมื่อเมล็ดเริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เพื่อเร่งการขยายตัวของผลลำไย บำรุงผลผลิตให้มีคุณภาพและจำนวนครั้งในการให้ปุ๋ยอินทรีย์พบว่าเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ให้ปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 1 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 83 วิธีการให้ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ มีลักษณะที่เหมือนกัน โดยจากการเก็บข้อมูลพบว่าเกษตรกรทุกรายให้โดยวิธีหว่านรอบทรงพุ่มการจัดการดูแลสวนลำไยพบว่าเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ประสบปัญหาแมลงศัตรูพืชรบกวนผลผลิตลำไยทุกราย ดังนั้นเกษตรกรทั้งหมดใช้วิธีกำจัดกำจัดแมลงศัตรูพืช โดยการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช การตัดแต่งกิ่งลำไยส่วนใหญ่พบว่าเกษตรกรนิยมตัดแต่ง จำนวน 2 ครั้งในรอบ 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 83 เกษตรกรจะทำการตัดแต่งกิ่งในช่วงหลังจากการเก็บเกี่ยวผลแล้ว โดยเลือกตัดเฉพาะกิ่งที่มีลักษณะไม่ดี หรือกิ่งที่ไม่ต้องการออก และตัดแต่งอีกครั้งในช่วงก่อนออกดอก แหล่งน้ำที่เกษตรกรให้น้ำต้นลำไยส่วนใหญ่มาจากการต่อประปาภูเขา โดยได้มีการต่อท่อน้ำมาจากแอ่งน้ำ

ในพื้นที่ของน้ำตกบริพัตรมายังสวนของเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 75 และเกษตรกรให้น้ำทางระบบสปริงเกอร์ คิดเป็นร้อยละ 75

2.5) การจำหน่ายผลผลิต

สำหรับวิธีการจำหน่ายผลผลิตลำไยของเกษตรกรส่วนใหญ่พบว่าขายปลีก เพียงอย่างเดียวคิดเป็นร้อยละ 50 ขายปลีกควบคู่กับการขายส่ง คิดเป็นร้อยละ 50 วิธีการชำระเงินของผู้รับซื้อผลผลิต พบว่าเกษตรกรได้รับเงินในการจำหน่ายผลผลิตเป็นเงินสดทันที เป็นส่วนใหญ่ ราคาผลผลิตลำไยที่เกษตรกรในพื้นที่จำหน่ายได้ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือราคาขายปลีกและราคาขายส่ง ราคาขายปลีกได้แก่ ขนาดจัมโบ้จัดช่อราคากิโลกรัมละ 60 บาท ขนาดลูกเล็กจัดช่อ กิโลกรัมละ 50 บาท ลูกร่วงจัมโบ้ กิโลกรัมละ 50 บาท ลูกร่วงลูกเล็กกิโลกรัมละ 30 บาท ส่วนราคาขายส่งขนาดจัมโบ้ ราคากิโลกรัมละ 50 บาท ส่วนลูกเล็กราคากิโลกรัมละ 40 บาท ซึ่งเกษตรกรขายได้ในราคาเดียวกันทั้งหมดในพื้นที่ โดยราคาเฉลี่ยสูงสุดในพื้นที่ ราคากิโลกรัมละ 60 บาท และราคาเฉลี่ยต่ำสุดราคากิโลกรัมละ 30 บาท และราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ กิโลกรัมละ 50 บาท ผลผลิตลำไยของเกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายที่ ร้านค้าเรียงข้างถนนขนนทรการกำจร ทั้งสองข้างทางบริเวณหน้าบ้านและริมสวนลำไยในตำบลเขาพระ คิดเป็นร้อยละ 50 โดยกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มลูกค้านอกพื้นที่ที่ขับรถผ่านไปมาบนถนนขนนทรการกำจรส่วนการรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของราคาซื้อขายลำไยจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่รับทราบข่าวสารข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรด้วยกันเองในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 47.4

3) ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไย

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไยนอกฤดูกาลในฤดูกาลที่ผ่านมาสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1) ต้นทุนการผลิตลำไย

จากการศึกษาต้นทุนการผลิตลำไย ในตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่ามีต้นทุนก่อนให้ผลผลิตหรือในช่วงปีที่ 1-4 เกษตรกรใช้ต้นทุนการผลิตไปทั้งสิ้น 11,432.90 บาทต่อไร่ จากการศึกษาด้านต้นทุนการผลิตลำไยนอกฤดูกาลในฤดูกาลที่ผ่านมาพบว่ามีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 13,117.19 บาทต่อไร่ หรือ 14.16 บาทต่อกิโลกรัม เป็นต้นทุนผันแปรทั้งหมด 11,511.97 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 87.76 หรือเท่ากับ 12.42 บาทต่อกิโลกรัมของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนผันแปรส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยและค่าโปแตสเซียมคลอไรด์ เกษตรกรในพื้นที่มีแนวทางในการลดต้นทุนผันแปรโดยวิธีพยายามซื้อปัจจัยการผลิตรวมกันแต่มักจะเป็นกลุ่มเล็กๆ หรือในเครือญาติ โดยยังไม่มีมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตลำไยในพื้นที่ ซึ่งเกษตรกรได้หันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้น สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ต้นทุนคงที่มีค่า 1,605.22 บาทต่อกิโลกรัม คิด

เป็นร้อยละ 12.24 ของต้นทุนทั้งหมดหรือเท่ากับ 1.73 บาทต่อกิโลกรัมของต้นทุนทั้งหมด ประกอบด้วยค่าเสื่อมอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 6.39 หรือเท่ากับ 0.90 บาทต่อกิโลกรัมของต้นทุนทั้งหมด รองลงมาคือค่าเสื่อมสวน คิดเป็นร้อยละ 5.81 หรือเท่ากับ 0.82 บาทต่อกิโลกรัมของต้นทุนทั้งหมด เป็นต้น

3.2) ผลตอบแทนจากการผลิตลำไย

จากการศึกษาผลผลิตในฤดูกาลที่ผ่านมาพบว่าเกษตรกรสามารถผลิตผลผลิตได้เฉลี่ยที่ 926.59 กิโลกรัม ต่อไร่ รายได้สุทธิ เท่ากับ 34,817.36 บาทต่อไร่ หรือ 37.58 บาทต่อกิโลกรัม กำไรสุทธิ 33,212.14 บาทต่อไร่ หรือ 35.84 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับต้นทุนทั้งหมด การผลิตลำไยในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ให้ผลตอบแทนต่อการลงทุนที่นับว่าสูงมาก เกษตรกรมีผลกำไรสูงจากการดำเนินกิจการ

3.3) การวิเคราะห์ระดับวิกฤตของการผลิตลำไย

การวิเคราะห์ราคาคู่มทุนและผลผลิตคู่มทุนของการผลิตลำไย พบว่า ราคาคู่มทุน เท่ากับ 14.16 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะที่เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตได้กิโลกรัมละ 50 บาท ส่วนผลผลิตคู่มทุนมีค่าเท่ากับ 262.34 กิโลกรัมต่อไร่ ในขณะที่ผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้ 926.59 กิโลกรัมต่อไร่ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเกษตรกรมีกำไรจากการผลิต

4) ปัญหาอุปสรรคในการเพาะปลูกลำไยนอกฤดูกาล

ในการเพาะปลูกลำไยนอกฤดูกาล เกษตรกรจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ 6 ประการ ดังนี้

(1) ปัญหาด้านการผลิตที่เกษตรกรพบมากที่สุด คือ ปัญหาค้างคาวรบกวนผลผลิตลำไย สร้างความเสียหายให้แก่ผลผลิตเป็นอย่างมาก จากการบอกเล่าของเกษตรกรบางรายว่าในปีที่เกษตรกรป้องกันการรบกวนผลผลิตลำไยที่ไม่ดี ทำให้ฝูงค้างคาวรบกวนกัดกินผลผลิตเสียหายมากกว่า 50 % ทำให้เกิดความเสียหายประสบปัญหาขาดทุนในบางปี

(2) ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่เกษตรกรพบมากที่สุด คือ ปัญหาราคาปุ๋ยสูง ปัญหาขาดแคลนปุ๋ยอินทรีย์ (มูลไก่)

(3) ปัญหาด้านการจำหน่ายผลผลิต ที่เกษตรกรพบ คือ การคัดเลือกเกรดลำไยยังไม่ได้มาตรฐาน

(4) เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐน้อยมาก โดยเฉพาะด้านความรู้หลักวิชาการต่างๆเกี่ยวกับการผลิตลำไยนอกฤดูกาล

(5) จากการศึกษาปัญหาการผลิตในฤดูกาลที่ผ่านมาพบว่าเกษตรกรมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมตลอดทั้งปี ก่อให้เกิดความเสียหายในเรื่องการใช้ปุ๋ย น้ำที่ท่วมชะล้างปุ๋ยที่เกษตรกรให้ต้นลำไย และผลผลิตลำไยส่วนหนึ่งถูกน้ำท่วมทำให้เกิดความเสียหายเป็นจำนวนมากเช่นกัน

(6) เกษตรกรที่จ้างแรงงานดูแลสวนลำไยส่วนใหญ่ขาดแคลนแรงงานในการดูแลสวนลำไย และช่วงเก็บเกี่ยว

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกลำไยใน ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาธุรกิจการผลิตลำไยนอกฤดูกาลต่อ เกษตรกรหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องไว้เป็นประเด็นดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

ในส่วนของข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกรประกอบไปด้วย 2 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการจัดการ

1.1) เกษตรกรส่วนใหญ่ยังปลูกลำไยโดยใช้ระยะห่าง 10×10 เมตร และมักจะปล่อยให้ทรงพุ่มกว้างตามระยะห่างระหว่างต้นลำไย ทำให้เกิดการใช้พื้นที่ไม่คุ้มค่า และขนาดทรงพุ่มยังเป็นอุปสรรคในการป้องกันค้างคาวในช่วงให้ผลผลิต ดังนั้นเกษตรกรควรปลูกลำไยให้ระยะห่างระหว่างต้นชิดมากขึ้น เช่น 5×5 เมตร และ 4×6 เมตร เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิต ต่อไร่ให้มากยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับการควบคุมทรงพุ่มเพื่อจัดการการผลิตลำไยลดการเสียหายจากการรบกวนของค้างคาว

1.2) จากผลการศึกษาเกษตรกรทั้งหมดใช้ปุ๋ยโดยวิธีการหว่านรอบโคนต้น ประกอบกับพื้นที่ตำบลเขาพระมักจะมีฝนตกและประสบภัยน้ำท่วมอยู่บ่อยครั้ง ทำให้เกิดการชะล้างหน้าดินน้ำพาปุ๋ยที่ให้ไปกับน้ำ ดังนั้นเกษตรกรควรใส่ปุ๋ยโดยวิธีการฝังกลบหน้าดินเพื่อป้องกันการชะล้าง

1.3) จากการใช้สารเคมีจำนวนมากในสวนลำไยก่อให้เกิดปัญหาต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นและปัญหาผลผลิตปนเปื้อนสารเคมี ดังนั้นเกษตรกรควรหันมาใช้วิถีกลหรือการใช้สมุนไพรในการกำจัดศัตรูพืชให้มากยิ่งขึ้น

2) ด้านการรวมกลุ่ม

เกษตรกรในพื้นที่ยังไม่มีกรรวมกลุ่มซึ่งบางส่วนประสบปัญหาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น โดยเฉพาะปุ๋ยและสารเคมี ดังนั้นควรมีการรวมตัวกันตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในตำบลเขาพระ เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองการจัดซื้อปัจจัยการผลิตหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกร้านค้าชุมชน

ของหมู่ 11 ตำบลเขาพระอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เพื่อสามารถซื้อปุ๋ยในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาดได้

5.2.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย 2 ด้าน ดังนี้

1) ด้านวิชาการ

1.1) ทางภาครัฐควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ด้วยการศึกษาวิจัยการผลิตลำไยนอกฤดูกาลในทุกๆ ด้าน เช่น การเพิ่มผลผลิตของลำไยในพื้นที่การผลิต การวางระบบการจัดสรรน้ำ ปุ๋ยและสารเคมี การใช้สารโปแตสเซียมคลอไรด์ เป็นต้น

1.2) ควรจัดให้เจ้าหน้าที่วิชาการเกษตรออกให้ความรู้ในเรื่องเทคนิคการผลิตลำไยนอกฤดูกาลที่ถูกต้องแก่เกษตรกร

1.3) จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีในการควบคุมดูแลสวนลำไยสูงมาก ดังนั้นทางหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ ควรเข้ามาตรวจดูแลสุขภาพเกษตรกรเพื่อลดอันตรายและความเจ็บป่วยจากสารเคมี

2) ด้านการตลาด

ทางภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งผลิตลำไยในพื้นที่ การสนับสนุนให้เป็นพืชเศรษฐกิจ และการช่วยเหลือในด้านการขยายการตลาดไปยังต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย จีน สิงคโปร์ ให้มากขึ้น

3) ด้านพื้นที่การผลิต

จากตารางโครงสร้างของต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลำไยเห็นได้ชัดเจนว่าเกษตรกรมีกำไรสุทธิที่สูงเมื่อเทียบกับต้นทุน อันที่จะเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรมีการเพิ่มพื้นที่หรือขยายพื้นที่ปลูกดังนั้นทางเกษตรอำเภอในพื้นที่ ควรเข้ามาวางแผนหรือควบคุมพื้นที่การผลิตลำไยนอกฤดูกาล เพื่อป้องกันการเพิ่มพื้นที่ผลิตลำไยนอกฤดูกาลมาจนเกินไป ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อราคาผลผลิตตกต่ำในอนาคต

5.2.3 ข้อจำกัดในการทำวิจัยและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

จากการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตลำไย ในตำบลเขาพระอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยต้องทำการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรทุกรายในพื้นที่ ซึ่งจากการสำรวจในพื้นที่พบว่ามีเกษตรกรทั้งสิ้นจำนวน 13 ราย และมีเกษตรกรผู้ผลิตลำไย 1 ราย ปฏิเสธการให้ข้อมูล ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยจำเป็นต้องดำเนินการศึกษาต่อไป โดยเก็บรวบรวม

ข้อมูลจากเกษตรกรทั้งสิ้น 12 ราย ซึ่งแต่ละรายได้ให้ความร่วมมือในการอนุเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดี ถึงแม้ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้เวลาติดต่อบุคคลให้สัมภาษณ์บางรายมากเป็นพิเศษ แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ใช้ความพยายามติดต่อบ่อยหลายครั้งจนสามารถเก็บข้อมูลได้ครบทุกรายเพราะผู้วิจัยตระหนักอยู่เสมอว่า การให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ทุกรายล้วนมีความสำคัญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปที่น่าสนใจเกี่ยวกับธุรกิจการผลิตลำไยให้สำหรับผู้สนใจที่จะทำการศึกษาหรือทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตทุกชนิด ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงผลผลิตในการเพาะปลูกลำไย
- 2) การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนทำสวนลำไย ในแต่ละพื้นที่
- 3) กลยุทธ์ในการพัฒนาธุรกิจการจำหน่ายผลลำไยสดอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กฤษฎพันธ์ โกเมนไปรินทร์. 2550. **ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลาในกระชังในแม่น้ำตาปี จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. สงขลา. สารนิพนธ์ปริญญาโท สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- กรมการค้าภายใน. 2552. **ส่งออกผลไม้ไทย 2551**.
 [online]. URL: <http://www.depthai.go.th/TabID/256/Default.aspx?aofficeld=225>
 (สืบค้นวันที่ 15 มิถุนายน 2552)
- กรมการค้าต่างประเทศ. 2552. **สถานการณ์ผลไม้และผลิตภัณฑ์**
 [online]. URL: [http://www.dft.moc.go.th/the_files/\\$\\$16/level4/](http://www.dft.moc.go.th/the_files/$$16/level4/)
 (สืบค้นวันที่ 11 พฤษภาคม 2553)
- จิตติยา เตชะประเสริฐ . 2545. **ต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรที่ปลูกกลางสาตในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์**. เชียงใหม่ . ภาคนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ฉัตรชน ว่องไว . 2544. **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตส้มเขียวหวานพันธุ์โชกุลในจังหวัดยะลา**. สงขลา . ภาคนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- โชวด้า มามูติพงศ์ . 2550. **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตกล้วยหินในจังหวัดยะลา**. สงขลา . วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาธุรกิจเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ถนอม ดารารัตน์ . 2542. **การวิเคราะห์ต้นทุน - ผลตอบแทนทางการเงินของอุตสาหกรรมลำไยอบแห้งในจังหวัดลำพูน และ จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่ . ภาคนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2552. **กลุ่มลูกค้าผู้ผลิตลำไย ในอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา**. สงขลา .
- ประดิษฐ์ เพ็ชรจรูญ . 2552. **ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงปลาสดเหลืองในกระชัง จังหวัดสงขลา**. สารนิพนธ์ปริญญาโท สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- ประยูทธ สุขสมจิตร.2548. **มหัศจรรย์ผลไม้ไทย**
 [online].URL:<http://www.moac.go.th/builder/fruit/index.php?page=466&clicksub=466> (สืบค้นวันที่ 1 มิถุนายน 2552)
- พาวิน มะโนชัย และคณะ. 2546. **เทคโนโลยีการผลิตลำไย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ หจก ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- มนสิชา ไชยมณี . 2548. **ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลำไยอำเภอแม่กวาง จังหวัด เชียงใหม่**. เชียงใหม่. ภาคนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ร่วมรัฐ กันธารักษ์ 2546. **ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกองุ่นในจังหวัดเชียงใหม่** . การค้นคว้า แบบอิสระบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล . 2537. **เศรษฐศาสตร์การผลิตและการจัดการทางการเกษตร**. สงขลา: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากรธรรมชาติ. คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สมยศ พาศรี.2552. **การผลิตลำไยในพื้นที่ ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ**. สัมภาษณ์วันที่ 17 มิถุนายน
- สินีนากู วงศ์เทียนชัย .2543. **ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลิ้นจี่ในพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย** ภาคนิพนธ์ปริญญาโท สาขาบัญชี. เชียงใหม่ . ภาคนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุริย์ เดชะศิลารักษ์ . 2546. **ต้นทุนและผลตอบแทนการเพาะปลูกส้มโอท่าข่อย ในจังหวัดพิจิตร**. เชียงใหม่. ภาคนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เสาวลักษณ์ หมั่นแจ้ง . 2549. **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตพันธุ์ยางตาเขียวใน จังหวัดตรัง**. สงขลา. ภาคนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร . 2552. **ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจการเกษตร**. [online].URL:<http://www.moac.go.th/pdf/commodity.pdf> (สืบค้นวันที่ 7 มีนาคม 2552)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร . 2553. **สถานการณ์การผลิตลำไย**. [online].URL: <http://www2.oae.go.th/Prcai/Longan09.xls> (สืบค้นวันที่ 5 มิถุนายน 2553)
- สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร . 2553. **สถานการณ์ลำไยปี 2552**. [online].URL:http://www.oae.go.th/ewtadmin/ewt/oae_baer/ewt_news.php?nid=311&filename=index (สืบค้นวันที่ 3 เมษายน 2553)

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1
รายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกลำไย
ในเขตพื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ลำดับที่	รายชื่อเกษตรกร	จำนวนพื้นที่ปลูก	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์
1	นายสมยศ พาศรี	26	123/2 ม. 2 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	086-9671633
2	นายปรีชา นุ่มศรีปาน	10	58 ม. 11 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	086-2887348
3	นายเรน บินอาสัน	15	47 ม. 6 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	089-2887711
4	นายจ้านง บิลลาเต๊ะ	4	176 ม. 6 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	086-9080042
5	นางอรุณี สุธารัตน์	40	173 ม. 4 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	082-4360155
6	นางอุทัย ชุมภูโกด	10	285/3 ม. 6 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	086-6134072
7	นางจัน เจริญพันธ์	13	20 ม. 6 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	087-9685996
8	นายก่อเดช เข้มเกื้อ	8	90/2 ม. 11 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	089-7326133
9	นายสุขสมหมาย สว่างศ์วัฒนากุล	35	- ม. 10 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	081-8967004
10	นายเชย สรเพชร	3	159 ม. 11 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	089-7366917
11	นายสัญชัย สมบูรณ์	7	20/2 ม. 6 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	081-0076425
12	คต. สุชาติ กาฬสินธุ์	6	- ม. 11 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	084-1968673

ภาคผนวกที่ 2

QNN.....

แบบสอบถามสำหรับเกษตรกร

โครงการวิจัยเรื่อง : การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกลำไย ในเขต
ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

วันที่สัมภาษณ์...../...../.....

ชื่อเกษตรกร.....
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
โทรศัพท์.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นเครื่องมือประกอบการรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัย เพื่อสารนิพนธ์ (Minor Thesis) สำหรับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัยและเพื่อประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้เพาะปลูกลำไย ในเขตพื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามความ เป็นจริงและโดยอิสระ ข้อมูลทั้งหมดที่ได้ ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ปลูกลำไย
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดของลำไย
- ตอนที่ 3 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกลำไยในฤดูกาลที่ผ่านมา
- ตอนที่ 4 สภาพปัญหาและอุปสรรคตลอดจนข้อเสนอแนะในการปลูกลำไย

3. () ทำการประมง 4. () เลี้ยงสัตว์
 5. () รับจ้าง 6. () ลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท
 7. () รับราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ 8. () ค้าขาย
 9. () อื่นๆ ระบุ.....

3. ท่านมีอาชีพครองหรือไม่ [B 03]

1. () มี 2. () ไม่มี (ข้ามไปทำข้อ 5)

4. อาชีพครองของครัวเรือน (ตอบเพียงข้อเดียว) [B 04]

1. () ทำสวนลำไย 2. () ทำการประมง
 3. () เลี้ยงสัตว์ 4. () ประกอบอาชีพส่วนตัว
 5. () รับจ้าง 6. () ลูกจ้างหรือพนักงานบริษัท
 7. () รับราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
 8. () ทำสวน ทำไร่ ทำนา ระบุ.....
 9. () อื่นๆ ระบุ.....

5. ลักษณะการดำเนินธุรกิจการทำสวนลำไย [B 05]

1. () กิจการของครัวเรือน 2. () กิจการแบบหุ้นส่วน
 3. () อื่นๆ ระบุ.....

6. รายได้เฉลี่ยต่อปีของครัวเรือน

รายได้รวมของครัวเรือน (จากอาชีพหลักและรอง).....บาท / ปี [B 06]

รายได้รวมจากการทำสวนลำไยของครัวเรือนบาท / ปี [B 07]

7. ท่านทำการปลูกลำไยโดยการกู้ยืมเงินหรือไม่ [B 08]

1. () ไม่ได้กู้ (ข้ามไปทำตอนที่ 2)
 2. () กู้

8. กรณีที่ท่านกู้ยืมท่านกู้ยืมเงินจากแหล่งใด [B 09]

1. () แหล่งเงินกู้ในระบบ 2. () แหล่งเงินกู้นอกระบบ
 3. () ทั้ง 2 แหล่ง

8.1 แหล่งเงินกู้ในระบบ

1. () ธกส. [B 10] จำนวน.....บาท [B 10.1]
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี [B 10.2]
2. () ธนาคารพาณิชย์ [B 11] จำนวน.....บาท [B11.1]
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี [B 11.2]
3. () สหกรณ์การเกษตร [B 12] จำนวน.....บาท [B 12.1]
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี [B 12.2]
4. () กลุ่มออมทรัพย์ [B 13] จำนวน.....บาท [B 13.1]
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี [B 13 .2]
5. () อื่นๆ ระบุ..... [B 14] จำนวน.....บาท [B 14.1]
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี [B 14.2]

8.2 แหล่งเงินกู้นอกระบบ

1. () ญาติพี่น้อง [B 15] จำนวน.....บาท [B15.1]
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี [B15.2]
2. () เพื่อน [B 16] จำนวน.....บาท [B16.1]
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี [B 16.2]
3. () นายทุน [B 17] จำนวน.....บาท [B 17.1]
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี [B 17.2]
4. () อื่นๆ ระบุ..... [B 18] จำนวน.....บาท [B 18.1]
อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....ต่อปี [B 18.2]

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต และการจำหน่ายลำไยนอกฤดูกาล

ก. ลักษณะทั่วไป

1. ท่านมีประสบการณ์ในการทำสวนลำไยมาแล้ว.....ปี [C 01]
2. เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่ท่านเลือกทำสวนลำไยเนื่องจาก (ตอบข้อเดียว) [C 02]
 1. () จำหน่ายได้ราคาสูง
 2. () มีตลาดรองรับผลผลิต
 3. () ปลุกตามเพื่อน
 4. () ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าพืชชนิดอื่น
 5. () ให้ผลตอบแทนเร็ว
 6. () อื่นๆ ระบุ.....

3. ท่านได้รับความรู้และการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ในการปลูกลำไยจาก [C 03]
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. () เพื่อนเกษตรกร [C 03.1]
2. () เจ้าหน้าที่ของรัฐ [C 03.2]
3. () เอกสารต่างจากหน่วยงานรัฐบาล [C 03.3]
4. () เอกสารจากหน่วยงานเอกชน [C 03.4]
5. () หนังสือเกี่ยวกับการปลูกลำไย [C 03.5]

4. ท่านได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือไม่ [C 04]

1. () ได้
 -มีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ในการปลูกลำไย
 -ด้านการจัดจำหน่าย
 -ด้านเงินทุน
 -ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ลำไย
 -ได้รับแจกปุ๋ยหรือยาปราบศัตรูพืช
 -อื่น ๆ โปรดระบุ
2. () ไม่ได้

ข. ลักษณะด้านการผลิตและการจัดการการผลิต

1. พื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด จำนวน.....ไร่ [D 01]
2. ระยะที่ปลูกลำไยคิดเป็น.....เมตร xเมตร [D 02]
3. พันธุ์ลำไยที่ใช้ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) [D 03]
 1. () พันธุ์ดอ.....ไร่ จำนวน.....ต้น [D 03.1]
 2. () พันธุ์ชมพู.....ไร่ จำนวน.....ต้น [D 03.2]
 3. () พันธุ์กะโหลก.....ไร่ จำนวน.....ต้น [D 03.3]
 4. () พันธุ์อื่นๆ ระบุ..... จำนวน ไร่ จำนวน.....ต้น [D 03.4]
4. แหล่งที่มาของกิ่งพันธุ์ลำไย (ตอบได้มากกว่า 1) [D 04]
 1. () ญาติหรือเพื่อนให้มา [D 04.1]
 2. () ซื้อมาจากแหล่งอื่น ระบุ..... [D 04.2]
 3. () ขยายพันธุ์ด้วยตนเอง [D 04.3]
 4. () อื่นๆ ระบุ..... [D 04.4]

5. ท่านปลูกลำไยพร้อมกันทั้งสวนหรือไม่ [D 05]
1. () พร้อมกันทั้งสวนปัจจุบันลำไยมีอายุ.....ปี [D 05.1]
 2. () ไม่พร้อมกันแบ่งออกเป็น.....รุ่น [D05.2]
 - รุ่นที่ 1 จำนวน.....ไร่.....ต้น
 - รุ่นที่ 2 จำนวน.....ไร่.....ต้น
 - รุ่นที่ 3 จำนวน.....ไร่.....ต้น
6. ลำไยให้ผลผลิตเมื่ออายุปี นับจากการปลูก [D 08]
7. ท่านผลิตลำไยในลักษณะใด [D09]
1. () ผลิตในฤดูกาล (ข้ามไปทำข้อ 14)
 2. () ผลิตนอกฤดูกาล
 3. () ผลิตทั้งสองแบบ
8. ในกรณีที่ท่านผลิตลำไยนอกฤดูกาลท่านใช้สารโปแตสเซียมคลอไรด์หรือไม่ [D 10]
1. () ใช่
 2. () ไม่ใช่ ระบุวิธี.....
9. ท่านมีวิธีการใส่สารโปแตสเซียมคลอไรด์อย่างไร [D11]
1. () ผสมราดบริเวณรอบๆ ทรงพุ่ม
 2. () พ่นทางใบ
 3. () โรยรอบทรงพุ่มแล้วรดน้ำ
 4. () ฉีดเข้าต้น
 5. () ฝังดินแล้วรดน้ำ
10. ปริมาณโปแตสเซียมคลอไรด์ที่ใส่กิโลกรัมต่อต้น [D 12]
11. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาใส่สารโปแตสเซียมคลอไรด์ท่านจะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) [D 13]
1. () อายุลำต้นลำไยจะต้องมีอายุ.....ปีขึ้นไป [D13.1]
 2. () แหล่งน้ำจะต้องสะอาดและทั่วถึง [D 13.2]
 3. () ความพร้อมของดินลำไย [D 13.3]
 - 3.1 () การแตกยอดอ่อนมาแล้วอย่างน้อย 2 ครั้ง
 - 3.2 () สภาพของดินลำไย
 - 3.3 () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

12. ในการใส่สารโพแทสเซียมคลอไรด์นั้น ท่านดูแลเป็นพิเศษ [D 14]
1. () ให้น้ำให้เพียงพอ [D 14.1]
 2. () ดูแลความสะอาดรอบทรงพุ่ม [D 14.2]
 3. () ป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืชอื่นๆ [D 14.3]
 4. () อื่นๆ ระบุ..... [D14.4]
13. ท่านใช้ปุ๋ยในการปลูกลำไยหรือไม่ [D 15]
1. () ใช่
 2. () ไม่ใช่
14. ปุ๋ยที่ใช้ [D 16]
1. () ปุ๋ยอินทรีย์
 2. () ปุ๋ยเคมี
 3. () ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี
15. สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้ท่านทราบสูตรของปุ๋ยหรือไม่ [D 17]
1. () ทราบ (ตอบข้อ 17)
 2. () ไม่ทราบ
16. กรณีที่ทราบสูตรปุ๋ยที่ใช้มีอะไรบ้าง [D 18]
- 1.....
 - 2.....
 - 3.....
17. จำนวนครั้งที่ใส่..... / ปี [D19]
18. ใส่ในช่วงไหนบ้าง..... [D 20]
- ปริมาณที่ใส่..... กระสอบ / ปี [D 21] น้ำหนัก..... กิโลกรัม ต่อ กระสอบ [D 22]
19. ลักษณะปุ๋ยอินทรีย์ที่ใช้..... [D 23] จำนวนครั้งที่ใส่..... / ปี [D 24]
- ใส่ในช่วงไหนบ้าง..... [D 25] ปริมาณที่ใส่..... กก. / ต้น [D 26]
20. วิธีการใส่ปุ๋ยเคมี [D 27]
1. () หว่าน
 2. () ฝังรอบทรงพุ่ม
 3. () อื่นๆ (ระบุ).....
21. วิธีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ [D 28]
1. () หว่าน
 2. () ฝังรอบทรงพุ่ม
 3. () อื่นๆ (ระบุ).....

22. สวนลำไยท่านมีปัญหาเรื่องโรคหรือไม่ [D29]
 1. () มี ระบุ..... (ตอบข้อ 23) 2. () ไม่มี
23. ในกรณีที่สวนลำไยท่านมีโรคท่านกำจัดโรคหรือไม่ [D 30]
 1. () กำจัด ระบุแบบใด..... 2. () ไม่กำจัด
24. สวนลำไยท่านมีปัญหาเรื่องแมลงศัตรูพืชหรือไม่ [D 31]
 1. () มี ระบุ..... (ตอบข้อ 25) 2. () ไม่มี
25. ในกรณีที่สวนลำไยท่านมีแมลงศัตรูท่านกำจัดหรือไม่ [D 32]
 1. () กำจัด ระบุแบบใด..... 2. () ไม่กำจัด
26. สารเคมีที่ใช้ป้องกันและกำจัดโรคและศัตรูพืช [D 33]
 1. () ใช้ ระบุ..... 2. () ไม่ใช่
27. การตัดแต่งกิ่งลำไย (ตอบได้มาก 1 ข้อ) [D 34]
 1. () ก่อนออกดอก [D 34.1]
 2. () หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต [D 34.2]
 3. () อื่น (ระบุ)..... [D 34.3]
28. แหล่งน้ำที่ใช้ในสวนลำไยมาจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) [D 35]
 1. () บ่อบาดาล [D 35.1]
 2. () ปรากฏเขา [D 35.2]
 3. () แหล่งน้ำจากธรรมชาติ ระบุ.. [D 35.3]
 4. () อื่น (ระบุ)..... [D 35.4]
29. ระบบการให้น้ำในสวนลำไยของท่านมีลักษณะใด [D 36]
 1. () ให้น้ำทางผิวดิน
 2. () การให้น้ำทางท่อและสายยาง
 3. () การให้น้ำทางสปริงเกอร์
 4. () ใช้ระบบน้ำหยด
 5. () อื่น (ระบุ).....

30. การให้น้ำลำไยท่านให้ในช่วงใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) [D 37]

1. () ไล่ตลอด
2. () ก่อนออกดอก
3. () หลังออกดอก
4. () หลังติดผล
5. () อื่น (ระบุ).....

ค. การตลาดและราคาของลำไย

1. ท่านทราบราคาขายส่ง / ปลีกของลำไยหรือไม่ [E 01]

1. () ไม่ทราบ
2. () ทราบจากแหล่ง ระบุ.....

2. วิธีการดำเนินกิจกรรมการตลาดในการจำหน่ายผลผลิตลำไย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. () ขายส่ง [E 02]
2. () ขายปลีก [E 03]
3. () ขาย [E 04]
4. () อื่นๆ ระบุ..... [E 05]

3.แหล่งที่จำหน่ายผลผลิตลำไย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. () สวน [E 06]
2. () จุฑรับซื้อในท้องถิ่น [E 07]
3. () อื่นๆ ระบุ [E08]

4. ผู้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิตลำไย [E 09]

1. () ตัวท่านเอง
2. () พ่อค้ารับซื้อ
3. () อื่นๆ ระบุ.....

5.ราคาลำไยสูงสุดและต่ำสุด

ราคาสูงสุด.....บาท เพราะ..... [E 10]

ราคาต่ำสุด.....บาท เพราะ..... [E 11]

6. ท่านทราบข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของราคาซื้อขายลำไยจากแหล่งใดบ้าง [E12]

1. () วิทยู [E 12.1]
2. () หนังสือพิมพ์ [E 12.2]
3. () โทรทัศน์ [E 12.3]

4. () ข่าวสารพาณิชย์ [E 12.4]
 5. () กลุ่มเกษตรกร [E12.5]
 6. () เพื่อนบ้านใกล้เคียง [E12.6]
 7. () เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร [E12.7]
 8. () อื่นๆ ระบุ..... [E12.8]

7. วิธีการชำระเงินค่าผลผลิตลำไยโดยการขายปลีก [E13]

1. () ชำระทั้งหมดเมื่อตกลงราคาซื้อขายแล้ว
 2. () มีค้ำไว้จำนวนหนึ่งและชำระส่วนที่เหลือเมื่อเก็บลำไยหมดแล้ว
 3. () จ่ายสด
 4. () อื่นๆ ระบุ.....

8. วิธีการชำระเงินค่าผลผลิตลำไยโดยการขายส่ง [E14]

1. () ชำระทั้งหมดเมื่อตกลงราคาซื้อขายแล้ว
 2. () มีค้ำไว้จำนวนหนึ่งและชำระส่วนที่เหลือเมื่อเก็บลำไยหมดแล้ว
 3. () จ่ายสด
 4. () อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 3 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกลำไยในฤดูกาลที่ผ่านมา

ก. ต้นทุนในการปลูกลำไย

1. ต้นทุนคงที่

- 1.1 ภาษีที่ดิน.....บาท / ไร่ / ปี [F 01]
 1.2 ทรัพย์สินและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการทำสวนลำไย [F 02]

รายการ	จำนวน	มูลค่า (บาท)	อายุการใช้ งาน (บาท)	% ที่ใช้งานกับสวน ลำไย
โรงเรือน [F 04]				
รถกระบะ [F 05]				
รถบรรทุก.....ล้อ [F 06]				
รถมอเตอร์ไซด์ [F 07]				
รถตัดหญ้า [F 08]				

รายการ	จำนวน	มูลค่า (บาท)	อายุการใช้ งาน (บาท)	% ที่ใช้งานกับสวน ลำไย
เครื่องสูบน้ำ [F 09]				
เครื่องตัดหญ้า [F 10]				
เครื่องพ่นยา [F 11]				
ถังผสมน้ำยา [F 12]				
ท่อสูบน้ำ [F 13]				
ท่อส่งน้ำ [F 14]				
จอบ [F 15]				
เสียม [F 16]				
มีดคายหญ้า [F 17]				
กรรไกรตัดกิ่ง [F 18]				
สายยาง [F 19]				
ตะกร้าใส่ผลผลิต [F 20]				
ตาข่าย [F 21]				
อื่นๆ..... [F 22]				

1.3 ค่าอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้

รายการ	จำนวนหน่วย/ปี	ราคา/หน่วย(บาท)	จำนวนเงิน/ปี(บาท)
ไม้ค้ำกิ่งลำไย [F 23]			
ค่าตาข่ายดักนก / ค้างคาว [F 24]			
ค่าไม้จิ้มตาข่าย [F 25]			
ตาข่ายคลุมทรงพุ่ม [F 26]			
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ [F 27]			
อื่นๆ..... [F 28]			

2. ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตก่อนให้ผลผลิต

2.1 ค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการเตรียมที่ดินเพื่อทำสวน [G 01]

รายการ	จำนวน แรง งานที่ใช้/ ไร่	จำนวน วันที่ ใช้/ไร่	อัตรา ค่าแรง/ วัน(บาท)	จำนวน เงิน (บาท)	หมายเหตุ
ค่าถางป่า [G 02]					
ค่าไถพื้นที่ [G 03]					
ค่าปรับที่ [G 04]					
ค่าขุด [G 05]					
ค่าขอยร่อง [G 06]					
อื่น ๆ..... [G 07]					
.....					

2.2 ท่านได้กิ่งพันธุ์ลำไยจากที่ใด [G 08]

- () ซื้อ
- () ขยายพันธุ์เอง
- () อื่น ๆ โปรดระบุ _____

กรณีท่านซื้อหรือขยายพันธุ์เองกรุณาระบุราคากิ่งพันธุ์ลำไยในตารางข้างล่างนี้

กิ่งพันธุ์ลำไย	ราคา/กิ่ง (บาท)	จำนวนต้น/ ไร่	จำนวนต้น ทั้งหมด	รวม (บาท)
พันธุ์ดอ [G 09]				
พันธุ์แก้ว [G 10]				
พันธุ์สีชมพู [G 11]				
พันธุ์เขียวเขียว [G 12]				
อื่นๆ..... [G13]				

2.3 ค่าแรงงาน

เนื้อที่เพาะปลูก.....ไร่ อายุต้นลำไย.....ปี

รายการ	จำนวน แรงงานที่ ใช้	จำนวน วันที่ใช้	อัตรา ค่าแรง/ วัน(บาท)	จำนวน เงิน (บาท)	หมายเหตุ
ค่าแรงในการปลูก					
ค่าแรงในการจัดระยะการปลูก.[G14]					
ค่าแรงในการขุดหลุมปลูก... [G15]					
ค่าแรงในการปลูก..... [G16]					
ค่าแรงในการใส่ปุ๋ย..... [G17]					
ค่าติดตั้งระบบน้ำ..... [G18]					
อื่น ๆ..... [G19]					
ค่าแรงในการจัดการสวน					
ค่าตัดหญ้าครั้ง /ปี [G20]					
ค่าฉีดยา.....ครั้ง / ปี [G21]					
ค่าใส่ปุ๋ย.....ครั้ง / ปี [G22]					
อื่นๆ..... [G23]					

2.4 ปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกและยากำจัดศัตรูพืชที่ใช้

รายการ	ปริมาณที่ใช้ (กระสอบ)น้ำหนัก.....	ราคา/หน่วย (บาท/ กระสอบ)	รวมจำนวนเงิน (บาท)
ปุ๋ยคอก ปีที่ 0ครั้ง / ปี [G24] ปีที่ 1.....ครั้ง / ปี [G25] ปีที่ 2.....ครั้ง / ปี [G26] ปีที่ 3.....ครั้ง / ปี [G27] ปีที่ 4.....ครั้ง / ปี [G28]			
ปุ๋ยเคมี สูตร..... [G29] สูตร..... [G30] ปีที่ 0ครั้ง / ปี [G31] ปีที่ 1.....ครั้ง / ปี [G32] ปีที่ 2.....ครั้ง / ปี [G33] ปีที่ 3.....ครั้ง / ปี [G34] ปีที่ 4.....ครั้ง / ปี [G35]			
ยาป้องกันโรคและแมลง ชื่อ..... [G36] ชื่อ..... [G37] ปีที่ 0ครั้ง / ปี [G38] ปีที่ 1.. ..ครั้ง / ปี [G39] ปีที่ 2.....ครั้ง / ปี [G40] ปีที่ 3....ครั้ง / ปี [G41] ปีที่ 4.....ครั้ง / ปี [G42] อื่นๆ..... [G43] ปีที่ 0ครั้ง / ปี [G44] ปีที่ 1.....ครั้ง / ปี [G45] ปีที่ 2.....ครั้ง / ปี [G46] ปีที่ 3.....ครั้ง / ปี [G47] ปีที่ 4.....ครั้ง / ปี [G48]			

รหัส	กิจกรรม	แรงงานครัวเรือน				แรงงานจ้าง				
		คน	วัน	ชม./วัน	บาท/คน/วัน	คน	วัน	ชม./วัน	บาท/คน/วัน	
2	ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว									
2.1	การเก็บผล									[H09]
2.2	การคัดผล									[H10]
2.3	การบรรจุ									[H11]
2.4	อื่นๆ									[H12]

3.2 ค่าปุ๋ย (ฤดูที่ผ่านมา)

เนื้อที่เพาะปลูก.....ไร่ อายุต้นลำไย.....ปี

ประเภทปุ๋ย,สูตร	จำนวน ครั้ง/ปี	ปริมาณที่ ใช้/ต้น/ครั้ง	ราคา/หน่วย (กระสอบ/บาท)	จำนวนเงิน/ (บาท)	
					[H13]
					[H14]
					[H15]
					[H16]
					[H17]

3.3 ค่ายาปราบศัตรูพืช และฮอร์โมนต่างๆ (ฤดูที่ผ่านมา)

เนื้อที่เพาะปลูก.....ไร่ อายุต้นลำไย.....ปี

ชื่อยา	จำนวนครั้ง/ปี	ปริมาณที่ใช้/ครั้ง	ราคา/หน่วย (บาท)	จำนวนเงิน/ (บาท)	
					[H18]
					[H19]
					[H20]
					[H21]

3.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่นและค่าไฟฟ้า

รายการ	วัตถุประสงค์ที่ใช้	จำนวนหน่วยที่ใช้/ ปี	ราคาต่อหน่วย (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	
-น้ำมันเบนซิน					[H22]
-น้ำมันดีเซล					[H23]
น้ำมันหล่อลื่น					[H24]
ค่าไฟฟ้า					[H25]

3.5 ค่าโพแทสเซียมคลอไรด์

อายุลำไย(ปี)	จำนวนครั้ง/ปี	ปริมาณที่ใช้/ต้น/ครั้ง	ราคา/หน่วย (บาท)	จำนวนเงิน/ (บาท)	
					[H26]

ข. ผลตอบแทนจากการขายลำไยของเกษตรกร (ฤดูที่ผ่านมา)

แปลง ปลูกที่	อายุต้น ลำไย (ปี)	เนื้อที่เพาะ ปลูก (ไร่)	ผลผลิตที่ ได้รับทั้งหมด (กก./ไร่)	ราคาขาย (บาท/ กก.)	มูลค่าที่ ขาย (บาท)	รวม
						[I 01]
						[I 02]
						[I 03]
						[I 04]
						[I 05]
รวม (รายได้ทั้งหมดจากผลผลิตลำไย)						[I 06]
รายได้เฉลี่ย / ไร่						[I 07]

ตอนที่ 4 สภาพปัญหาและอุปสรรคตลอดจนข้อเสนอแนะในการปลูกลำไย

ก. ปัญหาด้านการผลิต

1. ปัญหาทางการผลิตลำไย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ขาดแคลนเงินทุนเพื่อการผลิต [J 01]
 () ขาดความรู้ทางเทคโนโลยี [J 02]
 () ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตทางการเกษตร [J 03]
 () ขาดแคลนแรงงานเพื่อการผลิต [J 04]
 () อื่นๆ (ระบุ)..... [J 05]

2. ปัญหาศัตรูพืช

2.1) ปัญหาเกี่ยวกับแมลง

- 1) มวนลำไย [J 06]
 () ไม่มี () มี ระบุ.....
 2) ผีเสื้อมวนหวาน [J 07]
 () ไม่มี () มี ระบุ.....

3) หนอนเจาะกินลำต้น [J 08]
 มี ไม่มี ระบุ.....

4) หนอนกินใบ [J 09]
 ไม่มี มี ระบุ.....

5) อื่นๆ (ระบุ)..... [J 10]

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับสัตว์ที่รบกวนผลผลิต

1) ค้างคาว [J 11]
 ไม่มี มีระบุ.....

2) หนู [J12]
 ไม่มี มีระบุ.....

3) อื่นๆ ระบุ..... [J 13]

3. ปัญหาเกี่ยวกับโรคลำไย

1) โรคพุ่มไม้กวาด [J 14]
 ไม่มี มีระบุ.....

2) โรคอื่นๆ [J 15]
 ไม่มี มี ระบุ.....

4. ปัญหาเรื่องการใช้ปุ๋ย [J 16]
 ไม่มี มี ระบุ.....

5. ปัญหาเรื่องการใช้สารเคมี [J 17]
 ไม่มี มี ระบุ.....

6. ปัญหาเรื่องน้ำ [J 18]
 ไม่มี มี ระบุ.....

7. ปัญหาเรื่องอากาศ [J 19]
 ไม่มี มี ระบุ.....

8. ปัญหาเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน [J 20]
 ไม่มี มี ระบุ.....

9. ปัญหาเรื่องคุณภาพของผลผลิตลำไย (ไม่สามารถผลิตลำไยตามมาตรฐานที่ต้องการ) [J 21]
 จริง ไม่จริง

10. ปัญหาเรื่องอื่นๆ [J 22]

() ไม่มี

() มี ระบุ.....

ข. ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต

ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่พบคืออะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. () ปัญหาราคาปุ๋ย ระบุ..... [K01]

2. () ปัญหาราคาดินพันธุ์ ระบุ..... [K02]

3. () ปัญหาราคาแรงงานระบุ..... [K03]

4. () ปัญหาเงินทุนระบุ..... [K04]

5. () อื่นๆ ระบุ..... [K05]

ค. ปัญหาด้านราคาและการตลาด

1. ปัญหาในการคัดเกรดและแยกพันธุ์ลำไย

1) เกษตรกรไม่มีความรู้และไม่เห็นความสำคัญของการคัดเกรดลำไย [L01]

() ไม่มี () มี ระบุ.....

2) ปัญหาในการขนส่งลำไย [L02]

() ไม่มี () มี ระบุ.....

2. ปัญหาเรื่องแรงงานจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไย

1) ขาดแคลนแรงงานช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต [L03]

() ไม่มี () มี ระบุ.....

2) อื่นๆ [L04]

() ไม่มี () มี ระบุ.....

3. ปัญหาเรื่องราคาผลผลิต

1) ราคาผลผลิตลำไยตกต่ำ [L05]

() ไม่มี () มี ระบุ.....

2) ในกรณีที่ผลผลิตลำไยมีราคาตกต่ำให้ระบุสาเหตุ [L06]

2.1)

2.2)

2.3)

4. ปัญหาด้านอื่นๆ

[L07]

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5).....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง
นางสาวอรุณี กายฤทธิ
ผู้วิจัย

ภาคผนวกที่ 3
รายละเอียดค่าใช้จ่ายของการปลูกกล้วยช่วงปีที่ 0 – 4

บาท/ไร่

จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนต้น	ระยะเวลาที่เพาะปลูก (ปี)	ราคากิ่งพันธุ์ (บาท / กิ่ง)	ค่ากิ่งพันธุ์	ค่าเครื่องจักรปรับพื้นที่	วัสดุรองก้นหลุม
26.00	400.00	13.00	30.00	461.54	807.00	280.00
10.00	150.00	6.00	50.00	750.00	150.00	525.00
15.00	200.00	8.00	50.00	666.66	200.00	446.70
4.00	50.00	5.00	50.00	625.00	200.00	262.50
40.00	600.00	6.00	30.00	450.00	250.00	525.00
10.00	200.00	7.00	30.00	600.00	200.00	700.00
13.00	180.00	6.00	50.00	692.30	384.60	484.60
8.00	160.00	6.00	50.00	1,000.00	160.00	700.00
35.00	900.00	10.00	30.00	771.42	500.00	900.00
3.00	50.00	5.00	50.00	833.33	250.00	583.30
7.00	105.00	9.00	0.00	0.00	0.00	525.00
6.00	100.00	7.00	50.00	833.33	250.00	700.00
177.00	3,095.00	88.00	470.00	7,683.58	3,351.60	6,632.10
14.75	257.92	7.33	39.17	640.30	279.30	552.68

ภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

บาท/ไร่

แรงงาน ปลูก	แรงงาน ดูแลรักษา	ปุ๋ยคอก	ปุ๋ยเคมี	ยาฆ่าแมลง	ค่าไฟฟ้า / น้ำมัน เชื้อเพลิง	รวม
692.30	2,230.00	2,692.30	1,575.00	705.00	807.00	10,250.14
0.00	2,160.00	4,245.00	420.00	500.00	150.00	8,900.00
0.00	0.00	1,366.66	280.00	333.30	200.00	3,493.32
625.00	0.00	7,500.00	0.00	862.50	200.00	10,275.00
1,350.00	1,050.00	4,875.00	15,000.00	440.00	250.00	24,190.00
0.00	0.00	2,070.00	4,135.00	448.00	200.00	8,353.00
1,450.00	1,800.00	2,376.90	2,788.00	653.20	384.60	11,014.20
480.00	0.00	2,250.00	7,843.00	1,688.00	160.00	14,281.00
708.50	2,600.00	3,071.00	10,658.00	300.00	500.00	20,008.92
0.00	2,500.00	2,000.00	500.00	1,500.00	250.00	8,416.63
0.00	778.60	1,333.50	4,685.70	1,571.40	0.00	8,894.20
500.00	1,200.00	2,532.00	2,415.00	438.00	250.00	9,118.33
5,805.80	14,318.60	36,312.36	50,299.70	9,439.40	3,351.60	137,194.74
483.82	1,193.22	3,026.03	4,191.64	786.62	279.30	11,432.90

ภาคผนวกที่ 4

รายละเอียดค่าใช้จ่ายของการปลูกกล้วยช่วงฤดูการที่ผ่านมา

บาท/ไร่

จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนต้น	ค่าปุ๋ยเคมี	ค่าปุ๋ยคอก	ค่าสารเคมี	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง / ไฟฟ้า
26.00	400.00	1,646.00	777.00	412.00	346.00
10.00	150.00	1,530.00	420.00	500.00	220.00
15.00	200.00	330.00	800.00	333.30	306.70
4.00	50.00	500.00	1,312.00	100.00	100.00
40.00	600.00	1,200.00	1,500.00	220.00	225.00
10.00	200.00	2,680.00	1,665.00	200.00	380.00
13.00	180.00	1,230.00	1,280.00	240.00	269.30
8.00	160.00	1,500.00	793.00	450.00	475.00
35.00	900.00	1,750.00	1,000.00	500.00	500.00
3.00	50.00	1,000.00	833.00	500.00	200.00
7.00	105.00	1,857.00	525.00	428.00	214.00
6.00	100.00	1,200.00	800.00	437.00	280.00
177.00	3,095.00	16,423.00	11,705.00	4,320.30	3,516.00
14.75	257.92	1,368.58	975.42	360.03	293.00

ภาคผนวกที่ 4 (ต่อ)

บาท/ไร่

ค่า ซ่อมแซม อุปกรณ์	ค่าโพแทส เทียมตลอด เรต	ค่าไม้ค้ำกิ่ง	อุปกรณ์ป้องกัน ค้างคาว และนก	ค่าแรงงานจ้าง	รวมต้นทุน ที่เป็นเงิน สด
76.92	3,076.92	2,307.69	846.00	1,500.00	10,988.53
120.00	1,500.00	1,575.00	1,150.00	1,160.00	8,175.00
74.66	2,000.00	1,400.00	1,566.66	0.00	6,811.32
125.00	1,000.00	1,200.00	1,666.66	0.00	6,003.66
50.00	1,500.00	1,800.00	1,500.00	750.00	8,745.00
300.00	2,000.00	1,200.00	1,613.56	0.00	10,038.56
111.54	1,384.60	1,800.00	1,500.00	1,200.00	9,015.44
125.00	2,000.00	1,453.80	1,500.00	0.00	8,296.80
142.86	3,857.14	1,928.50	1,714.30	1,650.00	13,042.80
333.33	1,666.66	1,250.00	325.00	1,500.00	7,607.99
114.20	2,250.00	1,575.00	1,425.00	778.60	9,166.80
216.66	1,950.00	900.00	745.00	1,200.00	7,728.66
1,790.17	24,185.32	18,389.99	15,552.18	9,738.60	105,620.56
149.18	2,015.44	1,532.50	1,296.02	811.55	8,801.71

ภาคผนวกที่ 4 (ต่อ)

บาท/ไร่/

จำนวน วันที่ ทำงาน (วัน)	อัตราค่าจ้าง (วัน)	จำนวน แรงงาน	ค่าแรงงานใน ครัวเรือน	ค่าเสียโอกาส ค่าใช้จ่ายที่เป็น เงินสด (ดอกเบี้ย 0.75 %)	รวมทั้งสิ้น (บาท)
150.00	161.00	2.00	1,857.69	96.84	14,866.14
83.00	161.00	4.00	5,345.20	69.41	14,669.61
90.00	161.00	3.00	2,898.00	58.92	10,813.58
60.00	161.00	1.00	2,415.00	47.84	8,841.50
180.00	161.00	1.00	724.50	80.21	11,499.71
85.00	161.00	2.00	2,737.00	95.54	15,571.10
85.00	161.00	1.00	1,052.69	77.65	11,484.24
90.00	161.00	2.00	3,622.50	68.79	12,863.09
200.00	161.00	2.00	1,840.00	134.25	19,874.19
50.00	161.00	1.00	2,683.33	62.06	11,020.05
90.00	161.00	2.00	4,140.00	73.89	14,066.49
90.00	161.00	1.00	2,415.00	66.09	11,293.09
1,253.00	1,932.00	22.00	31,730.91	931.49	156,862.79
104.42	161.00	1.83	2,644.24	77.62	13,071.90

ภาคผนวกที่ 5
รายละเอียดมูลค่าและค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ของการปลูกลำไย

บาท/ไร่

พื้นที่ รวม (ไร่)	สิ่งปลูกสร้างและอุปกรณ์ต่าง ๆ					
	อาคารหรือโรงเรือน			เครื่องสูบน้ำ		
	มูลค่า	ซาก	ค่าเสื่อม	มูลค่า	ซาก	ค่าเสื่อม
26.00	20,000.00	-	76.92	25,000.00	-	192.31
10.00	20,000.00	-	200.00	5,000.00	-	100.00
15.00	50,000.00	-	333.33	10,000.00	-	133.33
4.00	1,000.00	-	25.00	5,000.00	-	250.00
40.00	50,000.00	-	125.00	30,000.00	-	150.00
10.00	3,000.00	-	30.00	5,000.00	-	100.00
13.00	8,000.00	-	61.54	7,000.00	-	107.69
8.00	3,000.00	-	37.50	10,000.00	-	250.00
35.00	200,000.00	-	571.43	35,000.00	-	200.00
3.00	3,000.00	-	100.00	0.00	-	0.00
7.00	2,500.00	-	35.71	5,000.00	-	142.86
6.00	5,000.00	-	83.33	5,000.00	-	166.67
177.00	365,500.00	-	1,679.77	142,000.00	-	1,792.86
14.75	30,458.33	-	139.98	11,833.33	-	149.40

ภาคผนวกที่ 5 (ต่อ)

หน่วยค่าเสื่อมราคา : บาท/ไร่

พื้นที่ รวม (ไร่)	สิ่งปลูกสร้างและอุปกรณ์ต่างๆ						รวมทั้งสิ้น	
	อุปกรณ์ท่อน้ำ			อุปกรณ์อื่นๆ			มูลค่า	ค่าเสื่อม
	มูลค่า	ซาก	ค่าเสื่อม	มูลค่า	ซาก	ค่าเสื่อม		
26.00	150,000.00	-	576.92	10,000.00	-	76.92	205,000.00	923.08
10.00	80,000.00	-	800.00	2,000.00	-	40.00	107,000.00	1,140.00
15.00	100,000.00	-	666.67	10,000.00	-	133.33	170,000.00	1,266.67
4.00	5,000.00	-	125.00	2,500.00	-	125.00	13,500.00	525.00
40.00	200,000.00	-	500.00	30,000.00	-	150.00	310,000.00	925.00
10.00	50,000.00	-	500.00	2,000.00	-	40.00	60,000.00	670.00
13.00	100,000.00	-	769.23	3,000.00	-	46.15	118,000.00	984.62
8.00	30,000.00	-	375.00	4,000.00	-	100.00	47,000.00	762.50
35.00	250,000.00	-	714.29	50,000.00	-	285.71	535,000.00	1,771.43
3.00	0.00	-	0.00	2,000.00	-	133.33	5,000.00	233.33
7.00	7,000.00	-	100.00	5,000.00	-	142.86	19,500.00	421.43
6.00	5,000.00	-	83.33	3,000.00	-	100.00	18,000.00	433.33
177.00	977,000.00	-	5,210.44	123,500.00	-	1,373.32	1,608,000.00	10,056.38
14.75	81,416.67	-	434.20	10,291.67	-	114.44	134,000.00	838.03

ภาคผนวกที่ 6
ผลผลิตลำไยในฤดูกาลที่ผ่านมา

บาท/ไร่

ตัวอย่าง	เนื้อที่ (ไร่)	ผลผลิต (กก/ไร่)	ราคาขาย (เฉลี่ย)	รวม (บาท/ไร่)
1	26.00	1,153.00	50.00	57,650.00
2	10.00	950.00	50.00	47,500.00
3	15.00	933.30	50.00	46,665.00
4	4.00	625.00	50.00	31,250.00
5	40.00	923.00	50.00	46,150.00
6	10.00	970.00	50.00	48,500.00
7	13.00	923.00	50.00	46,150.00
8	8.00	968.75	50.00	48,437.00
9	35.00	1,200.00	50.00	60,000.00
10	3.00	500.00	50.00	25,000.00
11	7.00	833.00	50.00	41,650.00
12	6.00	1,140.00	50.00	57,000.00
รวม	177.00	11,119.05	600.00	555,952.00
เฉลี่ย	14.75	926.59	50.00	46,329.33

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล

นางสาวอรุณี กายฤทธิ

วัน เดือน ปีเกิด

23 มกราคม 2526

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	สถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
วิทยาศาสตร์บัณฑิต(เกษตรศาสตร์)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2548

ตำแหน่งงานและสถานที่ทำงาน

พ.ศ. 2549 - 2550	พนักงานฝ่ายขาย	บริษัทแอลพีเฟรชฟู้ด จำกัด
พ.ศ. 2550 - ปัจจุบัน	ครูผู้สอน	โรงเรียนอนุบาลเจริญรัตน์